διεθνιστικη προ(σ)κλησι

"το περιοδικο της "εργατικης δημοκρατιας"

οδοιπορικο στη Β. κυπρο

"UNUTMA"

εχουν και οι Τ/Κ το δικο τους "ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ"

ΤΕΥΧΟΣ 3 ΜΑΗΣ 1990 ΛΕΥΚΩΣΙΑ
ΤΙΜΗ 1.00 σεντ

προηγουμενες εκδοσεις μας

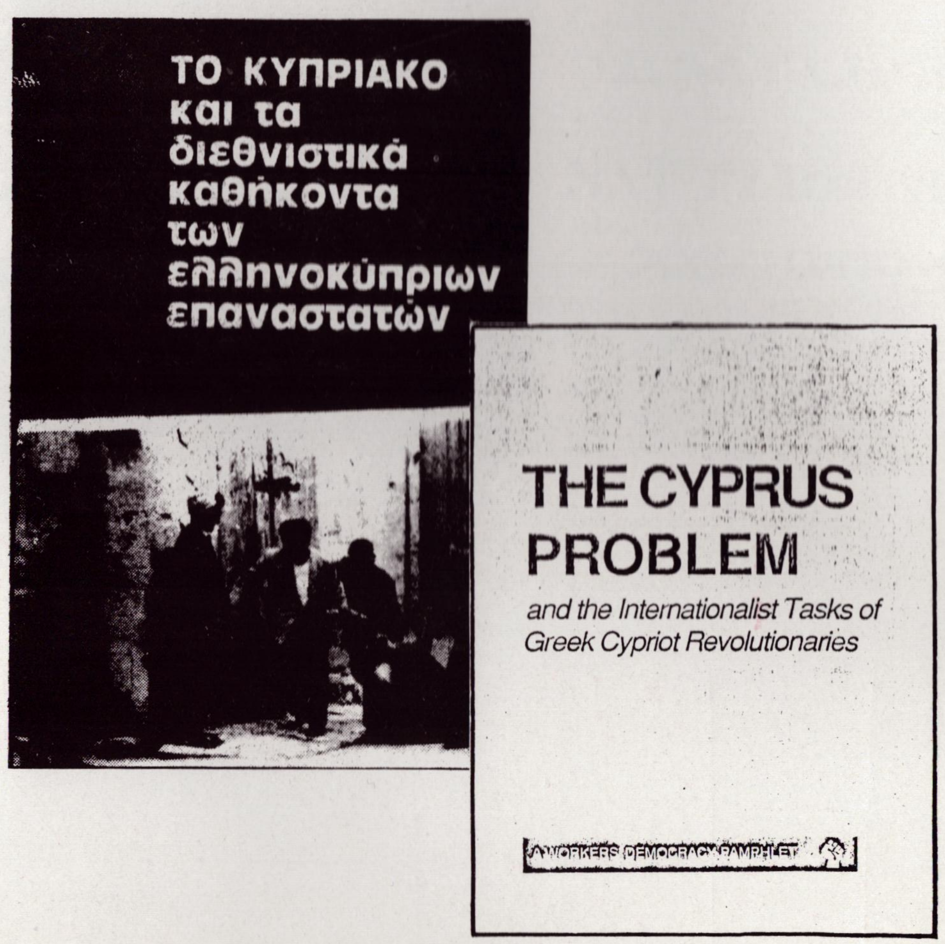

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΙΑ ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΤΕΥΧΟΣ
ΤΗΣ "ΔΙΕΘΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟ(Σ)ΚΛΗΣΗΣ" 2

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ: 5
ΔΙΑΣΠΑΣΗ ΣΤΟ ΑΚΕΛ
ΣΩΒΙΝΙΣΤΙΚΑ ΞΕΣΠΑΣΜΑΤΑ
ΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΣΗ

ΑΔΗΣΟΚ:
ΜΙΑ ΔΕΞΙΑ ΔΙΑΣΠΑΣΗ 12

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ
ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΑ ΚΥΠΡΟ
ΤΟ ΓΚΡΕΜΙΣΜΑ ΤΩΝ ΜΥΘΩΝ 21
"ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ"-"UNUTMA" 31

Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΟΥ Γ. ΠΑΡΠΑ 36
ΤΟ ΜΑΖΙΚΟ ΣΩΒΙΝΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ 37
ΓΙΑ ΕΝΑ ΑΝΤΙΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟ ΜΑΖΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ 37

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΚΡΕΤΙΝΙΣΜΟΣ 40

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ
ΤΙ ΟΔΗΓΗΣΕ ΣΤΗΝ ΗΤΤΑ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ 43

ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟ
ΤΑΞΙΚΗΣ ΠΑΛΗΣ 46

"ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ" ΣΩΒΙΝΙΣΜΟΣ 52

ΕΣΣΔ:
ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ
ΣΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ 54

"ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ" ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ 57

ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ
ΤΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ 67

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ
ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΣΕΩΝ ΤΗΣ ΜΜΑΔ 69

ΓΙΑ ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΤΗΣ «ΔΙΕΘΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟ(Σ)ΚΛΗΣΗΣ»

Το τελος της δεκαετιας του '80 και η αρχη της δεκαετιας του '90 ειναι, οπως συμφωνουν ολοι, πραγματικα συγκλονιστικες. Θεσμοι, ιδεολογιες, κρατη αντιμετωπισαν και αντιμετωπιζουν κρισεις που τα κατεστρεψαν ή τα συγκλονιζουν συνθεμελα. Μαζι με ολα αυτα η απατη και η υποκρισια που ετσι και αλλοιως ενδημει στις εκμεταλλευτικες κοινωνιες του 20ου αιωνα εχει φτασει σε πρωτογνωρα υψη. Λιγες φορες στην ιστορια εχουν ειπωθει τοσο μεγαλα λογια για να κρυψουν τοσο κουφιες και σαθρες πραγματικοτητες.

Αρθρο του αμερικανου Φ. Φουκουγιαμα με τιτλο "Το τελος της Ιστοριας" θεωρηθηκε το πιο σημαντικο αρθρο του 1989. Ουτε λιγο ουτε πολυ, μας λεει οτι με την πτωση του "κομμουνισμου", εχει ξεκαθαριστει πια πως η (αστικη) κοινοβουλευτικη δημοκρατια και η "ελευθερη αγορα" αποτελουν το μελλον της ανθρωποτητας για παντα. Οι θεσμοι που θα της επιτρεπουν να λυνει ολα τα προβληματα της.

Ολοι πια, δεξιοι, κεντρωοι και αριστεροι, βλεπουν να δημιουργειται μια νεα ταξη πραγματων. "Νεα ηθη" στις διακρατικες σχεσεις, που εχουν αρχισει ηδη να κανουν τους πολεμους "ξεπερασμενους". Συμφωνα με το "νεο πνευμα" τα προβληματα πια, ειτε αναμεσα σε κρατη, ειτε αναμεσα σε ταξεις, ειτε αναμεσα σε "ανατολη και δυση" ειτε σε αναπτυγμενες και υποαναπτυκτες χωρες, πρεπει και μπορουν να λυνονται με "διαλογο", "διαπραγματευσεις", "συναινεση".

Αυτες οι παγκοσμιες "ανακαλυψεις" βρισκουν την ιδιαιτερη χρησιμοτητα τους για τους ιδεολογους της ελληνοκυπριακης αστικης ταξης. Η ταση ειναι παντου για διαπραγματευσεις και οχι πολεμο, μας λενε, και ομως η Τουρκια, σαν την μυγα μες το γαλα, επιμενει να διατηρει στρατευματα στην Κυπρο. Πως μπορει ο Ντενκτας να διατηρει διαχωριστικες γραμμες, οταν τα τειχη του διαχωρισμου επεσαν ακομα και στο Βερολινο, κλαψουριζουν απο τον Προεδρο της δημοκρατιας μεχρι τους αριστερους αρθρογραφους. Οταν ολοι βαζουν στο επικεντρο της προσοχης τους τις πανανθρωπινες αξιες και τα ανθρωπινα δικαιωματα, φωναζουν, πως ο Ντενκτας και η Αγκυρα επιμενουν να τα παραβιαζουν.

Ολοι μας πουλουν φυκια για μεταξωτες κορδελλες. Εδω στην νοτια Κυπρο, ενω διακυρησουν την ειρηνη τον διαλογο και την επαναπροσεγγιση, παιρνουν τις γυναικες στο στρατο αυξανουν την "εκτακτη εισφορα για την αμυνα", και βαζουν αλλες φορολογιες για τις στρατιωτικες δαπανες. Αγοραζουν τανκς, αεροπλανα, εκσυγχρονιζουν τον στρατο και δηλωνουν με το στομα του υπουργου Αμυνας οτι "Με αμυντικη θωρακιση εννοουμε ασφαλως και την αντεπιθεση... αν δημιουργηθουν οι ευνοικες συνθηκες" ("Αληθεια" 16 Φεβραρη '90)

Ενω μιλαν για τα ανθρωπινα δικαιωματα., κανενος το αυτι δεν ιδρωνει οταν διαβαζει καθε τοσο οτι καποιος τ/κ του νοτου διωκεται σαν "κατασκοπος", και οτι η νεολαια ξυλοφορτωνεται απο τα ΜΜΑΔ. Οταν η αστυνομια εξαπολυει πογκρομ εναντια σε αλλοδαπους εργατες, και τρεχει σε φαρμες, αγροκτηματα, εστιατορια και οικοδομες, για να εντοπισει, να φυλακισει ή απελασει αλλοδαπους εργαζομενους. Ποσο "ανθρωπιστικη" ειναι αυτη η σταση απεναντι στο πιο απελπιστικα εξαθλιωμενο κομματι της εργατικης ταξης που υπαρχει στην νοτια Κυπρο; Και αυτα οχι απλα με την ανοχη, αλλα κατοπιν της απαιτησης των ιδιων των συνδικαλιστικων οργανωσεων.

Φυσικα αυτα δεν ειναι παρα η ντοπια εκδοση της διεθνους υποκρισιας. Η διεθνης πολιτικη κατασταση δεν εχει πλησιασει ουτε ενα εκατοστο παραπανω στο βασιλειο της ειρηνης, των ανθρωπινων δικαιωματων, και της δικαιοσυνης. Αν γκρεμιζονται τα συνορα στην Γερμανια, εθνικες διαμαχες πανε να δημιουργησουν άλλα, οχι μονο στις Βαλτικες χωρες, αλλα και στην Γιουγκοσλαβια. Συνοριακες διαμαχες που ειχαν ξεχαστει για χρονια επανεμφανιζονται μεσα στην καρδια της Ευρωπης, αναμεσα στην Γερμανια και Πολωνια, ενω για το Κασμιρ απειλειται πολεμος αναμεσα στην Ινδια και το Πακισταν. Ο ρωσικος στρατος στην Λιθουανια και ο αποκλεισμος της δειχνει οτι ο αρχιτεκτονας της "νεας σκεψης" σκεφτεται και δρα στην πραγματικοτητα με τους παλιους καλους ιμπεριαλιστικους τροπους, ενω οι Αμερικανοι τον συναγωνιζονται στον Παναμα, την Νικαραγουα, το Ελ Σαλβαδορ και βαλε.

Η νεα Πολωνικη κυβερνηση προσπαθει να πεισει τους Πολωνους εργατες για τα καλα της αστικης δημοκρατιας και της ελευθερης αγορας εκφραζοντας τον θαυμασμο της για την Θατσερ. Αλλα "πριν αλεκτωρ λαλησει" η αγγλικη εργατικη ταξη δειχνει στους δρομους το πραγματικο προσωπο της αστικης δημοκρατιας και της αγορας, δειχνει στους Πολωνους εργατες οτι ο αγωνας τους δεν τελειωσε με την εγκατασταση του Μαζοβιετσκι στην εξουσια.

Αυτο που πραγματι εδειξε το 1989-90 ειναι οτι αυτος που βρισκεται σε κριση ειναι ο καπιταλισμος, ειτε με την μορφη του κρατικου καπιταλισμου της ανατολης ειτε με αυτη του κρατικομονοπωλιακου της δυσης. Οτι μπορουν να συνενοουνται ο Μπους και ο Γκορμπατσωφ, αλλα αυτο δεν μπορει να λυσει κανενα προβλημα, ουτε της εργατικης ταξης ουτε "πανανθρωπινο". Οτι η εργατικη ταξη παραμενει διεθνως η μονη δυναμη που μπορει να λυσει και τα δικα της προβληματα και αυτα της ανθρωποτητας σαν συνολο.

Αυτη την αληθεια ειναι καθηκον της επαναστατικης αριστερας να προβαλλει, να εξηγησει, να αποδειξει. Για να δειξει οτι η επαναστατικη αριστερη πολιτικη οχι μονο δεν βρισκεται σε κριση, αλλα ειναι και η μονη ιστορικα επιβεβαιωμενη με τα τελευταια γεγονοτα σε ολο τον κοσμο. Σε αυτο προσπαθει να συμβαλει ενα μερος του περιοδικου αυτου.

Συγχρονως το '89-90 ειναι για την ν. Κυπρο σημαδιακο και απο μια αλλη αποψη. Το καποιο ανοιγμα των συνορων με την β. Κυπρο, οι επισκεψεις δημοσιογραφων στον βορρα, οι επισκεψεις και ομιλιες τ/κ πολιτικων ηγετων στον νοτο, εβαλαν σε δοκιμασια μια σειρα απο μυθους που στηριζε και καλλιεργουσε με επιμελεια η ελληνοκυπριακη αστικη ταξη και οι ρεφορμιστες εδω και δεκαεξη χρονια.

Πολλοι ε/κ, ιδιαιτερα της αριστερας, δικαιολογουσαν τον εθνικισμο τους πιστευοντας οτι οι τ/κ αισθανονται και αυτοι θυματα του τουρκικου στρατου και του Ντενκτας. Οτι περιμενουν απο μας να τους βοηθησουμε να απαλλαγουν απο τον Ντενκτας, τον τουρκικο στρατο, και ολους τους "εποικους". Για αυτους, η πραγματικοτητα που φανηκε απο αυτο το ανοιγμα των συνορων το '89 ηταν σιγουρα μια δυσαρεστη εκπληξη. Μια εκπληξη αναποφευκτη, δοσμενης της πολιτικης τους. Μιας πολιτικης που τους εκανε επιπλεον ανικανους να αντιδρασουν στο σωβινιστικο ξεσπασμα που χαρακτηρισε επισης το '89.

Την δυνατοτητα επικοινωνιας με τον βορρα χρησιμοποιησαμε και εμεις για να κανουμε μια σειρα απο επισκεψεις στις οποιες μαζεψαμε εμπειριες οχι μονο απο πολιτικα προσωπα αλλα και απο τον απλο κοσμο. Αυτα που ειδαμε και ακουσαμε, ειτε απο τις δικες μας επισκεψεις, ειτε απο τις ομιλιες των τ/κ πολιτικων αρχηγων εδω, για μας επιβεβαιωναν την αντιληψη που ειχαμε απο καιρο. Ενισχυσαν την αποψη μας οτι το Κυπριακο δεν ειναι "προβλημα εισβολης κατοχης" που δημιουργηθηκε το '74, αλλα μια διαμαχη αδικη και απο τις δυο πλευρες. Σε αυτες τις εμπειριες αφιερωνουμε επισης ενα μερος του περιοδικου αυτου.

Οσο για τις αλλες σημαντικες εξελιξεις στον ελληνοκυπριακο πολιτικο χωρο, προσπαθουμε να δειξουμε γιατι θεωρουμε το ΑΔΗΣΟΚ σαν δεξια διασπαση του ΑΚΕΛ που ειναι λαθος να υποστηριχθει σαν αντισταλινικη εξελιξη απο τους αριστερους.

Τελος, αυτο που ειχαμε επισημανει απο παλια, οτι πισω απο την "αξιοκρατια", στην οποια ολοι υποκλινονται, δεν μπορει παρα να κρυβεται αλλη μια επιθεση της κυβερνησης και των εργοδοτων εναντια στους εργαζομενους, φαινεται ολο και περισσοτερο να δικαιωνεται. Η μεχρι τωρα αδυναμια της εργατικης ταξης να καταλαβει και αυτην την μορφη επιθεσης και αλλες, και να την αντιμετωπισει δεν οφειλεται μονο στην γραφειοκρατια των συνδικατων, αλλα στην πολιτικη της ταξικης συνεργασιας που αυτα ακολουθουν. Μια πολιτικη που ειναι συνειδητα ή σιωπηρα αποδεκτη και ανεκτη απο την πλειοψηφια των ελληνοκυπριων εργαζομενων. Το επαναστατικο κινημα εχει απο παλια ακολουθησει τον αντιποδα αυτης της πολιτικης. Ειναι ο συνδικαλισμος ταξικης παλης. Τις βασικες εννοιες και αρχες του προσπαθουμε να παρουσιασουμε σε αυτο το τευχος.

ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

διεθνιστικη προ(σ)κληση

Το περιοδικο της

"ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ"

Τ.Κ. 7280 ΛΕΥΚΩΣΙΑ
ΤΗΛ. 476965

Υπευθυνος για τον νομο
Κ. Αγιομαμιτης

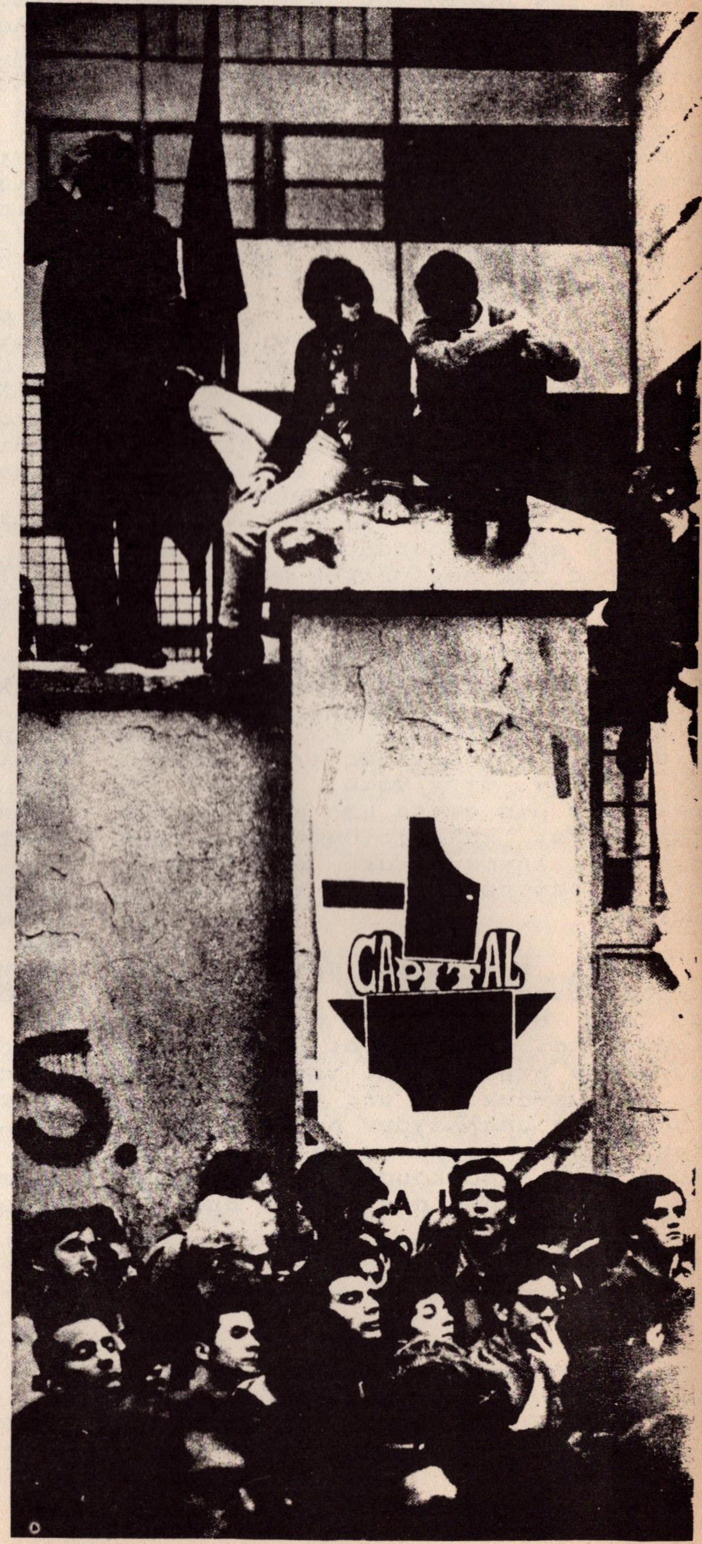

ΔΙΑΣΠΑΣΗ ΣΤΟ ΑΚΕΛ
ΣΩΒΙΝΙΣΤΙΚΑ ΞΕΣΠΑΣΜΑΤΑ
ΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΣΗ

Το τελος της δεκαετιας σημαδευτηκε απο τρια στοιχεια. Ενα απο τα χειροτερα σωβινιστικα ξεσπασματα της δεκαετιας. Την κριση και διασπαση στο ΑΚΕΛ. Και τα σημαδια μιας επερχομενης επιθεσης στην εργατικη ταξη που θαναι οχι μονο ποσοτικα αλλα και ποιοτικα διαφορετικη απο οτι μεχρι τωρα. Και τα τρια αυτα ειναι συνδεμενα μεταξυ τους.

Η κριση στο ΑΚΕΛ κορυφωθηκε τους τελευταιους μηνες του '89, με την καθαιρεση ηγετικων στελεχων, με την κατοπινη αποχωρηση των 5 απο τους 15 βουλευτες του ΑΚΕΛ και την εξαγελλια νεου κομματος. Αυτη η εξελιξη εκανε πολλους, ακομα και απο τον χωρο της εξωκοινοβουλευτικης αριστερας, να παρουν μερος στις διαδικασιες συγκροτησης του νεου κομματος, στηριζοντας και μια ολοκληρη σειρα απο αυταπατες πανω στο τι ειναι και τι δυνατοτητες εχει αυτο το νεο σχημα.

οι ερμηνειες της κρισης

Για πολλους η εξηγηση της κρισης αυτης ειναι αυτα περιπου που ισχυριζονται οι "ανανεωτικοι". Οτι δηλαδη η κριση ειναι μια αντανακλαση της καταρρευσης του "υπαρκτου σοσιαλισμου" στην Ανατολικη Ευρωπη, και του "φαινομενου Γκορμπατσωφ" στην Ρωσια. Οτι ειναι μια "αντισταλινικη" εξελιξη.

Συγγενικη με αυτη ειναι και η αποψη οτι η κριση ηταν αποτελεσμα της αντιδρασης της βασης στην ολη πολιτικη του ΑΚΕΛ. Οτι αυτη η αντιδραση βρηκε την ευκαιρια να εκφραστει και να απαιτησει μια νεα αντισταλινικη πορεια, δικαιωματα ελευθερης εκφρασης και εσωτερικης δημοκρατιας στο κομμα, και καταφερε να επιρρεασει μια μειοψηφια της ηγεσιας που ηρθε σε ρηξη με την υπολοιπη ηγεσια.

Αν δεν θελουμε ομως να ωραιοποιησουμε τα πραγματα, πρεπει να δουμε οτι η πραγματικοτητα ειναι πολυ διαφορετικη. Η ιδια η μειοψηφια οροιοθετει την κριση απο την Ολομελεια του Γεναρη του '86. Τελευταια μαλιστα εχει ειπωθει πολυ καθαρα, και απο τις δυο πλευρες, οτι την κριση την πυροδοτησε η ηττα του ΑΚΕΛ στις βουλευτικες εκλογες του Δεκεμβρη του '85. Ομως στις αρχες του '86 η περεστροικα ηταν ακομα ενα καινουργιο φρουτο που κανεις δεν ηξερε προς τα που θα παει. Η κριση λοιπον στο ΑΚΕΛ δεν μπορει να ειναι αντανακλαση της κρισης στις ανατολικες χωρες, ασχετα με το ποσο σοβαρο ρολο παιζει αυτη εκ των υστερων στην εξελιξη της.

Σιγουρα η εκλογικη ηττα του Δεκεμβρη του '85 δημιουργησε αντιδρασεις σε μια βαση προσανατολισμενη, οπως και η ηγεσια του κομματος, στις εκλογες. Ομως οι αντιδρασεις αυτες, που ηταν ετσι και αλλοιως αντιφατικες, οχι μονο πρεμησαν πολυ νωρις, αλλα και κατευθυνονταν περισσοτερο εναντια στην πολιτικη της μειοψηφιας, την πολιτικη της συνεχισης της συνεργασιας με το ΔΗΣΥ, παρα το οτι εμπαιναν και ζητηματα ελευθερης εκφρασης και εσωκομματικης δημοκρατιας.

Παρολο που ολοι προσπαθουσαν να εξηγησουν την κριση σαν αντιδραση της βασης στον σταλινισμο, απο τους αστους μεχρι την εξωκοινοβουλευτικη αριστερα, η κριση του Κρατικου Καπιταλισμου καθορισε μονο την εξελιξη της κρισης στο ΑΚΕΛ. Δεν ηταν ομως η αρχικη της αιτια.

ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΙΤΤΑ ΣΩΣΤΗ...
...ΚΑΙ ΤΟΝ ΣΚΥΛΟ ΧΟΡΤΑΤΟ

Απο το '85, γραφοντας για την νεα ακομα τοτε διαιρεση του πολιτικου κοσμου σε "ενδοτικους" και απορριπτικους, επισημαιναμε οτι μονο "η υπαρξη ουσιαστικων διαφορων συμφεροντων που αφορουν την ιδια τη λυση του Κυπριακου" μπορουσε να δικαιολογησει "τετοια επικινδυνα για την κυριαρχια πανω στους οπαδους τους ιδεολογικα αλματα απο την μερια του ΔΗΣΥ και του ΑΚΕΛ". ("Μαμη" Σεπτ. '85, ανατυπωση στην "Διεθνιστικη Προ(σ)κληση" 1, Αυγ. '88)

Ειχαμε δειξει πως η ιδια η φυση του ΑΚΕΛ σαν συλλογικου καπιταλιστημ που ελεγχει και εχει συμφεροντα σε ενα σεβαστο μερος της οικονομιας, του επεβαλλε να ακολουθησει μια "ενδοτικη" πολιτικη και να συμπορευθει αναγκαστικα με το αλλο ενδοτικο κομμα, το ΔΗΣΥ. Και ειχαμε αναφερθει στους κινδυνους που αντιμετωπιζε επειδη η εκλογικη και κομματικη του βαση ηταν προσανατολισμενη, εκπαιδευμενη απο το ιδιο το κομμα, σε μια πολιτικη και αντισυναγερμικη και απορριπτικη, "αγωνιστικη-αντικατοχικη".

Η ηττα στις εκλογες του τελους του '85 εδειξε ποσο σοβαροι ηταν αυτοι οι κινδυνοι. Απο την στιγμη αυτη, ξεκινα και η κριση **μεσα στην ηγεσια** του ΑΚΕΛ.

Το προβλημα τους ηταν το κλασικο διλημα, πως μπορεις να εχεις και την πιττα σωστη, και τον σκυλο χορτατο. Η πιττα βεβαια, ειναι η εκλογικη τους βαση, το 32% εκεινο του εκλογικου σωματος που μεχρι το '85 φαινονταν "μονολιθικο", ατρωτο απο την οποιαδηποτε συμπεριφορα του κομματος. Ο σκυλος ειναι τα συμφεροντα των κοινωνικων στρωματων που ελεγχουν το κομμα-επιχειρηση, δηλαδη ολης της γραφειοκρατιας του. Συμφεροντα που απαιτουν μια "ενδοτικη" γραμμη, και για αυτο και την συμπορευση με το ΔΗΣΥ. Η ηττα στις εκλογες εδειξε οτι ουτε ενα κομμα σαν το ΑΚΕΛ δεν μπορουσε να κρατα και την πιττα σωστη και τον σκυλο χορτατο.

Ποιο απο τα δυο μπορουσε να θυσιαστει, και σε ποιο βαθμο; Ενα τετοιο διλλημα, που αφορουσε τα πιο σημαντικα για το κομμα ζητηματα, ηταν φυσικο να προκαλεσει διασπαση. Μια διασπαση που αφορουσε καθαρα την τακτικη, οπως φαινεται για παραδειγμα και σε εσωτερικο κειμενο που υπεβαλλε ο Διγκλης στο Πολιτικο Γραφειο τον Φλεβαρη του 1988, και το οποιο εβγαλε αργοτερα στην φορα ο Χριστοφιας:

> "Τιθεται ομως εντονα υπο αμφισβητηση η αναγκαιοτητα, η δυνατοτητα και σκοπιμοτητα συμπεριληψης του ΔΗΣΥ σε αυτην την ενοτητα [του ΑΚΕΛ με τα αλλα κομματα]. Αυτη η αμφισβητηση προκληθηκε απο την εκλογικη υποχωρηση του κομματος μας στις βουλευτικες εκλογες του 1985. Η συμπορευση με το ΔΗΣΥ τοτε συνεβαλε σε αυτη την υποχωρηση. Εχω ομως την πεποιθηση πως προσδοθηκε στην συμπορευση πολυ μεγαλυτερη ευθυνη και βαρυτητα απο οτι στην πραγματικοτητα της ανηκει. Αποτελεσμα αυτης της αλλαγης ητο η αλλαγη, η στροφη στην πολιτικη μας να ειναι υπερμετρα μεγαλυτερη απο οτι εχρειαζετο και εδικαιολογειτο. Αλλαγη εχρειαζετο, αλλα συγκρατημενη και στο μετρο που εδικαιολογειτο." ("Εμπρος" 4/2/90)

Η μειοψηφια δηλαδη εδινε εμφαση στο να κρατηθει χορτατος ο σκυλος της "ενδοτικης" πολιτικης και της συνεργασιας με το ΔΗΣΥ, ενω η πλειοψηφια εδειχνε μεγαλυτερη ευαισθησια στην εκλογικη πιτα, απο την οποια το '85 ειχε κιολας χαθει το 16% της.

Ηταν φυσικο μια τετοια διαφωνια να μην θελουν ουτε οι μεν ουτε οι δε να την βγαλουν καθαρα προς τα εξω. Κυριως ομως δεν ηθελε κατι τετοιο η μειοψηφια, γιατι και αυτοι, οπως ολοι, ηξεραν προς τα που πηγαινε το ρευμα μεσα στην ακελικη βαση. Για αυτο τον λογο, οταν τα πραγματα οξυνθηκαν πολυ, ηταν η πλειοψηφια που πρωτη εβγαλε στην φορα εσωτερικα κειμενα που εδειχναν απο που προερχονταν η κριση, δηλαδη τα περι συνεχισης της συμπορευσης με το ΔΗΣΥ του Διγκλη, τον "ενδοτισμο" του Ζιαρτιδη, τις θεσεις του για την μη δυνατοτητα επιστροφης ολων των προσφυγων, την κριτικη της για την υπογραφη του Ζιαρτιδη στην περιπτωση Τζεγκιζ, κλπ.

Ηταν φυσικο παλι για αυτους που βρεθηκαν στην μειοψηφια να ντυσουν την κριτικη τους με τα ρουχα της εσωτερικης δημοκρατιας, των δικαιωματων της μειοψηφιας, του αντισταλινισμου, της γκλασνοστ και της πολυφωνιας. Τι πιο φυσικο επισης αυτοι που ηθελαν συνεχιση της συνεργασιας με το ΔΗΣΥ, απο το να ζητησουν στηριξη απο την "Νεα Πολιτικη Σκεψη" της συνεργασιας των υπερδυναμεων, να γινουν ενθερμοι οπαδοι του καθε τι Γκορμπατσωφικου, και να κατηγορουν τους υπολοιπους για κρυπτοσταλινισμο. Τι πιο φυσικο ακομα, οταν αυτοι αντιμετωπισαν την προοπτικη να βρεθουν εξω απο το κομμα, απο το να γινουν ακομα πιο θερμοι υποστηρικτες της "πολυφωνιας" και της "πολυταξικοτητας". Να προσανατολιστουν δηλαδη στην παγια τακτικη της σοσιαλδημοκρατιας να μαζευει ολων των ειδων τις φωνες, απο δεξιοτατες μεχρι αρκετα αριστερες, για να εξασφαλιζει τις ψηφους της.

Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ 1989

Παρα τις διαφωνιες τους, κανενα κομματι της ηγεσιας του ΑΚΕΛ δεν ηταν απορριπτικο. Απλα, μετα την εκλογικη ηττα του '85 η πλειοψηφια αλλοιθωριζε απορριπτικα αλλα ακολουθουσε την "ενδοτικη" γραμμη της

"στα κρυφα", κατι για το οποιο την κατηγορησε αργοτερα η μειοψηφια και δημοσια:

> "Στο Κυπριακο... Θα συνεχισω να προβαλλω την γραμμη που παντα προβαλλα, που ειναι η γραμμη του κομματος, η γραμμη που αλλοι **φοβοντουσαν** να προβαλουν και την κρατουσαν **απορρητη**... Θα ειμαι οπως ημουν παντα **τολμηρος** στην προβολη της Κομματικης πολιτικης." (Ζιαρτιδης, 4/2/90 "Εμπρος")

Ετσι μεχρι το '89 η κριση περιοριζονταν σαν μια εντονη αλλα οχι καταστροφικη διαιρεση, που εμενε μεσα στα πλαισια του κομματος.

σωβινιστικα πανηγυρια

Μεσα ομως στο 1989 η οξυνση του **μαζικου απορριπτικου κινηματος**, οι πορειες γυναικων, τα γεγονοτα του Α. Κασσιανου και τελος η διακοπη των συνομιλιων αρχισε να δειχνει ποσο προβληματικος ηταν ο συμβιβασμος του απορριπτικου προσωπειου και της "ενδοτικης" πολιτικης. Η μειοψηφια πρεπει να ειδε, και σωστα, οτι ολα αυτα δεν αντιμετωπιζονταν πια με την "ατολμη" πολιτικη της πλειοψηφιας.

Η σωβινιστικη εξαρση μπορουσε να δυναμιτιση την συνεχιση των συνομιλιων, τις προσπαθειες για μια λυση, την υπογραφη της. Αλλα, ακομα και αν φτανανε σε υπογραφη μιας λυσης, μπορουσε να δυναμιτισει την ιδια την εφαρμογη της. Αυτα τα προβληματα ηταν πολυ καθαρα και για τις δυο πτερυγες της ηγεσιας του ΑΚΕΛ, και για την "ενδοτικη" ηγεσια του ΔΗΣΥ, και για τους απορριπτικους, που στηριζουν τους εκβιασμους τους πανω σε αυτη ακριβως την λογικη.

Αν το σωβινιστικο ξεσπασμα εβαζε πιεση για μια πιο αποτελεσματικη "ενδοτικη" πολιτικη, την ιδια στιγμη μεσα σε αυτο το κλιμα ενα μερος της βασης του ΑΚΕΛ τραβουσε ολο και πιο εθνικιστικα και απορριπτικα. Κατι που εσπρωχνε την "ατολμη" πλειοψηφια να υιοθετει μια "απορριπτικη" συμπεριφορα για να κρατησει αυτο το κομματι.

Το ποσο σοβαρες ηταν αυτες οι αντιφασεις, φανηκε το '90, οταν στους δρομους της Λευκωσιας εμφανιζονται ξανα συνθηματα για την Ενωση. Οταν νεολαιοι γινονται "λαικοι ηρωες" επειδη οργανωσαν "επιχειρησεις" στο βορρα για να ξεσχισουν τουρκικες σημαιες. Οταν χιλιαδες μαθητες τους συμπαραστεκονται στο Ληδρα Παλας κατω απο συνθηματα οπως "καλος Τουρκος, νεκρος Τουρκος" και "Τουρκοι γουρουνια θα γινεται σαπουνια". Οταν ξαναρχιζουν βομβιστικες επιθεσεις (τεμενος Ομεριε, "συνδεσμος αντιστασιακων Λεμεσου"). Οταν ετοιμαζεται θριαμβευτικη επιστροφη του τουρκοφαγου Σαμψων. Τελος, οταν μεσα σε αυτο το κλιμα, οι σωβινιστικες και φασιστικες οργανωσεις, νομιμες και παρανομες, οργιαζουν. Οταν, δηλαδη, γινεται πραγματικοτητα η ΕΟΚΑ Γ'.

η κριση του κρατικου καπιταλισμου

Σαν να μην εφταναν αυτα, το '89 ηταν η χρονια της καταρρευσης του "υπαρκτου σοσιαλισμου" στην ανατολικη Ευρωπη, του ρεζιλεματος του στην Κινα, της μεγαλυτερης ιδεολογικης κρισης που περασε ποτε ο σταλινισμος. Η καταρακωση πολλων δυτικων Κ.Κ., στην οποια δεν σταματαν να αναφερονται ουτε ο Χριστοφιας ουτε οι "ανανεωτικοι", εγινε ο εφιαλτης και των δυο. Αυτα μεσα στο '89 ηταν αλλη μια αιτια αγωνιας για το μελλον του ΑΚΕΛ και της κομματικης και εκλογικης του βασης.

Και οι δυο ομαδες του κομματος βρεθηκαν μπροστα σε ενα αλλο πραγματικο αδιεξοδο. Ειχαν να λογαριαζουν απο την μια πλευρα την "σταλινικη" πλειοψηφια της βασης, με τον κομματικο πατριωτισμο της και τον προσανατολισμο της στον "υπαρκτο σοσιαλισμο". Υπαρχει ομως και ενα στρωμα που εχει κουραστει απο τα αδιεξοδα στα οποια οδηγει η πολιτικη του ΑΚΕΛ, και που νοιωθει πραγματικα την αναγκη μιας εξηγησης για τα γεγονοτα της Ανατολικης Ευρωπης. Και πλαι σε αυτους υπαρχουν οι "αντισταλινικοι" μικροαστοι διανοουμενοι, των οποιων ενω η συνδεση και ο προσανατολισμος στην εργατικη ταξη ηταν παντα πολυ αμφιβολος, τρεχουν συγχρονως να αγκαλιασουν καθε αναφορα σε "δημοκρατια", και σε "πολυταξικο πλουραλισμο".

Και η πλειοψηφια και η μειοψηφια της ηγεσιας θα ηθελαν να κρατησει το ΑΚΕΛ ολα τα κομματια της βασης τους. Πως ομως; Υπερασπιζομενοι την "παλια καλη" πολιτικη τους, ή πεταγοντας την ολη μαζι στα σκουπιδια; Πως, ποσο, και ποσο γρηγορα πρεπει να αλλαξει η ιδεολογια με την οποια ελκει και κρατα την βαση του το ΑΚΕΛ. Αυτο το διλημα προστεθηκε τωρα πιεστικα πλαι στα υπολοιπα.

Εκεινοι που βρεθηκαν στην μειοψηφια για αλλους λογους το '86, πηδηξαν τοτε φυσιολογικα πρωτοι στο τρενο της "δημοκρατιας" της "πολυφωνιας" της γκλασνοστ και της περεστροικα. Το 1989 απο αμφιεση, η προβολη και η εμφαση σε ολα αυτα

μετατραπηκε σε πραγματικη διαφωνια αναμεσα στις δυο πτερυγες της ηγεσιας.

Η μειοψηφια αποφασισε να εγκαταλειψει κακην κακως το καραβι του σταλινισμου, που θεωρησε οτι βυθιζεται αμεσα, και να προχωρησει προς την σοσιαλδημοκρατια. Για να αποδειξουν μαλιστα ποσο αντισταλινικοι ηταν απο παλια, επρεπε κιολας να υπερθεματισουν κατηγορωντας τους υπολοιπους. Ετσι πλειοδοτησαν οππορτουνιστικα στο να "προλαβουν" να αποκυρηξουν την εισβολη στην Τσεχοσλοβακια το '68, μερικες μερες πριν την επισημη ανακοινωση του κομματος (οπως τους κατηγορει η πλειοψηφια).

Τα πεταξαν ολα, σταλινικα και μη, επιδεικτικα στα σκουπιδια: την ταξικη παλη, την δικτατορια του προλεταριατου, το δημοκρατικο συγκεντρωτισμο. Φυσικα, μονο απο ιδεολογικη αποψη, γιατι απο πρακτικη αποψη ολοκληρη η ηγεσια του ΑΚΕΛ τα ειχε πεταξει απο πολλα χρονια πριν στα σκουπιδια. Η "Χαραυγη", παρολη την ειρωνια που της επεφυλαξαν οι "ανανεωτικοι", ειχε καποιο δικιο να διεκδικει για το ΑΚΕΛ την πρωτοπορια στην "νεα πολιτικη σκεψη", πολυ πρωτου φανει ο Γκορμπατσωφ. Ο "ιστορικος συμβιβασμος" του ΑΚΕΛ, η φανερη πολιτικη ταξικης συνεργασιας με την δεξια, εγινε πολυ πριν τον ανακαλυψουν οι ευρωκομμουνιστες. Η "πολυταξικη δημοκρατια" το ιδιο. Οσο για τον σοσιαλισμο της αγορας, ειναι πραγματι πολυ παλια η θεση του ΑΚΕΛ οτι οι εργατικες διεκδικησεις δεν πρεπει να υπονομευουν την ανταγωνιστικοτητα της οικονομιας.

Οι διαφορες του ΑΚΕΛ, οπως και των αλλων κομμουνιστικων κομματων της Δυσης, απο την σοσιαλδημοκρατια ειχαν αρχισει εδω και πολλα χρονια, πολυ πριν την κριση του κρατικου καπιταλισμου, να περιοριζονται. Παρεμεναν κυρια στην μορφη, σε καποιες θεωρητικες αναφορες που ελαχιστη διαφορα εκαναν στην πρακτικη τους. Για αυτο και η εξελιξη της κρισης στο ΑΚΕΛ αφηνει οχι μονο τους "ανανεωτικους" αλλα και το ΑΚΕΛ ακομα πιο κοντα στην σοσιαλδημοκρατια.

Τελος, για την οξυνση της κρισης επαιξε ρολο και το γεγονος οτι οι εκλογες του '91 πλησιαζουν, και η αναγκη να ξεκαθαριστει με ποιο προσωπο θα απευθυνθει το ΑΚΕΛ στους ψηφοφορους του γινεται επειγουσα.

Αυτα ηταν που εκαναν την ελεγχομενη απο το '86 και απο τις δυο πλευρες εσωτερικη κριση να μετατραπει στο τελος του '89 σε πανικοβλητη συγχυση. Οταν τα διλημματα φτασουν στην κατασταση του μπρος γκρεμος και πισω ρεμα, χανονται και τα περιθωρια ηρεμης συζητησης για το αν το κομμα πρεπει να φορεσει το παλιο του και σχισμενο αλεξιπτωτο ή το καινουργιο αλλα αδοκιμαστο σωσιβιο του. Ολοκληρη η ακελικη ηγεσια, πλειοψηφια και μειοψηφια, εχασαν πραγματι την ψυχραιμια τους. Μια διασπαση ηταν αναποφευκτη.

ΜΙΑ ΔΕΞΙΑ ΔΙΑΣΠΑΣΗ

Το πιο φανερο χαρακτηριστικο του νεου κομματος ειναι οτι κανει οτι μπορει για να ξεφορτωθει οση απο την παραδοση του επαναστατικου μαρξισμου και λενινισμου ειχε, εστω στα λογια μονο, κρατησει το ΑΚΕΛ. Η "εσωτερικη δημοκρατια" και "πολυφωνια" που μοιαζει να προσφερει το νεο κομμα, ειναι αμφιβολο αν μπορει να θεωρηθει αριστερη οταν συγχρονως αποκυρησσουν τον δημοκρατικο συγκεντρωτισμο με τοση αηδια.

Δεν ηταν λοιπον μια διασπαση προς τα αριστερα, που θα ηταν σιγουρα θετικη για το εργατικο κινημα.

Και αυτο δεν ειναι καθολου περιεργο, μια και δεν ειχε σχεση με καμμια κινητοποιηση της εργατικης ταξης, ουτε ξεκινησε απο την ευαισθητοποιηση της βασης του ΑΚΕΛ απεναντι στην γραφειοκρατια. Σιγουρα τα μουρμουρητα και η δυσαρεσκεια που προκαλεσαν η εκλογικη συρρικνωση του ΑΚΕΛ και η κριση του Κρατικου Καπιταλισμου επαιξαν ρολο στην εξελιξη της κρισης, αλλα οι κινητηριες της δυναμεις ηταν οι διαφορες μεσα στην ιδια την γραφειοκρατια του ΑΚΕΛ.

Μπορει ο "τολμηρος" τροπος με τον οποιο ο Ζιαρτιδης παρουσιαζε την "ενδοτικη" πολιτικη του κομματος να ηταν χρησιμος και σε μερικες περιπτωσεις να εδωσε καποιες δυνατοτητες σε ελληνοκυπριους διεθνιστες. Αλλα ειναι αμφιβολο αν αυτο θα μεταφερθει και στην πολιτικη του νεου κομματος.

Η κριση δεν δημιουργησε μονο ενα δεξιοτερο απο το ΑΚΕΛ νεο κομμα. Το ΑΚΕΛ, προσπαθωντας να οριοθετηθει απεναντι στο νεο σχημα, κανει μια ολο και μεγαλυτερη δεξια στροφη στο Κυπριακο και ο Χριστοφιας δηλωνει οτι το κομμα ξαναγυριζει στις "αγωνιστικες παραδοσεις" του, δηλαδη στον δημαγωγικο απορριπτισμο.

Βεβαια, η δεξια στροφη των "ανα-

νεωτικων" σπρωχνει το ΑΚΕΛ σε μια εξισου δημαγωγικη "αριστερη" φρασεολογια υπερ του δημοκρατικου συγκεντρωτισμου, εναντια στην "αστικη δημοκρατια", εναντια στον "ελευθερο ανταγωνισμο", και υπερ του "διεθνισμου". Αλλα το τι εννοουν για παραδειγμα με την λεξη διεθνισμο φαινεται απο την ομιλια του Χριστοφια στην περιφημη Ολομελεια της Κ.Ε. του Δεκεμβρη '89, οπου χαρακτηριζει την ιμπεριαλιστικη εισβολη στην Τσεχοσλοβακια το '68 σαν απλα μια λανθασμενη εφαρμογη του διεθνισμου!

Σχετικο με το Τσεχοσλοβακικο ειναι και το θεμα του διεθνισμου σαν συστατικο στοιχειο του Μαρξισμου-Λενινισμου... το θεμα των γεγονοτων στην Τσεχοσλοβακια οπως και αλλων γεγονοτων ειναι ζητημα εκτιμησης των αντικειμενικων συνθηκων και **ορθης ή λανθασμενης** διαπιστωσης, κατα ποσο ειναι **αναγκαια η διεθνιστικη βοηθεια** στην μια ή την αλλη μορφη." (Χαραυγη 25/1/90)

Το να αγνοησει λοιπον κανεις ολα αυτα καθως και την πορεια του ΑΚΕΛ προς την σοσιαλδημοκρατια τις τελευταιες δεκαετιες, και να χαρακτηρισει την διασπαση σαν μια αντισταλινικη εξελιξη ειναι τραβηγμενο απο τα μαλλια. Και ομως, δεν ηταν μονο οι δεξιοι που ειδαν τους "ανανεωτικους" ετσι. Το ιδιο εκανε και ολη η εξωκοινοβουλευτικη αριστερα. Ηδη απο την προηγουμενη περιοδο η Α.Π. ΕΔΕΚ χαρακτηριζε την κριση σαν αποτελεσμα "δραστικων αλλαγων στη συνειδηση της εργατικης ταξης και ειδικοτερα της ακελικης βασης" (βλεπε "Διεθνιστικη Προσκληση" αρ. 1, σελ. 19). Σαν αποτελεσμα τωρα τρεχουν να διαπραγματευτουν την συμμετοχη τους στο νεο κομμα ενω τα σεναρια γυρω απο το ποιες δυνατοτητες αυτη η εξελιξη δινουν και παιρνουν.

Ετσι ο Μ. Τεμβριωτης αρκετα νωρις προτεινε "αυτοδιαλυση" του ΑΚΕΛ και της ΕΔΕΚ και την "δημιουργια ενος καινουργιου κομματος της εργατικης ταξης στο οποιο να λειτουργουν δημοκρατικα και ισοτιμα ολες οι τασεις του εργατικου κινηματος, απο την σοσιαλδημοκρατια μεχρι και τις δυναμεις του επαναστατικου μαρξισμου". ("Εμπρος" 17/12/89)

Στο ιδιο επιπεδο κινειται και η Α.Π. ΕΔΕΚ:

"Ο διαλογος για την νεα πορεια της αριστερας εχει καθε δυνατοτητα να χτισει την ενοτητα. Θα μπορουσε ακομα να ανοιξει το δρομο στο πιο ψηλο επιπεδο ενοτητας, την δημιουργια ενος πανισχυρου ενιαιου κομματος οπου θα μπορουσαν να εκφραζονται ελευθερα ολες οι πολιτικες τασεις της αριστερας. Οι ηγεσιες του ΑΚΕΛ και της ΕΔΕΚ πρεπει να καλεστουν να συμμετασχουν σ' αυτο το διαλογο. Αν αρνηθουν,... θα μεινουν πισω απο τις εξελιξεις και θα' χουν να δωσουν εξηγησεις στην βαση των κομματων τους" ("Σοσιαλιστικη Εκφραση", Γεναρης 90, φυλλο 191)

Τι οδηγησε ολους αυτους σε τετοια ονειροπολληματα και φαντασιοπληξιες; Η ιδια η πολιτικη τους. Η αναλυση τους για την φυση του ΑΚΕΛ τελειωνει στο να το ορισει σαν αριστερο κομμα με γραφειοκρατικοποιημενη ηγεσια, χωρις να ασχολειται με την πραγματικη ταξικη του φυση. Δεν βλεπουν οτι εκτος απο την εργατικη του βαση, υπαρχουν και τα συμφεροντα που κανουν την γραφειοκρατια του μερος της αστικης ταξης. (βλεπε τις προηγουμενες "Διεθνιστικες Προ(σ)κλησεις") Ακομα οι σχετικες θεωριες τους για την "ανικανοτητα της αστικης ταξης να λυσει το Εθνικο", και ο πατριωτισμος τους, οσο και αν αυτος κρυβεται πισω απο διεθνιστικες φρασεις, δεν τους αφηνει να καταλαβουν την σημασια και τις ριζες του φαινομενου της διαιρεσης της αστικης ταξης και των μικροαστων σε "ενδοτικους" και απορριπτικους. Για αυτο οι δυνατοτητες τους για μια σωστη αναλυση των αιτιων και της φυσης της κρισης ειναι πολυ περιορισμενες.

Αυτη η αδυναμια τους οδηγουσε σε αναλυσεις σαν αυτη του Θ. Δημητριου για την διαμαχη "Αληθειας"-"Σημερινης", των δυο εφημεριδων του ΔΗΣΥ που εκφρασαν την διασπαση αναμεσα σε "ενδοτικους" και απορριπτικους μεσα στο ιδιο το κομμα. Η αναλυση εγινε ενω ειχε απο καιρο κιολας φανει ο καθοριστικος χαρακτηρας αυτης της διασπασης, μετα την καταρρευση του μινιμουμ προγραμματος και της συνεργασιας ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ στο τελος του '84, και την συμπορευση του ΑΚΕΛ με το ΔΗΣΥ. Και ομως κινειται στον χωρο της επιστημονικης φαντασιας για να εξηγησει την αναποφευκτη και στο ΔΗΣΥ διασπαση:

"Μπροστα στο αδιεξοδο, μπροστα στην αδυναμια του Συναγερμου να παρει την εξουσια, η αστικη ταξη και τα ρομποτ-της δεν συμφωνουν ποια γραμμη πρεπει να ακολουθησουν. Ετσι η "Σημερινη" φαινεται να προσανατολιζεται στην επαναπροσεγγιση με την "κεντροδεξια" του ΔΗΚΟ ενω η "Αληθεια" στην ουδετεροποιηση του ΑΚΕΛ και την τελικη αναμετρηση με το

ΔΗΚΟ... τοσο τα πολιτικα οσο και τα δημοσιογραφικα ρομποτ της αστικης ταξης περνουν μια περιοδο τρελλας... βλεπουν την ταξη να πληγωνεται χωρις να μπορουν να κανουν τιποτα... παιρνουν απο την ταξη αντιφατικες εντολες που αναγκαστικα καποιες θα παρακουσουν... σκορπουν την καταστροφη μεταξυ τους..." (Σοσιαλιστικη Εκφραση 163, Νιοβρης '86)

Ετσι καταληγουν να υπερεκτιμουν την σημασια του νεου κομματος με αποτελεσμα να βοηθουν τις ψευδαισθησεις που καλλιεργει το νεο κομμα, να του δινουν αριστερη καλυψη, ενω δεν αποτελει παρα ενα αδυνατισμα του ΑΚΕΛ απο τα δεξια. Σημαινει ακομα αδυναμια να δουν οτι η νικη της πλειοψηφιας της γραφειοκρατιας εκφραζει και την απροθυμια καποιων εργατικων μαζων να εγκαταλειψουν κακην κακως το εστω σταλινικα ταξικο καραβι του ΑΚΕΛ για τις αμφιβολες αταξικες φιλελευθερες υποσχεσεις της δεξιας σοσιαλδημοκρατιας.

Σιγουρα ενα μερος της βασης ενοχληθηκε απο τους "ανανεωτικους" για εθνικιστικους λογους. Πηγε με την πλειοψηφια εξαιτιας του "ενδοτισμου" του Ζιαρτιδη και τους εναγκαλισμους των "ανανεωτικων" με το "ενδοτικο" και "προδοτικο" ΔΗΣΥ. Ενα σημαντικο ομως μερος της βασης ενοχληθηκε απο αυτους τους εναγκαλισμους απο ταξικο ενστικτο, επειδη βλεπουν το ΔΗΣΥ σαν το κομμα του κεφαλαιου.

Για την Α.Π. ΕΔΕΚ ομως η νικη της πλειοψηφιας οφειλονταν στο οτι ηταν καλυτερα οργανωμενη και εδρασε αδιστακτα, ενω η μειοψηφια ηταν "αναποφασιστη":

"Η κομματικη ηγεσια αντιμετωπισε την κριση με διοικητικες μεθοδες και καταφερε να κερδισει πλειοψηφιες στα διαφορα σωματα και να προχωρησει σε καθαιρεσεις, σπρωχνοντας ετσι τους "ανανεωτικους" στην αποφαση να ιδρυσουν ενα νεο κομμα. Απο την πλευρα τους οι "ανανεωτικοι" δεν μπορεσαν να οργανωσουν εγκαιρα και αποτελεσματικα την αντιπολιτευση τους χανοντας ετσι το παιχνιδι μεσα στο κομμα. Ειναι αυτη η αναποφασιστικοτητα τους που εξηγει την ευκολη σχετικα ηττα τους στη βαση του ΑΚΕΛ." (Σ.Ε. 193, Απριλης 90)

ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΤΙ...

Η κριση και του ΑΚΕΛ και του Κρατικου Καπιταλισμου, θα εχει σαν αποτελεσμα την συρρικνωση του αριστερου χωρου, μια γενικη στροφη σε πιο δεξιες ιδεες, την πτωση της αυτοπεποιθησης της εργατικης ταξης, και τα κερδη των αστικων κομματων. Συγχρονως ομως η κριση του σταλινισμου στις Ανατολικες χωρες σημαινει και την ελαττωση της επιρροης της σταλινικης ιδεολογιας πανω στην εργατικη ταξη. Σε καποια σημαντικη μειοψηφια, εξω και μεσα στο ΑΚΕΛ, ανοιγει ο δρομος για ενα νεο προβληματισμο.

Η διασπαση ομως του ΑΚΕΛ, η δημιουργια ενος νεου κομματος που φαινεται οτι κανει κριτικη στο ΑΚΕΛ απο τα δεξια, απο την πλευρα της καθαρης σοσιαλδημοκρατιας, εχει κιολας δειξει τα αρνητικα της αποτελεσματα. Η συσπειρωση των Ακελικων γυρω απο το κομμα τους εξαιτιας της διασπασης, το κλεισιμο πολλων αυτων που αλλιως θα ηταν ανοιχτα σε αριστερες ιδεες, ειναι κιολας μια δυσαρεστη πραγματικοτητα.

Αυτα θα μπορουσε να τα περιμενει κανεις ακομα και σε μια αριστερη διασπαση του ΑΚΕΛ, αν και οχι στον ιδιο βαθμο. Εκεινο ομως που εχει κανει το προβλημα χειροτερο ηταν η υποστηριξη του νεου κομματος, απο ολο σχεδον το χωρο της ακρας αριστερας. Εξαιτιας αυτου, οι δυνατοτητες για οσους βρισκομαστε στον χωρο της ακρας και της επαναστατικης αριστερας να απευθυνθουμε στους ακελικους, ειναι μειωμενες, ειτε υποστηριζουν το νεο κομμα, ειτε δεν το υποστηριζουν οπως εμεις.

Αυτο που εχει τωρα σημασια για οσους θελουν το κτισιμο μιας επαναστατικης αριστερας, ειναι να εκμεταλλευτουμε το ταρακουνημα που προκαλεσε η κριση του Κρατικου Καπιταλισμου. Να προχωρησουμε τον νεο προβληματισμο μιας μειοψηφιας πανω σε μια σειρα σημαντικα ζητηματα που η ιδια η κριση βαζει ξανα σε πρωτο πλανο. Για την κατανοηση του σταλινισμου και του Κρατικου Καπιταλισμου στις χωρες της Ανατολικης Ευρωπης την Ρωσια και την Κινα σαν πολιτικα φαινομενα που στηριζονται σε υλικες, ιστορικες αιτιες και εχουν χαρακτηριστικα πολυ πιο πολυπλοκα και σημαντικα απο την "απανθρωπια". Για την κατανοηση ακομα του ρεφορμισμου των σοσιαλδημοκρατικων και Κομμουνιστικων Κομματων στις χωρες του δυτικου καπιταλισμου.

Για να δειξουμε πως το διλλημα δεν ειναι αναμεσα στην φρικη του σταλινισμου και στην φρικτη πραγματικοτητα της πεινας της ανεργιας

και των πολεμων που κρυβεται πισω απο τις ζαχαρωμενες γενικοτητες για "πανανθρωπινα ιδανικα", και τις αταξικες "οικουμενικες αξιες" της σοσιαλδημοκρατιας. Πως η απαντηση στην δικτατορια **πανω** στο προλεταριατο, που ειναι και ο σταλινικος κρατικος καπιταλισμος και η αστικη δημοκρατια, ειναι η δικτατορια **του** προλεταριατου, η αυτοαπελευθερωση της εργατικης ταξης, η εργατικη εξουσια που θα χτισει τον σοσιαλισμο.

Για να φερουμε ακομα στο προσκηνιο οχι μονο την παραδοση του επαναστατικου Μαρξισμου και Λενινισμου, αλλα την δραση ενος επαναστατικου εργατικου κινηματος που εδρασε στις αρχες του αιωνα, αλλα και πολυ πιο προσφατα, στην Πορτογαλια και στην Χιλη, αλλα και στην Ανατολικη Γερμανια, Ουγγαρια, Πολωνια, Κινα. Παρολους τους επικηδειους, απο αστους και ρεφορμιστες, η **ταξικη παλη** και η εργατικη ταξη οχι μονο δεν πεθανε, αλλα βρισκεται σε εξαρση με κινητοποιησεις εκατομυριων εργατων, στην Αγγλια, στην Κινα, στην Ρουμανια, στην Νοτια Κορεα. Ειτε το ξερουν αυτοι οι εργαζομενοι, ειτε οχι, κινουνται συμφωνα με τους νομους της ταξικης παλης, οπως τους εξηγησαν και τους μελετησαν ο Μαρξ, ο Λενιν και αλλοι επαναστατες, και οχι ακολουθωντας καποιες "πανανθρωπινους και οικουμενικες" δηλαδη υπερταξικες "αξιες".

Τελος, για να δειξουμε αμεσα οτι η απαντηση στον απορριπτικο σωβινισμο δεν ειναι η υποκρισια του αστικου ή ρεφορμιστικου "ενδοτισμου" αλλα ο εργατικος διεθνισμος.

Σε μια εξαρση του σωβινισμου σαν αυτη που ξεκινησε το 1989, ή εχεις την δυναμη και την θεληση να πας εναντια στο σωβινιστικο ρευμα για να το αδυνατισεις, ή θα πας μαζι του γιατι νομιζεις - παρα ολα οσα εγιναν - οτι μπορεις να το "ξεγελασεις" και να το ελεγξεις.

Ενα μαζικο κινημα εναντια στο μαζικο σωβινιστικο κινημα δεν ειναι ουτοπια. Αυτο φανηκε τα τελευταια δυο χρονια οταν μια σειρα απο κινητοποιησεις ευαισθητοποιησαν ενα αριθμο κοσμου, ιδιαιτερα στην νεολαια, που ολοι την αφησαν ερμαιο στον σωβινισμο. Σε εκδηλωσεις για τον διεθνιστη αρνητη στρατευσης Γ. Παρπα συμμετειχε αρκετος κοσμος απο την νεολαια. Στις αντιδρασεις απεναντι στην απελαση του ΤΖεγκιΖ το ιδιο. Η ανταποκριση που βρηκαμε μοιραζοντας φυλλαδια εναντια στην "εκτακτη εισφορα για την αμυνα" σε εργατικους χωρους ηταν πολυ μεγαλυτερη απο οσο θα φανταζονταν κανεις σε μια Κυπρο του Ληδρα Παλας και του Α. Κασσιανου.

Αντι το κινημα επαναπροσεγγισης να προσανατολιστει σε τετοιες μαχητικες, αντικυβερνητικες εκδηλωσεις, αφησε ολο αυτο τον χωρο στους Φαλαδες, τους παπαδες, το ΔΗΚΟ την ΕΔΕΚ την "Πρωτοπορεια" και το ΚΕΣΔΡΑΣΙΣ. Αντιθετα η "Κοινη Κινηση ε/κ και τ/κ για την Ομοσπονδια", που προσπαθησε να εμφανιστει σαν η σημαντικοτερη πρωτοβουλια για την επαναπροσεγγιση, εχει εξελιχθει σε παραρτημα της επισημης υποκριτικης κρατικης πολιτικης "επαναπροσεγγισης".

Στην απελπισια για την συρρικνωση της αριστερης πολιτικης, πρεπει να αντιταξουμε την ικανοτητα του μαζικου κινηματος να καθοριζει την ιδεολογια, σε βαρος καθε αλλου γεγονοτος. Μια επιτυχημενη μαζικη κινητοποιηση της εργατικης ταξης, που μπορει να γινει εκει που κανεις δεν το περιμενει, μπορει να κοστισει στην αστικη ιδεολογια μεσα σε λιγες μερες οσα οι ιδεολογοι της εχτιζαν για μηνες και χρονια.

Την ιδια στιγμη που οι ιδεολογοι της αστικης ταξης αγωνιζονται να πεισουν ολους για το τελος οχι μονο του "κομμουνισμου" αλλα και της ταξικης παλης, η κυβερνηση και η αστικη ταξη δειχνουν ποσο κυριαρχος ειναι ο ταξικος πολεμος. Φορολογιες για να χρηματοδοτηθουν νεοι στρατιωτικοι εξοπλισμοι, επιθεση στους εργαζομενους, ιδιαιτερα στον δημοσιο και ημικρατικο τομεα με ωραρια, παγοποιηση μισθων και προσληψεων, καταργηση κεκτημενων με την εφαρμογη της περιφημης αξιοκρατιας. Οι αστοι παιζουν με την φωτια. Το ποσο η ιδεολογικη ηττα της εργατικης ταξης θα τους προστατεψει απο τις συνεπειες, δεν ειναι καθολου δεδομενο. Οπως φανηκε απο τις κινητοποιησεις στην Αγγλια εναντια στον "κεφαλικο φορο", οι μαζες μπορουν να παρουν και αλλα μαθηματα απο τα γεγονοτα της Ανατολικης Ευρωπης, εκτος απο την "χρεωκοπια του κομμουνισμου". Οπως το οτι οταν κινητοποιηθει η εργατικη ταξη, μπορει να καταφερει πραγματα που μεχρι πριν λιγο φαινονταν αδυνατα.

Α.ΔΗ.ΣΟΚ

ΜΙΑ ΔΕΞΙΑ ΔΙΑΣΠΑΣΗ

Απο τις 29 του Απριλη το νεο κομμα των "ανανεωτικων" ειναι πραγματικοτητα. Το Α.ΔΗ.ΣΟ.Κ ("Ανανεωτικο Δημοκρατικο Σοσιαλιστικο Κινημα") αυτοπαρουσιαζεται σαν η μεγαλη ελπιδα για μια ανανεωση στον χωρο της αριστερας, που θα την απαλλαξει απο το στιγμα του σταλινισμου, της γραφειοκρατικοποιησης, και του δογματισμου. Σε αυτη την βαση, ολοι σχεδον οι εκτος ΑΚΕΛ και ΕΔΕΚ αριστεροι, μεχρι και αυτοι που εμφανιζονταν σαν μερος της επαναστατικης αριστερας, μπηκαν σε διαδικασια διαπραγματευσης για την ενταξη τους σε αυτο.

Η Α.Π. ΕΔΕΚ εδωσε στις 20 Απριλη δημοσιογραφικη διασκεψη για να δηλωσει οτι μπαινει στην "συζητηση στην πορεια για το ιδρυτικο συνεδριο του νεου κομματος", ενω μια αλλη "δεκαεννιαμελης ομαδα", που περιλαμβανει και τον χωρο που εκφραζονταν μεσα απο το περιοδικο "Εντος των Τειχων", ανακοινωσε οτι αποφασισε να συμμετεχει "διερευνητικα, αλλα ενεργα και θετικα στην Παγκυπρια Συνδιασκεψη" για ιδρυση του νεου κομματος. ("Αληθεια" 24/4/90).

Ολοι αυτοι μοιαζουν να προσβλεπουν πολυ σοβαρα στις δυνατοτητες του νεου κομματος. Ο Μαριος Τεμπριωτης απο την "ομαδα των δεκαεννια" ειχε δηλωσει στο "Εμπρος" της 14 Απριλη οτι:

"Η προοπτικη για τη δημιουργια ενος πολυφωνικου και πολυταξικου κομματος της Αριστερας, ειναι μια προκληση και μια προσκληση...Εκφραζω την ελπιδα οτι το πιο ευαισθητοποιημενο κομματι των εργαζομενων θα ανταποκριθει στην προσκληση..."

Στο ιδιο φυλλο του "Εμπρος" ο Πατρικιος Παυλου, ηγετικο στελεχος της Α.Π. ΕΔΕΚ δηλωσε:

"Σ' οτι αφορα το κομμα που θα ιδρυθει, στο βαθμο που αυτο θ' αποτελει, οπως **ελπιζω και πιστευω**, οργανο παλης για προστασια των συμφεροντων της εργατικης ταξης και επαλξης στον αγωνα για σοσιαλισμο, θα βρει, εμενα και τους συντροφους μου, συμμαχους και συναγωνιστες"

Ποια πραγματικη βαση υπαρχει για ολες αυτες τις "ελπιδες" που μας καλουν ολοι αυτοι να εχουμε στο νεο κομμα; Για να απαντησουμε πρεπει να δουμε πως προηλθε αυτο το κομμα, ποια ειναι η ηγεσια του, και ποια εχει φανει οτι θα ειναι η πολιτικη του.

Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ

Το πιο σημαντικο ειναι οτι η διασπαση στο ΑΚΕΛ λιγο οφειλεται στην ριζοσπαστικοποιηση της βασης του. Η καταρρευση του "υπαρκτου σοσιαλισμου", η κριση δηλαδη του Κρατικου Καπιταλισμου στην Ανατολικη Ευρωπη, επαιξαν σιγουρα ρολο στην εξελιξη της διασπασης και την κριση, αλλα δεν ηταν αυτες που καθορισαν την κριση. Εχουμε αφιερωσει αρκετο χωρο και σε αυτο και στα δυο προηγουμενα τευχη της "Δ.Π." για να δειξουμε οτι η διασπαση ξεκινησε απο την εκλογικη ηττα του '85. Και οτι οφειλονταν σε διαφωνιες αναμεσα στην ηγεσια που αφορουσαν τον τροπο που θα παρουσιαζεται η "ενδοτικη" πολιτικη του κομματος στο Κυπριακο, και η αναγκαστικη, εξαιτιας αυτης της πολιτικης, συμπορευση με το ΔΗΣΥ. Μια διαφωνια τακτικης που δεν αφορουσε καν την ιδια την πολιτικη του κομματος.

Αν μια διασπαση του ΑΚΕΛ, που θα αφορουσε ενα τοσο μεγαλο και σημαντικο κομματι της ηγεσιας του, ηταν αποτελεσμα κυρια της κρισης του σταλινισμου, τοτε αυτη θα πρεπει να ηταν η αντανακλαση μιας μεγαλης ριζοσπαστικοποιησης και αντιδρασης της βασης, που εσπρωξε ενα κομματι της ηγεσιας στην διασπαση. Θα ηταν δηλαδη κατι που θαπρεπε πραγματικα να το δουν πολυ σοβαρα οι επαναστατες.

Ομως τιποτα τετοιο δεν εγινε. Η ριζοσπαστικοποιηση και αντιδραση της βασης στην κριση της Ανατολικης Ευρωπης ουτε εκφραστηκε τοσο εντονα ωστε να σπρωξει ενα ολοκληρο κομματι της ηγεσιας, ουτε φανηκε να το σπρωχνει. Αντιθετα φαινονταν απο την αρχη οτι η κινητηρια δυναμη αυτης της διασπασης ηταν ενα κομματι της ηγεσιας που ειχε απο καιρο ερθει σε ρηξη με την υπολοιπη γραφειοκρατια. Για αυτο και η συντριπτικη πλειοψηφια των μελων του ΑΚΕΛ μαλλον προσπαθουσε για μια μεγαλη περιοδο να καταλαβει τι ηταν αυτο για το οποιο γινονταν ο καβγας, παρα εσπρωχνε οποιοδηποτε κομματι της ηγεσιας προς την μια ή την αλλη πλευρα.

Ακομα η φυσιολογικη εξελιξη μιας κρισης που θα προερχονταν απο την ριζοσπαστικοποιηση της βασης μπροστα στην καταρρευση του Κρατικου Καπιταλισμου στην Ανατολικη Ευρωπη θα ηταν παρομοια με αυτη αλλων Κ.Κ. της Δυσης, οπως για παραδειγμα του ελληνικου. Στο ΚΚΕ η πλειοψηφια της γραφειοκρατιας ετρεξε προς τις θεσεις που υιοθετουν εδω οι "ανανεωτικοι", προς την σοσιαλδημοκρατια, συνενωθηκε με το Κ.Κ.Ε. εσ., δημιουργησαν τον συνασπισμο, και συνεργαστηκαν με την Νεα Δημοκρατια στην κυβερνηση Τζανετακη και την "οικουμενικη". Η διασπαση εγινε απο μια μικρη μειοψηφια, την ΚΝΕ, προς τα αριστερα, εναντια στην στροφη αυτη που εδω χαρακτηριζουν σαν "αντισταλινικη" εξελιξη. Τετοια ειναι η φυσιολογικη εξελιξη μιας κρισης που ξεκινησε απο την επιδραση της κρισης του Κρατικου Καπιταλισμου στην διαδικασια σοσιαλδημοκρατικοποιησης των δυτικων Κομμουνιστικων Κομματων. Εδω ομως συνεβηκε το αντιθετο επειδη η μειοψηφια ειχε διαμορφωθει ηδη πανω σε αλλα θεματα, οταν η κριση συνδεθηκε με την κριση του Κρατικου Καπιταλισμου στην Ανατολικη Ευρωπη.

Και πραγματι, ποια ειναι τα "αντισταλινικα" διαπιστευτηρια της ηγεσιας του νεου κομματος; Αρκετοι απο αυτους βρισκονται απο πολυ παλια στο κομμα. Οι Φαντης και Ζιαρτιδης ηταν μελη του κομματος απο την εποχη του ζενιθ της σταλινικης εξουσιας, στην δεκαετια του '30-40 με τις δικες της Μοσχας, τα Γκουλαγκ, και ολα τα υπολοιπα που τωρα βγαζουν στην φορα. Ολα αυτα τα χρονια της κυριαρχιας του σταλινισμου οχι μονο δεν ηταν καποια αντισταλινικη φραξια που καταφερνε μετα δυσκολιας να επιβιωνει μεσα στο ΑΚΕΛ, αλλα εξελιχθηκαν στις ανωτερες βαθμιδες της ιεραρχιας της γραφειοκρατιας του κομματος.

Για να δει κανεις ομως ποσο μεγαλες ειναι οι δημοκρατικες και αντισταλινικες περγαμηνες τους, δεν χρειαζεται να παει τοσο πισω. Μια ματια στην σταση των Ζιαρτιδη και Διγκλη στην απεργια στην Ενδυση το '87 (1) δειχνει οτι ακομα και μετα που ειχαν "προσυλητισθει" στην "νεα σκεψη", την γκλασνοστ, και την δημοκρατια, μπορεσαν μαζι με την ηγεσια της ΣΕΚ να συμπεριφερθουν αντιδημοκρατικοτατα και σταλινικοτατα απεναντι στους δεκα χιλιαδες απεργους. Καταπατησαν τις δημοκρατικες αποφασεις μιας απο τις πιο ζωντανες Γενικες Συνελευσεις του εργατικου κινηματος και εσπασαν την απεργια.

Η ΠΕΟ κατω απο την καθοδηγηση του Ζιαρτιδη και του Διγκλη, πηρε με θερμη μερος στον βρωμικο πολεμο εναντια στους υπαλληλους του ημικρατικου και δημοσιου τομεα. Κατι που οπως φαινεται θα συνεχισει και το νεο κομμα. Στην διακυρηξη της "πρωτοβουλιας για την Παγκυπρια συνδιασκεψη" για την ιδρυση νεου κομματος, ζητουν απο την κυβερνηση να "περιορισει τους ρυθμους αριθμητικης αναπτυξης της δημοσιας υπηρεσιας". Σε αυτα τα θεματα δεν διαφοροποιηθηκαν ουτε διαφοροποιουνται καθολου απο το υπολοιπο ΑΚΕΛ.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ

Οσο και αν αυτοι που θελουν να μπουν και να επηρρεασουν το νεο σχημα απο τα αριστερα, θελουν να πιστευουν οτι η πολιτικη αυτου του σχηματος δεν εχει ξεκαθαρισει, και οτι ειναι "ολα ρευστα ακομα", η πραγματικοτητα ειναι πολυ διαφορετικη. Εδω και καιρο σε μια σειρα απο κειμενα, δηλωσεις και συνεντευξεις των ηγετικων στελεχων των "ανανεωτικων" εχει φανει οτι ολοι τους συμφωνουν και ειναι ξεκαθαροι σε μια σειρα απο τα πιο σοβαρα πολιτικα ζητηματα.

Αποκυρησουν την δικτατορια του προλεταριατου και βαζουν στην θεση της την "γνησια" και "πληρη δημοκρατια", τον "πλουραλισμο", τον "πολυκομματισμο" και την "εναλλαγη στην εξουσια" (για ολα αυτα βλεπε πχ. ομιλια Διγκλη στην Συνδιασκεψη). Και δεν αφηνουν καμμια αμφιβολια οτι εννοουν εναν "πολυταξικο πλουραλισμο" και οχι τον ταξικο πλουραλισμο της εργατικης δημοκρατιας - δικτατοριας του προλεταριατου. Τον πλουραλισμο δηλαδη των εργατικων κομματων ή τασεων με τα οποια δεν εχει κανενα προβλημα η επαναστατικη λενινιστικη παραδοση, αλλα μονο οι σταλινικοι μυθοι που εχουν αναπτυχθει γυρω απο αυτο το θεμα.

Θεωρουν την κριση του Κρατικου Καπιταλισμου σαν κριση ενος "μοντελου" του σοσιαλισμου. Και θεωρουν σαν απαντηση στην αποτυχια του Κρατικου Καπιταλισμου την οικονομια της ελευθερης αγορας, με τον απαραιτητο κρατικο παρεμβατισμο που

ετσι και αλλοιως εφαρμοζουν ολες οι αστικες κυβερνησεις, ειτε σοσιαλδημοκρατικες ειτε δεξιες. Αντι για τον καπιταλισμο της αγορας προτεινουν καποιο σοσιαλισμο της αγορας που κανεις δεν ξερει που διαφερει απο τον ηδη "υπαρκτο καπιταλισμο".

Αυτο που δεν μπορουν, παρ'ολο τον "αντισταλινισμο" τους, να δουν ειναι οτι ο σοσιαλισμος ειναι η δημοκρατικα σχεδιασμενη απο τους εργαζομενους οικονομια, που δεν ειχε ποτε καμμια σχεση με αυτο που υπηρχε και υπαρχει στην Ρωσια στην Κινα και στις αλλες χωρες της Ανατολικης Ευρωπης.

σοσιαλισμος με ανθρωπινο προσωπο

Αφου λοιπον πεταξαν και θεωρητικα στα σκουπιδια ολη την επαναστατικη παραδοση του αριστερου κινηματος, τι προσπαθουν να βαλουν στην θεση της, για να δικαιολογησουν τον αριστερο και "ανανεωτικο" τους χαρακτηρισμο; Την "Νεα Πολιτικη Σκεψη", την περεστροικα, τον Γκορμπατσωφ. Πραγματα που συνοψιζονται σε μια πολυ ελκυστικη αλλα και πολυ αφηρημενη φραση: στο "σοσιαλισμο με ανθρωπινο προσωπο".

Ποιο ειναι ομως αυτο το προσωπο; Μπορουμε να το δουμε στις πραξεις και την πολιτικη του προτυπου τους, του Γκορμπατσωφ. Μια σειρα απο γεγονοτα που αφορουν την αντιμετωπιση των αποσχιστικων εθνικιστικων κινηματων απο τον θιασωτη του "δικαιωματος αυτοδιαθεσης των λαων" δειχνουν οτι δεν προκειται για ενα, αλλα για δυο προσωπα. Το πνιξιμο της Λιθουανιας ειναι η τραγικη επιβεβαιωση αυτης της διπλοπροσωπιας.

Μπορει να μοιαζει ευκολο να τα δικαιολογησει κανεις αυτα σαν μια παλη αναμεσα στον "παραμορφωμενο" εστω σοσιαλισμο που ομως τωρα προσπαθει σοβαρα να "ανανεωθει" και σε αναχρονιστικα εθνικιστικα κινηματα. Αλλα ετσι χανεται η ουσια, οι οικονομικες πραγματικοτητες. που κρυβονται πισω απο αυτες τις διαμαχες. Οταν η Μοσχα απαιτει απο την Λιθουανια να αναστειλει την εφαρμογη της αποφασης για ανεξαρτησια, αυτο που την απασχολει, και το δηλωνει κιολας, ειναι το τι θα γινει με τα "σοβιετικα εργοστασια" που βρισκονται στην Λιθουανια. Τετοια ακριβως ζητηματα απασχολουν και κανουν εθνικιστες και τους Λιθουανους και τις υπολοιπες εθνοτητες, που βλεπουν οτι θα ειναι απο την μερια εκεινων που θα συνεχισουν να πληρωνουν το κοστος της οικονομικης κρισης του κρατικου καπιταλισμου, και νομιζουν οτι η ανεξαρτησια θα τους σωσει.

Το ποσο δικαιολογημενες ειναι τετοιες ανησυχιες, και για τις εθνοτητες και για ολους, φαινεται σε αρθρο στο Εμπρος της 14 Απριλη οπου διαβαζουμε οτι "Εισαγεται νεο οικονομικο συστημα στην ΕΣΣΔ, που θα βασιζεται στην ελευθερη αγορα":

> "... ο Λεονιτ Αλμπακιν, κορυφαιος οικονομικος συμβουλος του Μ. Γκορμπατσωφ προβλεψε οτι η οικονομικη επανασταση θα ειναι εξαιρετικα δυσκολη και επιπονη. θα γνωρισει, ειπε, εντονη αντιθεση απο ολα τα κοινωνικα στρωματα, ιδιαιτερα απο τους **συνταξιουχους, τους κοινους εργατες** και τους γραφειοκρατες... η κυβερνηση δεν πρεπει να ενδωσει στις εκκλησεις για ειδικη βοηθεια στους συνταξιουχους (που θα **πληγουν σκληρα απο τις αυξησεις στις τιμες**) ή σε αλλες ομαδες... Ολοι πρεπει να αντιληφθουν οτι δεν υπαρχει αλλος δρομος. 'Χωρις αυτη την μεταβατικη περιοδο, η χωρα **δεν εχει μελλον σαν μια υπερδυναμη**' προσθεσε ο Αλμπακιν."

Δεν ειναι λοιπον μονο οι σταλινικοι γραφειοκρατες αλλα και οι γκορμπατσωφικοι "ανθρωπινοι" τεχνοκρατες που απαιτουν απο τους εργατες να πληρωσουν την "ανανεωση" της υπερδυναμης.

Η θεωρια οτι το "φαρμακο" θα ειναι πολυ πικρο αλλα αναγκαιο ειναι το σημα κατατεθεν της Θατσερ και της πολιτικης που ακολουθησε τα τελευταια δεκα χρονια. Δεν ειναι καθολου τυχαιος ο αλληλοθαυμασμος αυτων των δυο υποστηρικτων του "ανθρωπινου προσωπου" στην πολιτικη.

Ειναι αυτες ακριβως οι διακυρηξεις για "ανθρωπινο προσωπο" που συγκινουν και ολους αυτους τους φιλελευθερους μικροαστους αλλα και "προοδευτικους" μεχρι δεξιους βιομηχανους που "τραβιουνται" προς τους "ανανεωτικους" ή τους χειροκροτουν. Αλλα το ενδιαφερον αυτων δεν στρεφεται στο αν η εργατικη ταξη υποφερει κατω απο εναν απανθρωπο σταλινικο "σοσιαλισμο". Για ολους αυτους, ο σταλινισμος, και η απανθρωπια και βια του εναντιον της εργατικης ταξης ειναι το προσχημα. Αυτο που τους ενδιαφερει ειναι να αποκυρηξει η εργατικη ταξη και να παψει να εμπνεεται απο την επαναστατικη βια που οι μπολσεβικοι και οι επαναστατημενοι ρωσοι εργατες δεν διστασαν να χρησιμοποιησουν εναντια στην αστικη αντεπανασταση.

ο "ενδοτισμος" τους

Ειναι αληθεια οτι τα τελευταια χρονια η "τολμηρη" παρουσιαση της πολιτικης του ΑΚΕΛ στο Κυπριακο, ιδιαιτερα απο τον Ζιαρτιδη και αλλους που σημερα ανηκουν στους "ανανεωτικους", ανοιξε καποιους σημαντικους δρομους για τους διεθνιστες, ανεξαρτητα απο τους λογους για τους οποιους οι ιδιοι ακολουθησαν αυτη την τακτικη.

Ο Ζιαρτιδης ειναι πραγματι ο θεωρητικος της πολιτικης του ΑΚΕΛ για επαναπροσεγγιση. Ηταν απο τους λιγους μεσα στο ΑΚΕΛ που αναφερθηκε στην διακοινοτικη διαμαχη σαν σημαντικη πλευρα του Κυπριακου. Που μιλησε για την οικονομικη και κοινωνικη ανισοτητα αναμεσα σε ε/κ και τ/κ που υπηρχε απο παλια, και προβαλε την θεωρια για τα "λαθη" του παρελθοντος. Τελος, με την υπογραφη του εναντια στην απελαση του "εποικου" Τζεγκιζ επετρεψε να αναπτυχθει μια καμπανια που εδειξε οτι υπαρχει και ενας δρομος μαζικου αντισωβινιστικου αγωνα.

θα ηταν λαθος ομως αν αυτα τα βλεπαμε σαν μια πραγματικη διεθνιστικη πολιτικη. Δεν ειναι παρα το πιο ακραιο σημειο στο οποιο εφτασε ο αστικος και ρεφορμιστικος ενδοτισμος, δηλαδη μια πολιτικη υστεροβουλης και υποκριτικης επαναπροσεγγισης, για να "πεισουμε" τους τ/κ οτι "δεν θα ξανακανουμε τα ιδια" για να πετυχουμε την επανενωση της Κυπρου.

Παρολα αυτα, μια τετοια πολιτικη αφησε και αφηνει περιθωρια για τους διεθνιστες. Και ειναι σιγουρα προτιμοτερη απο τις απορριπτικες δημαγωγιες (για ολα φταιει ο ιμπεριαλισμος, εξω και ο τελευταιος εποικος, ολοι οι προσφυγες στα σπιτια τους) στις οποιες ξανακατρακυλα το ΑΚΕΛ, εστω και αν δεν τις εννοει.

Το ζητημα ειναι, ποιες προοπτικες υπαρχουν να προχωρησουν πανω σε αυτη την πολιτικη οι "ανανεωτικοι"; Πολυ αμφιβολες. Ηδη ο Φαντης εκπροσωπησε τους πεντε "ανανεωτικους" βουλευτες στις σωβινιστικες εκδηλωσεις στο Λεδρα Παλας. Ακομα η "Κοινη Κινηση για Ομοσπονδη και Ανεξαρτητη Κυπρο", μεσα στην οποια κυριαρχουν εκεινοι που αποφασισαν να συγκροτησουν ή να συμμετεχουν στο νεο κομμα, εχει καταληξει ολοφανερα πια σε οργανο της επισημης κυβερνητικης πολιτικης επαναπροσεγγισης. Ο τροπος που χαρακτηρισαν τις σωβινιστικες κινητοποιησεις συμπαραστασης στους μαθητες που συνεληφθηκαν, και τις ενεργειες αυτων που συνεληφθηκαν, δηλαδη τις "καταδρομικες επιχειρησεις" στον βορρα για να σχισουν τουρκικες σημαιες, να γραψουν συνθηματα και αλλα, δεν αφηνει καμμια ελπιδα:

> "Θεωρουμε τις αυθορμητες αντιδρασεις των νεαρων εναντια στην κατοχη και στα ασφυκτικα αδιεξοδα του Κυπριακου, ως επομενες και κατανοητες. Το ιδιο θα λεγαμε για τις εκδηλωσεις συμπαραστασης των φοιτητων, των οποιων η σταση χαρακτηριζεται απο ωριμοτητα και υπευθυνοτητα" (Ανακοινωση της "Κοινης Κινησης" "Φιλελευθερος" 21/3/90).

Και αυτα δεν ειναι καθολου περιεργα. Μπορει οι ανανεωτικοι οσο ηταν μειοψηφια μεσα στο ΑΚΕΛ να εδειχναν λιγοτερη ευαισθησια απεναντι στους ψηφους απο οτι η υπολοιπη ηγεσια (αυτο εξαλλου ηταν και η ριζα του καβγα). Τωρα ομως πια που βρισκονται εξω απο το ΑΚΕΛ και προσπαθουν να δημιουργησουν κομμα, οι ψηφοι εχουν πολυ μεγαλυτερη σημασια για αυτους. Ενας αριθμος ατομων που τους προσεγγιζουν ειναι οπαδοι της σχολης της "αντικατοχικης αγωνιστικοτητας". Ετσι ο Αθως Ερωτοκριτου, ενας απο την ομαδα των "δεκαεννια" που συμμετεχουν στην συνδιασκεψη του νεου κομματος, εβαλε σαν κυρια "επιφυλαξη" του για την πολιτικη προς την οποια προχωρα το νεο κομμα το:

> "Να δοθει προτεραιοτητα στο Εθνικο θεμα πουναι θεμα εισβολης-κατοχης του εδαφους της Κυπριακης Δημοκρατιας γιατι δεν μπορουμε να λεμε οτι ειμαστε ελευθεροι ανθρωποι χωρις ελευθερια στον τοπο μας και δικαιοσυνη." ("Εμπρος" 14/4/90)

Τωρα πια, δεν αντεχουν να κακοκαρδισουν κανενα απο αυτους. Αυτο φανηκε να επιβεβαιωνεται και στην Συνδιασκεψη οπου μετα απο παρεμβαση του ιδιου και αλλων, συμπληρωσαν στην αποφαση της συνδιασκεψης την απαιτηση για "αποχωρηση ολων των κατοχικων και ξενων στρατευματων και εποικων".

ποσο "νεα" ειναι η "πολιτικη σκεψη" τους;

Τα Κομμουνιστικα Κομματα στις χωρες του Δυτικου καπιταλισμου βρισκονται εδω και δεκαετιες σε μια σταθερη πορεια συγκλισης κυρια στην πραξη αλλα και στην θεωρια με την σοσιαλδημοκρατια. Απο την αποψη της πρακτικης που ακολουθησε το ΑΚΕΛ σε ολα σχεδον τα πολιτικα ζητηματα, εκτος απο την προσηλωση του

στην ΕΣΣΔ, ειναι πολυ δυσκολο να πει κανεις τι το διαφορετικο θα εκανε ενα σοσιαλδημοκρατικο κομμα. Ετσι απο την αποψη της γενικης πολιτικης κατευθυνσης η πραγματικη διαφωνια των "ανανεωτικων" με το ΑΚΕΛ ηταν το αν θα πρεπει, και ποσο γρηγορα, να **θεωρητικοποιηθει η πολιτικη** που ετσι και αλλοιως αποτελουσε πρακτικη του κομματος για τα τελευταια τριαντα χρονια τουλαχιστον.

Οσο για τα επιχειρηματα των "ανανεωτικων" περι "μοντερνης", "συγχρονης", και "προσαρμοσμενης στα δικα μας δεδομενα" πολιτικης, αυτα ειναι τοσο μοντερνα οσο και η σοσιαλδημοκρατια. Η διασπαση του αριστερου κινηματος, στην αρχη του πρωτου παγκοσμιου πολεμου το 1914, σε μια επαναστατικη πτερυγα και σε μια ρεφορμιστικη αφησε πισω της δυο αντιπαλες πολιτικες θεωριες και μια σειρα απο πολεμικες. Ακομα και μια γρηγορη ματια σε αυτες δειχνουν οτι αυτα που σημερα περναν σαν το επιστεγασμα της αριστερης πολιτικης, σαν "Νεα Πολιτικη Σκεψη", δεν ειναι παρα ενα ξαναζεσταμενο φαι.

Πριν απο αυτους υπηρξαν πολλοι που επανελαβαν τα επιχειρηματα τους εναντια στην δικτατορια του προλεταριατου, για την "καθαρη δημοκρατια", για τον πλουραλισμο, ακομα και για την ειρηνικη συνεργασια αναμεσα σε ιμπεριαλιστικες δυναμεις (ο "υπεριμπεριαλισμος" του Καουτσκυ). Η κριτικη του Λενιν σε αυτους μπορει να βρεθει για παραδειγμα στο βιβλιο του "Η Προλεταριακη Επανασταση και ο αποστατης Καουτσκυ", οπου κοροιδευει:

> "τη μεγαλη ανακαλυψη του Καουτσκυ για τη 'ριζικη αντιθεση' αναμεσα στη 'δημοκρατικη και τη διχτατορικη μεθοδο'... "

> "Ποσο θα σαρκαζε ο Εγκελς τον χυδαιο μικροαστο, το 'σοσιαλδημοκρατη'... που θα σοφιζονταν να μιλησει γενικα για 'καθαρη δημοκρατια' σε μια κοινωνια χωρισμενη σε ταξεις!"

Και εξηγει οτι:

> "η επαναστατικη δικτατορια του προλεταριατου ειναι <u>βια</u> εναντια στην αστικη ταξη και η αναγκη αυτης της βιας προερχεται <u>κυριως</u>... απο την υπαρξη <u>της στρατοκρατιας και της γραφειοκρατιας</u>."

Τι εχει αλλαξει σημερα απο ολα αυτα; Μηπως η αστικη εξουσια δεν στηριζεται και σημερα, παντου, πολυ περισσοτερο απο οτι τοτε, στην στρατοκρατια, την γραφειοκρατια και την αστυνομια; Μηπως η σημερινη κοινωνια δεν ειναι χωρισμενη, πολυ περισσοτερο απο τοτε, παρα την υπαρξη "μεσαιων" και τοτε και τωρα, σε ταξεις που τις χωριζει ενα οικονομικο και κοινωνικο χασμα; Οχι φυσικα. Απλα και αυτοι κανουν οτι εκανε ο Καουτσκυ και οι ομοιοι του, οι σοσιαλδημοκρατες:

> "Ο Καουτσκυ παιρνει απο το μαρξισμο ο,τι ειναι αποδεχτο για τους φιλελευθερους, για την αστικη ταξη... και πεταει, αποσιωπα, συγκαλυπτει ο,τι απο το μαρξισμο <u>δεν ειναι αποδεχτο</u> για την αστικη ταξη (επαναστατικη βια του προλεταριατου εναντια στην αστικη ταξη για την εκμηδενιση της)"

Τελικα το μονο που εχει να προσφερει το νεο κομμα ειναι η υποσχεση για εσωτερικη δημοκρατια και πολυφωνια (και αυτη "πολυταξικη"!). Οι ανανεωτικοι, ξεχνωντας βεβαια οτι ο δημοκρατικος συγκεντρωτισμος δεν σημαινει μονο την πειθαρχια της βασης απεναντι στην ηγεσια, σημαινει επισης την πειθαρχια της ηγεσιας απεναντι στην βαση, "ανακαλυψαν" την "εσωτερικη δημοκρατια", και την εβαλαν σε αντιπαραθεση με τον δημοκρατικο συγκεντρωτισμο.

Μα ο δημοκρατικος συγκεντρωτισμος δεν ειναι τιποτα αλλο απο την μεθοδο που η οργανωμενη πρωτοπορεια της εργατικης ταξης πρεπει να χρησιμοποιησει για να **διεξαγει αποτελεσματικα την ταξικη παλη**, τον αγωνα για την καταληψη της εξουσιας απο την εργατικη ταξη. Μονο μεσα απο την ελευθερη συζητηση και την εσωτερικη δημοκρατια μπορει να εκπαιδευεται η πρωτοπορεια αυτη στο ρολο της. Μονο ετσι μπορει το κομμα να ερχεται σε επαφη με την πραγματικοτητα της ταξικης παλης μεσα απο ολα τα μελη του, για να παιρνει σωστες αποφασεις. Αλλα και μονο μεσα απο την συνειδητη πειθαρχια και την συλλογικη δραση μπορει να αντεπεξελθει το κομμα στις αναγκες που βαζει ενας πολεμος, ο ταξικος πολεμος.

Αυτη ειναι, πολυ χοντρα, η βαση πανω στην οποια μπορει και πρεπει να στηριχθει κανεις για να αντιμετωπισει πολιτικα τα προβληματα του δημοκρατικου συγκεντρωτισμου, και της μορφης που πρεπει να παιρνει καθε φορα (ποση "δημοκρατια", και ποσος "συγκεντρωτισμος", και πως) κατω απο τις ιδιαιτερες συνθηκες που επικρατουν καθε φορα μεσα στο κομμα και στην ταξικη παλη.

Αν βγει απο την μεση η ταξικη

παλη, ο ταξικος Πολεμος και οι αναγκες του, δεν ειναι καθολου παραξενο που ο Δημοκρατικος Συγκεντρωτισμος μοιαζει αμεσως σαν κατι αντιφατικο. Γινεται σπαζοκεφαλια ("και δημοκρατια, και συγκεντρωτισμος; μα πως γινεται; ενα απο τα δυο θα υπερισχυσει") και στην πραξη καταληγει ειτε στον σταλινικο συγκεντρωτισμο, οπου η ηγεσια αποφασιζει και η βαση εκτελει, ειτε στην δηθεν δημοκρατια της σοσιαλδημοκρατιας, που επιτρεπει σχεδον τα παντα στην βαση, αλλα και στην ηγεσια.

Η ταξικη παλη και η με επαναστατικα μεσα αυτοαπελευθερωση της εργατικης ταξης ειναι πια τελειως εξω απο την λογικη ολων αυτων, και του ΑΚΕΛ και των "ανανεωτικων". Για αυτο και οι καβγαδες τους πανω στο ζητημα του δημοκρατικου συγκεντρωτισμου ειναι τοσο αφηρημενοι. Για αυτο και στην πραξη παραπαιουν παντα αναμεσα στην αυθαιρεσια που επιτρεπει στην ηγεσια ο σταλινικος συγκεντρωτισμος και το σοσιαλδημοκρατικο "δημοκρατικο" χαος.

Ειναι για να δικαιολογησουν την αποσταση τους απο την ταξικη παλη, που επιμενουν στο οτι δεν υπαρχει πια εργατικη ταξη με την "παλια σημασια" της εννοιας. Μπορει κανεις να μιλα για εργατικη ταξη σημερα; Αυτη ειναι η πιο συνηθισμενη παρατηρηση που κανουν οταν αντιμετωπιζουν τετοιες κριτικες. Σημερα πια εχουμε "οικουμενικα" και "πανανθρωπινα" προβληματα. Ουτε και σε αυτο εχουν πρωτοτυπησει ομως:

> "η σχεση αναμεσα στους εκμεταλλευομενους και τους εκμεταλλευτες εχει εξαφανιστει απο την επιχειρηματολογια του Καουτσκυ. Εμεινε μονο η πλειοψηφια γενικα, η μειοψηφια γενικα, η δημοκρατια γενικα, η γνωστη μας πια 'καθαρη δημοκρατια'" .(Αποστατης Καουτσκυ...)

Η ΕΚΩΚΟΙΝΟΒΟΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Και ομως, ολα αυτα προτιμουν να μην τα βλεπουν οι αριστεροι που θεωρουν το νεο κομμα σαν ελπιδα για την εργατικη ταξη. Ετσι η Α.Π. ΕΔΕΚ εγραφε ακομα και φετος τον Γεναρη στην εφημεριδα της οτι:

> "Η συγκρουση... μολις τωρα αρχιζει. Η γραφειοκρατικη δομη του ΑΚΕΛ, η υποστηριξη της εισβολης στην Τσεχοσλοβακια, η αρνηση της ανανεωσης και τα συναφη ζητηματα που αποτελεσαν τις αιχμες της συγκρουσης, ειναι μονο η κορυφη του παγοβουνου. Η συζητηση δεν εχει ακομα αγγιξει θεμελιακα ζητηματα για την αριστερα οπως ειναι η σταλινικη θεωρια των σταδιων και η πολιτικη των συμμαχιων με τη δεξια, η πολιτικη, προγραμμα και τακτικη για καταληψη της εξουσιας απο την εργατικη ταξη, η οργανωση που απαιτηται για υλοποιηση αυτου του καθηκοντος, ο δημοκρατικος συγκεντρωτισμος και η λειτουργια πολιτικων τασεων στα εργατικα κομματα και πολλα αλλα" ("Σοσιαλιστικη Εκφραση" Γεν. 90, νο. 191)

Εκτος ομως απο την λειτουργια πολιτικων τασεων, η συζητηση για ολα τα αλλα οχι μονο εχει απο καιρο αρχισει, αλλα οπως ειδαμε κοντευει στο τελος της. Μαλιστα ο ιδιος ο καβγας και η διασπαση ηταν απο την αρχη κεντραρισμενος γυρω απο την συμμαχια με τον ΔΗΣΥ. Και ηδη ο σταλινικος ρεφορμισμος που παλια εκφραζονταν με την θεωρια των σταδιων εμπλουτισθηκε απο τους "ανανεωτικους" με τον σοσιαλδημοκρατικο ρεφορμισμο της μονιμης και ειρηνικης κοινοβουλευτικης εναλλαγης "σοσιαλισμου" και καπιταλισμου.

Οσο για τον δημοκρατικο συγκεντρωτισμο, αυτο πια και αν εχει αρχισει. Αυτο που θελουν ειναι η "διευρυνση" που θα τους προσφερει μια "πολυφωνια" στην βαση η οποια ομως οσο πιο χαοτικα πολυφωνικη θα ειναι, τοσο μεγαλυτερη ελευθερια θα δινει στην ηγεσια.

Αν πουμε ομως οτι οχι μονο αρχισε αλλα σχεδον τελειωσε η συζητηση πανω σε ολα αυτα, θα πρεπει να πουμε κιολας οτι στη μαχη της "αντιπολιτευσης" με την πλειοψηφια της γραφειοκρατιας ειναι αδυνατο για ενα επαναστατη να διαλεξει την μια απο τις δυο πλευρες, επειδη αυτη η νεα κινηση και το νεο κομμα δεν αποτελει με κανενα τροπο μια αριστερη αντισταλινικη εξελιξη.

Στην Ελλαδα διαφορα κομματια, κυριως νεολαιοι και εργαζομενοι, που εφευγαν κατα καιρους απο το ΚΚΕ, πετουσαν και εκεινοι στα σκουπιδια την δικτατορια του προλεταριατου, τον δημοκρατικο συγκεντρωτισμο, το κομμα κλπ και υιοθετουσαν απηυδησμενα απο το ΚΚΕ αναρχικες αντιληψεις. Αυτο αντανακλουσε μια αριστερη αντιδραση προς τον σταλινισμο και τις παραμορφωσεις αυτων των εννοιων - μαζι τους πετουσαν και την συνεργασια με τους αστους. Ετσι, ηταν πραγματικα ενας χωρος που οι επαναστατες επρεπε να χαρακτηρισουν, και χαρακτηρισαν, παρο-

λες τις αντιρρησεις που μπορουσαν να εχουν στην πολιτικη του, σαν φιλικο, συντροφικο, απο την ιδια πλευρα των χαρακωματων.

Ομως εδω δυστυχως δεν ειναι αυτο που συνεβηκε. Η απουσια εργατικου κινηματος, η σχετικη οικονομικη σταθεροτητα και η συγκυρια/ελξη της "περεστροικα" και της "νεας πολιτικης σκεψης" σημαινει οτι ο "αντισταλινικος χωρος" κυριαρχειται απο μικροαστους που κινουνται ολοταχως δεξια, παρα απο επαναστατημενους νεολαιους και εργαζομενους που ο σταλινισμος κλωτσησε προς τον αναρχισμο. Και αυτο πρεπει να ειπωθει.

Επισης πρεπει να τονιστει οτι η διασπαση του ΑΚΕΛ ειναι μια δεξια διασπαση. Το χειροτερο αποτελεσμα της ειναι οτι εξαιτιας της τα πιο ταξικα στοιχεια οχι μονο εμειναν στο ΑΚΕΛ, αλλα συσπειρωνονται ακομα περισσοτερο γυρω απο την γραφειοκρατια του. Ακομα και εκεινοι που την προηγουμενη περιοδο ειχαν μια αριστερη κριτικη απεναντι στην πολιτικη της γραφειοκρατιας, τωρα την παραμεριζουν θεωρωντας σαν πρωταρχικο τους καθηκον την υπερασπιση του κομματος απο την επιθεση που δεχεται απο τα δεξια.

Αν θελει η εξω απο το ΑΚΕΛ αριστερα να μπορει να απευθυνεται σε αυτα τα στοιχεια, το χειροτερο που μπορει να κανει ειναι να κλεινει τα ματια της στην σημασια των εξελιξεων αυτων, να διαπραγματευεται την ενταξη στο Α.ΔΗ.ΣΟ.Κ, και να το χαρακτηριζει σαν αντισταλινικη εξελιξη και ελπιδα για τον αριστερο χωρο. Δυστυχως ομως, αυτη ηταν η σταση που κρατησαν, και για αυτο θα πληρωσουμε το τιμημα ολοι μας, και αυτοι που τους υποστηριζουν και εμεις που δεν τους υποστηριζουμε.

Οσο για τις εκλογες, που τοσο φαινονται να ενδιαφερουν ολους, εμεις θα συνεχισουμε να προτεινουμε ψηφο στο ΑΚΕΛ, χωρις αυταπατες. Εμεις θα επιμενουμε αριστερα, κανοντας την κριτικη μας και στο ΑΔΗΣΟΚ και στο ΑΚΕΛ.

1. Δες την παμφλεττα μας "Η απεργια στην Ενδυση, μια αστραπη μεσα στην νυχτα"

η ταξικη παλη συνεχιζεται.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ο Μαρξ παρατηρησε πριν πολυ καιρο οτι παρολο που οι ανθρωποι κανουν οι ιδιοι την ιστορια τους, συχνα εχουν οι ιδιοι ψευδαισθησεις για το τι ακριβως κανουν. Οι μεγαλες αναταραχες στην Ανατολικη Ευρωπη αποδεικνυουν και τις δυο πλευρες αυτης της παρατηρησης.

Τα πληθη που πλημμυρισαν τους δρομους του Ανατολικου Βερολινου, της Σοφιας και της Πραγας εχουν αλλαξει την ιστορια. Και ομως, πολλοι απο αυτους που συμμετειχαν στα πληθη αυτα τρεφουν μια τεραστια ψευδαισθηση - οτι οι εξεγερσεις τους κατευθυνονταν εναντια σε **σοσιαλιστικα** καθεστωτα.

Στην πραγματικοτητα οι εξεγερσεις αυτες κατευθυνονταν εναντια στο κεφαλαιο, και μαλιστα οχι ενα οποιοδηποτε παλιου τυπου κεφαλαιο αλλα εναντια στην πιο συμπυκνωμενη μορφη κεφαλαιου - το κρατικο κεφαλαιο.

Ο Κρατικος Καπιταλισμος ηταν η χαρακτηριστικη μορφη του καπιταλισμου για μια ολοκληρη περιοδο του εικοστου αιωνα. Τα πιο αδυνατα στοιχεια ενος παγκοσμιου οικονομικου συστηματος δεν εβρισκαν αλλο τροπο για να προστατευτουν απο τις πιεσεις των δυνατοτερων αντιπαλων τους, παρα να συνενωθουν σε εθνικα μπλοκ, τα οποια τα προστατευε απο το εξωτερικο και τα διευθυνε το κρατος.

Η ταση αυτη ηταν ιδιαιτερα εντονη στα λιγοτερο αναπτυγμενα τμηματα του κοσμου, οπου τμηματα των ντοπιων αρχουσων ταξεων, καθως και μεσαιες ταξεις που αδημονουσαν να επωφεληθουν απο τα πλεονεκτηματα που προσφερε ο "συγχρονος" πολιτισμος, την εβλεπαν σαν την μονη ελπιδα επιβιωσης εναντια στις πιεσεις των αλλων, ηδη αναπτυγμενων, καπιταλισμων.

Ετσι στο μεγαλυτερο μερος της Ανατολικης Ευρωπης υπηρχε μια καθαρη ταση προς την κρατικοποιηση της οικονομιας απο την δεκαετια κιολας του 1930-1940. Επισης ειναι γεγονος οτι ολα σχεδον τα μη-Κομμουνιστικα πολιτικα κομματα της περιοχης δεν εβλεπαν αλλο τροπο για να τα βγαλουν περα με την καταστροφη που αφησε πισω της το τελος της Γερμανικης κατοχης το 1944 και 1945.

Αυτος ηταν ενας απο τους σοβαρους λογους που δεν μπορεσαν να αντισταθουν στην Σταλινοποιηση των κοινωνιων τους το 1945-48. Οι Σταλινικοι προχωρησαν ως την λογικη της καταληξη μια πολιτικη που δεχονταν και τα αστικα και σοσιαλδημοκρατικα κομματα.

Δεν υπηρχαν Ρωσικα στρατευματα στην Τσεχοσλοβακια τον Φεβρουαριο του 1948. Και ομως, το μονο που χρειαστηκε ηταν μια συγκεντρωση στην Πραγα στρατευματων απο τα συνορα, μια σειρα ειρηνικων διαδηλωσεων και μια μονοωρη γενικη απεργια για να αντικατασταθει αυτο που οι περισσοτεροι εβλεπαν σαν καπιταλισμο (ο οποιος ειχε εθνικοποιηση πανω απο 60%) με κατι που ισχυριστηκαν οτι ηταν σοσιαλισμος (με εθνικοποιηση πανω απο 80%).

Σε αυτες τις χωρες η δομη της αρχουσας ταξης διεφερε απο τον Δυτικοευρωπαικο και βορειοαμερικανικο κρατικομονοπωλιακο καπιταλισμο στο οτι αντι για τις πιεσεις των διαφορων επιχειρησεων προς το κρατος υπηρχε ενας υψηλα συγκεντρωποιημενος πολιτικος μηχανισμος, ο οποιος με την βοηθεια του μονοκομματικου συστηματος υποτασσε στον εαυτο του ολα τα αλλα στρωματα της κοινωνιας.

Αυτο ομως δεν ηταν ενα χαρακτηριστικο μονο της Ανατολικης Ευρωπης. Εχει εμφανιστει σε μικρο ή μεγαλο βαθμο σε πολλους αλλους, λιγοτερο αναπτυγμενους οικονομικα καπιταλισμους - οπως η Ταιβαν, η Συρια, η Αιγυπτος, η Νοτια Κορεα και η Βραζιλια την εποχη της στρατιωτικης δικτατοριας εκει. Μαλιστα, πολυ λιγες οικονομιες, ειτε στην Δυση ή στην Ανατολη, εχουν πετυχει τους τυπικους για την Ανατολικη Ευρωπη ρυθμους συσσωρευσης χωρις ενα δικτατορικο μονοκομματικο καθεστως.

Για να πετυχει τετοιους ρυθμους συσσωρευσης, απαιτηται απο το κεφαλαιο να απαγορευσει την οργανωση αλλων κοινωνικων ταξεων. Και αυτο, με την σειρα του, απαιτει την συστηματικη βιαιη εξαφανιση καθε αν-

τικαθεστωτικου συμπτωματος, ακομα και μεσα στην ιδια την αρχουσα ταξη.

Ομως τα κρατικα κεφαλαια δεν μπορουν ποτε να γινουν πραγματικοι και απολυτοι αφεντες των ιδιων των οικονομιων τους. Και αυτο επειδη, παρα την μυθολογια των υποστηρικτων και του Σταλινισμου και της "ελευθερης αγορας", ηταν παντα αναγκασμενα να τα βγαλουν περα με τον εξωτερικο οικονομικο ανταγωνισμο.

Για καθε κεφαλαιο, η ιδια η επιτυχια στον ανταγωνισμο κατα την διαρκεια μιας περιοδου μπορει να οδηγησει σε μια κατοπινη περιοδο στο να αντιμετωπισει τεραστια προβληματα. Αυτη ειναι η εξηγηση της κλιμακας της κρισης στις Ανατολικες χωρες. Οι οικονομιες τους προχωρησαν περισσοτερο απο τους αλλους προς την κατευθυνση του κρατικου καπιταλισμου, κατι που εκεινο τον καιρο επετρεψε μια χωρις προηγουμενο διοχετευση πορων στην συσσωρευση κεφαλαιου.

Σημερα ομως, οι παραγωγικες δυναμεις εχουν αναπτυχθει μεχρι το σημειο που οι παγκοσμια επιτυχημενες επιχειρησεις ειναι συνηθως αυτες που ξεπερνουν τα εθνικα συνορα, και χρησιμοποιουν πολυεθνικες τεχνολογικες εξελιξεις και πορους. Οι κρατικοι καπιταλισμοι, εξ' ορισμου περιορισμενοι απο τα εθνικα τους συνορα, αντιμετωπιζουν ολο και μεγαλυτερα εμποδια οταν προκειται να ανταγωνιστουν τα πολυεθνικα κεφαλαια.

Η αναδιαρθρωση προς την κατευθυνση του κρατικου καπιταλισμου του τελους της δεκαετιας του 1940-50 πρεπει τωρα να αντικατασταθει απο μια αντιθετη αναδιαρθρωση, κατω απο τα συνθηματα της "αγορας" και της "ιδιωτικοποιησης". Ομως αυτο που αρχιζει να εμφανιζεται σαν το αποτελεσμα αυτης της αναδιαρθρωσης δεν ειναι ο "ιδιωτικος" καπιταλισμος που ονειρευονται οι οπαδοι του οικονομολογου Φρηντμαν, αλλα ενα συστημα στο οποιο τα κεφαλαια αλληλοσυνδεονται διεθνως, ενω συνεχιζουν να χρησιμοποιουν τα εθνικα κρατη για να αξιοποιησουν πορους προς οφελος τους.

Η αναδιαρθρωση-ανασυγκροτηση του κεφαλαιου εχει παντα σαν αποτελεσμα την εμφανιση ρηγματων μεσα στις ιδιες τις κεφαλαιοκρατικες ταξεις, καθως οι υποστηρικτες των παλιων μεθοδων συσσωρευσης συγκρουονται με τους υποστηρικτες των νεων μεθοδων. Αυτα τα ρηγματα δημιουργουν με την σειρα τους την δυνατοτητα να κινητοποιηθουν για τα δικα τους συμφεροντα αυτοι που καταπιεζονται απο το συστημα.

Αυτο ηταν που ειδαμε τους τελευταιους μηνες στην Ανατολικη Ευρωπη. Και τι κινητοποιησεις ηταν αυτες! Οι καταπιεστικες δομες που χρησιμοποιουνταν για να διατηρουν την συσσωρευση εχουν συγκεντρωσει επανω τους τον θυμο των διανοουμενων, των φοιτητων, των χαμηλοτερων στρωματων της γραφειοκρατιας και των εργατων σε μια ακατανικητη δυναμη που κατευθυνεται εναντιον τους.

Για την ωρα, οι περισσοτεροι απο τα πληθη που ξεχυθηκαν στους δρομους μοιαζουν να ικανοποιουνται εναποθετωντας τις ελπιδες τους στους υποστηρικτες της ανασυγκροτησης.

Ομως αυτη ειναι μια φαση που δεν μπορει να κρατησει επ' αοριστο. Οι ανασυγκροτητες ειναι εξισου αποφασισμενοι με τους παλιους σταλινικους να στηριξουν την συσσωρευση, και η συσσωρευση, στο τελος-τελος, ειναι αδυνατη χωρις καποιο βαθμο καταπιεσης. Καθως το κεφαλαιο της **νομενκλατουρας** επαναδιαπραγματευεται τους δεσμους του με το διεθνες κεφαλαιο, και τα δυο τους θα θελησουν να ξαναβασιλεψει η "ταξη" στα εργοστασια και τους δρομους.

Το ποσο θα αργησουν να στραφουν σε νεες μορφες καταπιεσης θα εξαρτηθει απο την κλιμακα της οικονομικης κρισης στις διαφορες χωρες. Το ιδιο ισχυει και για την ενταση αυτης της καταπιεσης. Ομως καποια στροφη προς αυτη την κατευθυνση ειναι αναποφευχτη, παντου. Και μαζι της θα ερθει η κατανοηση, τουλαχιστον αναμεσα σε μια μειοψηφια ριζοσπαστων αγωνιστων, οτι αυτο που νομισαν οτι ηταν μια επανασταση εναντια στον σοσιαλισμο ηταν στην πραγματικοτητα μια συγκρουση με το κεφαλαιο.

Μεταφραση αρθρου του Chris Harman στο Socialist Worker Review 127, Ιανουαριος 1990:

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗ Β. ΚΥΠΡΟ

ΤΟ ΓΚΡΕΜΙΣΜΑ ΤΩΝ ΜΥΘΩΝ

Για πολλα χρονια η ραχοκοκκαλια της πολιτικης των ελληνοκυπριων αριστερων στο Κυπριακο ειναι το συνθημα "Κοινος αγωνας Ελληνοκυπριων και Τουρκοκυπριων". Ενα συνθημα κοινο σε ολους, απο την ρεφορμιστικη αριστερα μεχρι τις μικρες ομαδες και ατομα της ακρας αριστερας. Ηταν το συνθημα που συγκινουσε και συγκινει περισσοτερο απο οποιοδηποτε αλλο τους ε/κ αριστερους. Που φανταζει μαχητικο, διεθνιστικο, επαναστατικο.

Για καθε διεθνιστη επαναστατη, ειναι αυτονοητο οτι ο αγωνας των εργαζομενων ολου του κοσμου ειναι κοινος. Εχει ενα κοινο στρατηγικο στοχο, τον διεθνη σοσιαλισμο. Οι εργατες στρατιωτες δυο αστικων κρατων που εχουν εμπλακει σε ενα αντιδραστικο πολεμο πρεπει να εχουν ενα κοινο στοχο: εναντια στον πολεμο, εναντια στις κυβερνησεις τους. Οπως το εβαζε ο Λενιν, να "μετατρεψουν τον ιμπεριαλιστικο πολεμο σε εμφυλιο". Πραγμα ομως που σημαινε οτι περα απο αυτο, οι εργαζομενοι της καθε πλευρας ειχαν να κανουν πολυ ξεχωριστους αγωνες. Εναντια στην "δικη" τους κυβερνηση, την "δικη" τους στρατοκρατια και αρχουσα ταξη.

Με το συνθημα ομως "κοινοι αγωνες ε/κ και τ/κ" η ελληνοκυπριακη αριστερα εννοουσε (και τολεγε) κοινους "αντικατοχικους" αγωνες για να φυγει ο τουρκικος στρατος. Εννοουσε αγωνα εναντια στην διχοτομηση, εναντια στο "ψευδοκρατος", για μια "Ενωμενη Κυπρο". Εννοουσε "κοινους αγωνες" που μπορουσαν να παιρνουν απο την μερια των ε/κ ακομα και μορφες σαν τις πορειες "επιστροφης" των γυναικων. Αυτα ηταν και ειναι κοινα, και στο ΑΚΕΛ που τα βλεπει να γινονται με την συνεργασια των αστων, και στην ακρα αριστερα, που τα θελει να γινονται μονο απο τους εργατες, παρα και εναντια στην "ανικανη" αστικη ταξη.

Αυτο ομως προυποθετε οτι υπηρχαν και κοινες αντιληψεις για ολα αυτα, τουλαχιστον με μια μεριδα τ/κ. Μια μεριδα η οποια συμφωνουσε οτι οι τουρκοκυπριοι εργαζομενοι ηταν "διπλα" καταπιεσμενοι, απο την αρχουσα ταξη τους και τον τουρκικο στρατο, που ηταν και για αυτους "κατοχικος". Οτι εβλεπαν και αυτοι τους μεταναστες απο την Τουρκια σαν "εποικους" και "μιασμα" (οπως τους εχει χαρακτηρισει ο Χριστοφιας). Και οτι εβλεπαν σαν το σπουδαιοτερο στοχο την "επανενωση της Κυπρου".

ΤΟ ΧΤΥΠΗΜΑ ΣΤΟΥΣ ΜΥΘΟΥΣ

Το '89 δεν ηταν ετος εκπληξεων μονο για την Ανατολικη Ευρωπη. Στην νοτια Κυπρο ηταν η χρονια που αυτες οι αντιληψεις εφαγαν ενα γερο χαστουκι σε ολη τους την εκταση.

Το περιορισμενο ανοιγμα τών συνορων για δημοσιογραφους, πολιτικους και αλλες ομαδες αναμεσα στον βορρα και στον νοτο, εδωσε την ευκαιρια να ακουσουν οι ελληνοκυπριοι απο πρωτο χερι πως σκεφτονταν οι ιδιοι οι τ/κ.

Ολοι οι οπαδοι της επαναπροσεγγισης, και εμεις μαζι, υποδεχτηκαμε πριν δυο χρονια με ενθουσιασμο τις πρωτες ανοικτες συναντησεις ε/κ και τ/κ στο Ληδρα Παλας.

Για τους οπαδους ομως των "κοινων αγωνων ε/κ και τ/κ" ο ενθουσιασμος γρηγορα αρχισε να παραχωρει την θεση του στον σκεπτικισμο. Ενας σκεπτικισμος που μεγαλωνε οσο προχωρουσαν οι επαφες και οι γνωριμιες με τους τ/κ. Οι αρχηγοι της τ/κ αριστερας αρχισαν να μιλουν σε εκδηλωσεις μπροστα σε ελληνοκυπριακο ακροατηριο, και να δινουν συνεντευξεις στον ελληνοκυπριακο τυπο. Αυτα που ελεγαν ομως δεν κολλουσαν με κανενα τροπο με ολα αυτα που στηριζαν την θεωρια των ε/κ για "κοινους αγωνες". Ουτε αυτα που μετεφεραν οι δημοσιογραφοι απο τον βορρα κολλουσαν. Ουτε καν αυτα που ακουγαν οι ε/κ απο τους τ/κ μεσα στην "Κοινη Κινηση για την Ομοσπονδια".

Η ακρα αριστερα μολις μετα βιας καταφερε την τελευταια περιοδο να χωνεψει την Ομοσπονδια. Τωρα επρεπε, μαζι με το ΑΚΕΛ, να χωνεψουν οτι οι τ/κ, δεξιοι και αριστεροι, οχι μονο δεν εβλεπαν τον τουρκικο στρατο σαν κατοχικο, αλλα σαν "απα-

ραιτητο για την ασφαλεια τους", οπως δηλωναν και ο Οζγκιουρ και ο Ακκιντζι. Οτι δεν εβλεπαν την Εθνοφρουρα και τους εξοπλισμους της σαν "αμυντικους". Οτι δεν εβλεπαν καθολου την ΤΔΒΚ σαν "ψευδοκρατος" και την Κυπριακη Δημοκρατια σαν το μονο νομιμο κρατος στην Κυπρο. Οτι θεωρουσαν ολες τις εκδηλωσεις που στρεφονταν εναντια στα συνορα τους, απο τις πορειες "οι γυναικες επιστρεφουν" μεχρι τα κερια αλα-Βερολινο του δημαρχου της Λευκωσιας Λελου, σαν καταστροφικες για το κινημα επαναπροσεγγισης. Οτι θεωρουσαν τους μεταναστες που ερχονταν απο την Τουρκια απο το '74 οχι σαν εποικους ή "μιασματα" αλλα σαν πολιτες του κρατους τους, και το προβλημα της παραμονης τους στην Κυπρο σαν ανθρωπιστικο.

Οτι ακομα τους ηταν αδυνατο να αντιληφθουν οποιαδηποτε ομοιοτητα αναμεσα στο διαχωριστικο τειχος του Βερολινου και τις βαρελες της πρασινης γραμμης στην Λευκωσια: "Σημερα, αν κατεβασουμε τα βαρελια δεν θα αγκαλιαστουμε, υπαρχουν τοσα χρονια ανασφαλειας" ειπε μπροστα σε ελληνοκυπριακο ακροατηριο ο τ/κ δημαρχος της β. Λευκωσιας Ακκιντζι, προσθετοντας οτι οι δημαρχοι των δυο Βερολινων αναγνωριζουν ο ενας τον αλλο, ενω εδω ο ε/κ δημαρχος ποτε δεν τον αποκαλεσε "κυριε Δημαρχε".

Το μεγαλυτερο χτυπημα για τους επαναπροσεγγιστες των "κοινων αγωνων" ηρθε οταν η τ/κ αριστερα υποστηριξε ανοιχτα, μπροστα σε ε/κ ακροατηριο, το χωριστο δικαιωμα αυτοδιαθεσης για τους τ/κ, εστω και αν ειπαν οτι το θελουν για να το χρησιμοποιησουν "προς οφελος της ομοσπονδιας".

Μετα απο ολα αυτα, δεν ειναι παραξενο που οι ιδιοι οι επαναπροσεγγιστες οπαδοι των "κοινων αγωνων" που οργανωσαν αυτες τις εκδηλωσεις αισθανονταν καπως περιεργα. Για την ιδια εκεινη εκδηλωση διαβαζουμε στο "Εμπρος" οτι:

"Οι περισσοτεροι ακροατες εφυγαν με αρνητικα συναισθηματα απο τη συγκεντρωση. Αρκετοι δηλωναν μαλιστα, οτι δεν διαπιστωσαν σοβαρες διαφορες μεταξυ Ακιντζι και Ντενκτας. Μελη της Διακοινοτικης Κινησης διερωτουνταν αν τετοιες εκδηλωσεις βοηθουν στην επαναπροσεγγιση." ("Εμπρος" 21/1/90)

Η εκπληξη τους ομως ηταν ακομα μεγαλυτερη μετα τις βουλευτικες εκλογες στον βορρα. Πρωτα, η τ/κ αριστερα εκανε εκλογικη συμμαχια εναντια στον Ντενκτας με το ιδιο το κομμα των "εποικων". Δευτερο, το κομμα "Εθνικης Σωτηριας", που υποστηριζει τον Ντενκτας, πετυχε συντριπτικη νικη, ανεβαζοντας το ποσοστο του απο το 36% στο 54%.

Μια εκπληξη που την μοιραζονται αστοι και αριστεροι "ενδοτικοι". Ο "Φιλελευθερος", εγραφε στις 8 Μαη για τα αποτελεσματα των τ/κ εκλογων οτι "προβληματιζει σοβαρα και το γεγονος της στασης της πλειοψηφιας των τουρκοκυπριων, που ειναι γεγονος οτι δεν ανταποκριθηκε στα συνθηματα της αντιπολιτευσης."

Μοιραζονται ακομα και την εκπληξη για το οτι οι "εποικοι μετατρεπονται πια στα κατεχομενα σαν ενα αποδεκτο στοιχειο" και οτι ετσι μπαινει τερμα στο "ευτυχημα" της "μη αναγνωριση τους σαν τουρκοκυπριακη οντοτητα και απο τους ιδιους τους τουρκοκυπριους". ("Αληθεια" 9 Μαη). Εκτος απο την αστικη "Αληθεια", και ενα απο τα κυρια στελεχη της "Κοινης Κινησης" γραφει για τις τ/κ εκλογες:

"Ακομα φαινεται οτι οι εποικοι διεκδικουν - και γινονται - μια σημαντικη κοινωνικη και πολιτικη δυναμη που αρχισε να επηρεαζει σημαντικα τις εξελιξεις μεσα στη τ/κ κοινοτητα. Η εντονη παρουσια τους στα πολιτικο-κοινωνικα πραγματα ειναι ηδη ενα γεγονος, και αποδοχη τους απο τα αντιπολιτευτικα κομματα ενα θεμα προβληματισμου για τις μελλοντικες εξελιξεις." (Χ. Βαλανιδου στο "Εμπρος" 13/5/90)

Για μας, τιποτα απο αυτα δεν ηταν εκπληξη. Οταν υποστηριζαμε οτι ηταν διεθνιστικο και δημοκρατικο καθηκον των ε/κ επαναστατων η υποστηριξη του δικαιωματος αυτοδιαθεσης των τ/κ, εναντια στην δικη μας πλευρα που τους το αρνειται, ολοι μας κυττουσαν σαν να ερχομασταν απο τον Αρη, μας κατηγορουσαν σαν πρακτορες του Ντενκτας και οπαδους της ΤΔΒΚ, και μιλουσαν για "κατεχομενα" και "ψευδοκρατος". Οταν υποστηριζαμε τον αρνητη στρατευσης Γ. Παρπα, και καταγγελαμε τον δικο μας μιλιταρισμο, μας ελεγαν οτι αυτα "δεν εχουν τιποτα να προσφερουν στο εργατικο κινημα". Οταν εμεις, απο την αρχη, καταγγελαμε ολες τις "αντικατοχικες πορειες" σαν σωβινιστικες, οι αλλοι αριστεροι επαναπροσεγγιστες συμμετειχαν σε αυτες. Οταν γραφαμε οτι ολοι οι ξενοι εργατες, μαζι και οι Τουρκοι, πρεπει να ειναι καλοδεχουμενοι απο τους ντοπιους εργατες, μας κατηγορουσαν για "ισοπεδωτικη λογικη" και μας αποκλειαν απο την "Κοινη Κινηση".

Παρολο ομως που μας αποκλεισαν απο την "Κοινη Κινηση", καταφεραμε και ειχαμε επαφες με τους τ/κ, με τους οποιους μπορουσαμε να συννενοουμαστε χωρις δυσκολια. Αντιθετα, απο τις πρωτες κιολας συναντησεις της "Κοινης Κινησης", ηταν κοινη διαπιστωση των ε/κ οτι υπηρχε "προβλημα επικοινωνιας με τους τ/κ". "Ειμασταν 15 χρονια χωρισμενοι, θελουμε λιγο καιρο για να αποκτησουμε κοινη γλωσσα": τετοιες προτασεις, ακουστηκαν συχνα, και γραφτηκαν ακομα και δημοσια. Οσο ομως περνουσε ο καιρος, αντι να αποκτουν πιο κοινη γλωσσα, εχαναν και οση εμοιαζαν να εχουν.

Η ελλειψη επικοινωνιας δεν οφειλονταν στα χρονια που ειχαν μεινει χωρισμενοι, αλλα στην αδυναμια των ε/κ επαναπροσεγγιστων να καταλαβουν οτι και οι τ/κ επαναπροσεγγιστες μπορουν να ειναι εξισου εθνικιστες με τους ε/κ. Οταν οι ιδιοι δεν καταλαβαινουν ποσο ελληνοκυπριακη ειναι η σκοπια απο την οποια βλεπουν το Κυπριακο, ποσο εθνικιστικη ειναι η πολιτικη τους, ειναι αδυνατο να καταλαβουν πως σκεφτονται αυτοι που βλεπουν τα πραγματα απο την τουρκοκυπριακη σκοπια. Στην ουσια θεωρουν τον εθνικισμο τους σαν εκφραση καποιου γενικου δικαιου. Για αυτο καταληγουν να αναγνωριζουν μονο στη δικη τους εθνοτητα το προνομιο να ειναι εθνικιστες.

Φυσικα οι τ/κ απο την μερια τους δεν μπορουσαν ετσι να καταλαβουν γιατι δεν ειμασταν και εμεις μεσα στην "Κοινη Κινηση". Οταν η συντονιστικη επιτροπη των τ/κ της "Κοινης Κινησης" ρωτησε επισημα τους ε/κ γιατι μας ειχαν αποκλεισει σαν "Εργατικη Δημοκρατια" απο την "Κοινη Κινηση", οι απαντησεις ηταν πολυ ενδιαφερουσες. Οπως μαθαμε, περιστραφηκαν απο το "δεν θα σας δωσουμε λογαριασμο ποιους καλουμε" ως το "ειναι διαλυτικα στοιχεια, και δεν θα βοηθουσαν να πετυχουμε συναινεση. Δεν νομιζουμε οτι επεισαν κανενα τ/κ με αυτα.

διεθνισμος

Το χαρακτηριστικο της πολιτικης των ε/κ αριστερων ειναι η εμμονη τους στην "επανενωση της Κυπρου". Οπως ομως εγραφε ο Λενιν, "αυτο που εχει σημασια δεν ειναι απο που περναν τα συνορα, αλλα το να διατηρηθει η ενοτητα των εργατων ολων των χωρων, για την παλη εναντια στους αστους ολων των χωρων".

Πως παλευει κανεις για αυτη την ενοτητα; Η "Κοινη Κινηση", προσπαθησε να ψαξει για μια "πρακτικη λυση" του Κυπριακου, στην οποια θα συμφωνουσαν ε/κ και τ/κ, και να βρει "κοινους αγωνες" για εφαρμογη της. Αυτη η προσπαθεια, οσο περνα ο καιρος, φαινεται ποσο λαθεμενη επιλογη ηταν, και πως κατεληξε, απο την ε/κ πλευρα, να γινει ουρα της επισημης ελληνοκυπριακης πολιτικης.

Αντι για αυτο, πρεπει να ακολουθησουμε μια διεθνιστικη πρακτικη, που αναγκαστικα θα ειναι διαφορετικη για τις δυο πλευρες. Για τους ελληνοκυπριους επαναστατες, αυτο σημαινει πριν απο ολα την εμπρακτη υποστηριξη του δικαιωματος αυτοδιαθεσης των τουρκοκυπριων, με την παλη εναντια στις "αντικατοχικες" πορειες και την καταγγελια του οικονομικου, πολιτικου, πολιτιστικου αποκλεισμου των τ/κ απο την ε/κ αστικη ταξη.

Σημαινει ακομα πραγματα οπως η αντιδραση στον ελληνοκυπριακο μιλιταρισμο, οπως με την υποστηριξη του επαναπροσεγγιστη αρνητη στρατευσης Γ. Παρπα, και την κινητοποιηση εναντια στην "εκτακτη εισφορα για την αμυνα". Κινητοποιησεις οπως αυτη εναντια στην απελαση του "εποικου" Τζεγκιζ.

Τετοιος ειναι ο αγωνας για τους ελληνοκυπριους επαναστατες και την εργατικη ταξη σημερα. Ενας αγωνας που μπορει να μην ειναι "κοινος" με τους τ/κ στους αμεσους στοχους του, αλλα που ειναι απαραιτητος για το χτισιμο της ενοτητας με τους τουρκοκυπριους και τους τουρκους εργαζομενους. Ενα τετοιο αγωνα θα μπορουσε να τον συντονισει και να προσθεσει στην αποτελεσματικοτητα του και στις δυο πλευρες μια "Κοινη Κινηση" ε/κ και τ/κ. Οχι ομως αυτη, ετσι οπως εχει εξελιχτει.

Αυτος ομως δεν ειναι "κοινος αγωνας", αλλα συντονισμος, πληροφορηση για δυο διαφορετικους αγωνες. Εκεινος που πρεπει και μπορει να ειναι ομως κοινος ειναι ο αγωνας με τους ελληνες επαναστατες και εργαζομενους εναντια στην ανιερη συμμαχια ελληνοκυπριων και ελληνων αστων. Αυτο δεν ηταν ποτε καθαροτερο απο οτι τωρα, που σχεδιαζονται κοινα ελληνικα και ελληνοκυπριακα στρατιωτικα γυμνασια.

Το ανοιγμα των συνορων που αρχισε περσι βοηθησε οσο τιποτα αλλο να φανει οτι το συνθημα των "κοινων (αντικατοχικων) αγωνων" ε/κ και τ/κ ειναι μια απο τις φαντασιωσεις των ελληνοκυπριων αριστερων. Να φανει οτι στην θεση του η ελληνοκυπριακη αριστερα πρεπει να βαλει τον ανευ ορων διεθνιστικο αγωνα (οχι αυτον

που λεει "θα εναντιωθουμε στην ελληνικη μεραρχια αν εσεις ζητησετε να φυγουν ολοι οι τουρκοι στρατιωτες").

Η αξιοποιηση των εμπειριων απο τις επαφες ε/κ και τ/κ μπορει και πρεπει να συνεχισει να συμβαλλει σε αυτο το ξεκαθαρισμα. Για αυτο δημοσιευουμε μερικες απο αυτες τις εμπειριες που ειχαμε οι ιδιοι σε μια σειρα επισκεψεις που εκανε η Διεθνιστικη Προ(σ)κληση στην β. Κυπρο. Οι επισκεψεις αυτες εγιναν στις 27/11/89 στις 25/12/89 και στις 5 και 6 του Γεναρη του 1990.

Η ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Εκει συζητησαμε με τον Hasan Sarica της αριστερης συντεχνιας DEV-IS, με εκπροσωπους της δεξιας συντεχνιας TURK-SEN, με εκπροσωπους των κομματων της αντιπολιτευσης και με ηγετικα στελεχη της ακρας αριστερας.

Θα συνοψισουμε μερικες απο τις θεσεις τους, και θα παραθεσουμε μεγαλα κομματια απο συνεντευξεις που εχουν ενδιαφερον.

Και η κοινοβουλευτικη και η ακρα αριστερα συμφωνουν στην υποστηριξη μιας ομοσπονδιακης λυσης για το Κυπριακο. Κανεις απο αυτους δεν μιλα για αποχωρηση του τουρκικου στρατου πριν την υπαρξη λυσης, επειδη θεωρουν οτι υπαρχει εντονο το αισθημα της ανασφαλειας μεσα στην καταπληκτικη πλειοψηφια των τ/κ. Κανεις απο αυτους δεν ζητα να τους "βοηθησουμε" να γλυτωσουν απο τους "εποικους" οπως ισχυριστηκαν εδω δεξιοι και αριστεροι. Σχεδον ολοι βλεπουν το θεμα της παραμονης τους σαν "ανθρωπιστικο". Χαρακτηριστικα, ο Σαριτζα της Ντεβ-ις οταν του επισημαναμε οτι οι ε/κ ζητουν να "φυγει και ο τελευταιος εποικος", μας ειπε οτι "σε τετοια περιπτωση δεν θα υπαρξει λυση" και συμπληρωσε: "μα τι θελουν, να ζητησω να φυγει ο ανδρας της αδελφης μου για παραδειγμα;" Οι επισημοι και των δυο μεγαλων συντεχνιων μας βεβαιωσαν οτι εχουν μελη και τουρκους μεταναστες, και οτι ποτε αυτοι δεν χρησιμοποιηθηκαν απεργοσπαστικα ή με αλλο αντεργατικο τροπο. Βλεπουν μονο τους εποχιακους εργατες σαν προβλημα φτηνου εργατικου δυναμικου που ριχνει τα μεροκαματα.

Η αποψη των κυριαρχων κομματων της τ/κ αριστερας για την επαναπροσεγγιση, οπως την εκφρασε χαρακτηριστικα ο Σαριτζα, ειναι οτι η επαναπροσεγγιση θα διευκολυνει την λυση, και οχι αναποδα: "Υπαρχει η αποψη οτι θα χτισουμε πρωτα την μεγαλη γεφυρα (λυση του Κυπριακου δηλαδη) και μετα θα χτιστουν πολλες μικρες γεφυρες, επικοινωνιας, εμπιστοσυνης κλπ. Εμεις νομιζουμε οτι η σωστη τακτικη ειναι να χτιστουν πρωτα οι πολλες μικρες γεφυρες, και μετα θα γινει και η μεγαλη".

Η ΑΚΡΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Η μεγαλυτερη οργανωση που υπαρχει σε αυτο τον χωρο ειναι αυτη που εκδιδει την εφημεριδα Ozgurluk και εχει την νεολαιιστικη οργανωση HALK-DER. Καποιες αλλες ομαδες δεν εχουν τοσο δημοσια εκφραση.

Ειχαμε μια συζητηση με τον Hurrem Tulga, αρχισυντακτη της εφημεριδας OZGURLUK και ενα αλλο συντροφο απο την HALK-DER.

Ερ: Πεστε μας μερικα πραγματα για σας.

Απ: Οταν το ΑΚΕΛ υποστηριξε την Ενωση τοτε η τουρκοκυπριακη αριστερα εχαθηκε, μεχρι το 72 που ιδρυθηκε το ΤΡΚ (Τουρκικο Ρεπουπλικανικο Κομμα). Και οι δικοι μας οι συντροφοι ημασταν μεσα στο ΤΡΚ. Μεχρι το 76 ημασταν μαζι. Μετα διαπιστωσαμε πως το ΤΡΚ ηταν προσανολισμενο μονο στις εκλογες και αυτο και τοτε οι συντροφοι αρχισαν αντιπολιτευση και τους εδιωξαν απο το κομμα. Απο αυτους που εφυγαν τοτε δημιουργηθηκε η HALK-DER. Μεχρι το 80 ηταν μεγαλη δυναμη. Το 80 εγινε το πραξικοπημα στη Τουρκια και η αριστερα και στη Κυπρο κτυπηθηκε. Τοτε μπηκαμε στο Κομμα Κοινοτικης Απελευθερωσης, που ειχε αρχηγο τον Ντουρτουραν τοτε. Το 87 αποχωρησαμε και ξαναδημιουργησαμε την HALK-DER. Αυτη τη φορα ηταν καλυτερη η κατασταση μας γιατι ειχαμε την εμπειρια των λαθων του παρελθοντος. Οταν ξαναδημιουργηθηκαμε προσπαθησαμε να συσπειρωσουμε ολους τους αριστερους μεσα στην οργανωση μας. Το 87 μεσα στη οργανωση υπαρχαν διαφορες αριστερες τασεις που προερχο[illegible]αν κυρια απο την Τουρκια οπου οι περισσοτεροι υπηρξαμε φοιτητες. Τωρα εχουμε καταληξει σε μια κοινη πορεια και εχουμε μια κοινη πολιτικη. Στην ιδια πολιτικη ανηκει η HALK-DER η OZGIURLUK και το νεο κομμα της Νεας Κυπρου. Μεσα στους φοιτητες ειμαστε η πιο μεγαλη δυναμη... Ξεκαθαρισαμε προς την σοσιαλιστικη ιδεολογια και ξεπερασαμε τον κοινοβουλευτικο προσανατολισμο.

ανεξαρτησια

Ε: Ποια ειναι γενικα η αποψη σας για το Κυπριακο προβλημα;

Α: Για μας το Κυπριακο προβλημα ειναι προβλημα ανεξαρτησιας. Ανεξαρτησια για ολοκληρη την Κυπρο. Οχι ομως οπως λεει ο Ντεκτας. Αυτοι ολοι πρεπει να φυγουν απο την μεση και να γινει ανεξαρτησια. Πρεπει να παρουμε στα χερια μας την πολιτικη, δηλαδη ο λαος. Τοτε μπορει να γινει ανεξαρτησια. Τοτε μπορει να αρχισει να λυνεται το Κυπριακο. Εμεις λεμε πως μονο η σοσιαλιστικη ιδεολογια μπορει να λυσει το προβλημα. Η ανεξαρτησια ειναι ενα μεταβατικο αιτημα, σαν γεφυρα προς τον σοσιαλισμο.

Ε: Εμεις υποστηριζουμε οτι το πρωτο θεμα ειναι η διεθνιστικη παλη στη καθε πλευρα.

Α: Αυτο ειναι σωστο. Η Ανεξαρτησια οπως σου ειπα μπορει να γινει μονο αν παρουμε εμεις οι ιδιοι στα χερια μας την πολιτικη. Με τον Βασιλειου και τον Ντεκτας δεν γινετε ανεξαρτησια. Εμεις οι τ/κ επαναστατες πρεπει να αγωνιστουμε μαζι με τους ε/κ και να παρουμε στα χερια μας την πολιτικη σε ολοκληρη την Κυπρο... Ο κοσμος βεβαια διαφορετικα καταλαβαινει την ανεξαρτησια. Ο κοσμος στη δικη μας πλευρα λεει οτι αμα ειμαστε χωριστα απο τους ρωμιους εχουμε ανεξαρτησια. Ετσι το βλεπει αλλα εμεις πρεπει να τους δειξουμε τι σημαινει πραγματικη ανεξαρτησια. Τωρα ο τυπος ανηκει στον Ασιλ Ναδιρ, η τηλεοραση ειναι της Τουρκιας και ολα ελεγχονται απο την τουρκικη πρεσβεια.
Ενοσω βρισκομαστε στο καπιταλισμο δεν υπαρχει ανεξαρτησια. Η ανεξαρτησια ειναι διαφορετικο προβλημα για την καθε πλευρα. Αυτη τη στιγμη ειναι κατι διαφορετικο. Εμεις στη πλευρα μας ζητουμε οικονομικη και πολιτικη ανεξαρτησια απο την Τουρκια ενω εσεις ζητατε απο την Ελλαδα. Εμεις ζηταμε την ανεξαρτησια μας απο την Τουρκια αλλα αυτο δεν ειναι πραγματικη ανεξαρτησια, ειναι ενα βημα. Η ανεξαρτησια συνδεεται με τον σοσιαλισμο.

για την ομοσπονδια

Α: Θεωρουμε οτι μια ομοσπονδιακη λυση του Κυπριακου ειναι προς οφελος των εργαζομενων και του λαου της Κυπρου. Μπορει να μας βοηθησει να φτασουμε στην ανεξαρτησια της Κυπρου. Για αυτο βεβαια πρεπει να αγωνιστουμε οι ιδιοι. Για αυτο υποστηριζουμε την ομοσπονδια.

Ε: Τι ειδους ομοσπονδια δηλαδη υποστηριζετε;

Α: Αυτη για την οποια συνομιλουν τωρα. Οπως θελουν ας την καμουν, φτανει να σηκωθουν τα οδοφραγματα.

Ε: Εκεινο εμεις λεμε οτι μας ενδιαφερει παρα πολυ ειναι το οτι οποια λυση και να δωθει να μην γινει με τη βια, να ειναι το αποτελεσμα της θελησης του πληθυσμου. Δηλαδη να μην την επιβαλει η δικη μας η πλευρα με οποιοδηποτε τροπο πανω στους τ/κ.

Α: Αυτο ειναι σωστο. Εσεις ειστε υποχρεοι να το πειτε αυτο. Για μας ομως τους τ/κ οποια συμφωνια και να γινει θα ειναι καλη φτανει να καταργει τα συνορα.

Ε: Αν δεν τα καταργει;

Α: Δεν τη δεχομαστε. Εμεις δεχομαστε οποιαδηποτε συμφωνια γινει που θα σηκωσει τα οδοφραγματα.

επαναπροσεγγιση

Ε: Πως βλεπετε την επαναπροσεγγιση που υποστηριζουν οι ε/κ. Ο Βασιλειου, το ΑΚΕΛ και αλλοι;

Α: Για μας ολοι αυτοι ειναι εθνικιστες. Ο Βασιλειου την επαναπροσεγγιση την θελει για να αποκτησει ελεγχο πανω σε ολοκληρη τη Κυπρο. Το ΑΚΕΛ ακολουθει τον Βασιλειου σε αυτη την πολιτικη. Δεν ειναι μια ειλικρινης πολιτικη. Αλλα πραγματα λενε και αλλα εχουν στο μυαλο τους.

Ε: Πως βλεπετε εσεις να προωθειται η επαναπροσεγγιση;

Ε: Να παραδεχτουμε και να καταγγειλουμε τα εγκληματα που εγιναν. Να καταγγειλουμε αυτους που τα εκαναν. Ετσι νομιζουμε οτι θα αρχισει να προχωρα η επαναπροσεγγιση. Οπως ειπες και εσυ, εμεις απο δω πρεπει να καταγγελουμε τη Τουρκια και τον Ντεκτας και εσεις απο κει πρεπει να καταγελλετε τον Βασιλειου, αλλα και το ΑΚΕΛ και ολους τους εθνικιστες. Μονο ετσι μπορει να προχωρησει η επαναπροσεγγιση, δεν γινεται αλλοιως.

Ε: Στη πλευρα μας υπηρξαν περιπτωσεις οπως αυτη του Γιαννη Παρπα, οπως αυτη με την απελαση του Τζεγκιζ. Υπηρξαν ακομα και εκδηλωσεις οπως οι γυναικες επιστρεφουν και αλλες παρομοιες. Ποια ηταν η επιδραση ολων αυτων στη δικη σας πλευρα; Το γεγονος οτι η Κυβερνηση εβαλε για παραδειγμα τον Γιαννη τον Παρπα στη

φυλακη εβλαψε την επαναπροσεγγιση;

A: Ναι, οπωσδηποτε.

E: Το γεγονος ομως οτι ο Γιαννης ο Παρπας αρνηθηκε να παει στο στρατο δηλωνοντας οτι δεν θελει να πολεμησει τους τ/κ και το γεγονος οτι καποιοι ελληνοκυπριοι τον υπερασπιστηκαν και προσπαθησαν να δημιουργησουν κινημα συμπαραστασης βοηθησε καθολου την επαναπροσεγγιση;

A: Ναι.

E: Ποιο αντικτυπο ειχε σε σας και στον αγωνα σας εναντια στο σωβινισμο μεσα στη δικη σας πλευρα; Σας βοηθησε καθολου αυτο το γεγονος;

A: Αυτο ηταν το πιο σημαντικο για μας. Εμεις δεν ξεραμε για τον Γιαννη Παρπα. Τωρα το μαθαμε και αυτο θα μας βοηθησει παρα πολυ. Αυτα τα πραγματα ειναι πολυ σημαντικα και πρεπει να τα κανουμε τακτικα εσεις απο κει και εμεις απο δω.

E: Το γεγονος οτι μαζευτηκαν αρκετες υπογραφες απο ελληνοκυπριους που καταγγειλαν την κυβερνηση μας και διαμαρτυρονταν εναντια στην απελαση του Τζιεγκιζ, μαθευτηκε στη δικη σας τη πλευρα; Και ποια επιδραση ειχε στην επαναπροσεγγιση.

A: Αυτο δεν εγινε πολυ γνωστο. Αλλα αν γινοταν περισσοτερο γνωστο θα ωφελουσε παρα πολυ την επαναπροσεγγιση.
Να σου πω ακομα και κατι για τις πορειες των γυναικων. Τα συνορα πρεπει να τα σηκωσουμε εμεις οι τουρκοκυπριοι, οχι οι ελληνοκυπριοι. Αυτο ειναι πολυ σημαντικο και πρεπει να το καταλαβουν και να τραβηχτουν απο τα συνορα. Ειναι δικη μας δουλεια να σηκωσουμε τα συνορα και πρεπει να το καταλαβουν.

E: Ολες αυτες δηλαδη οι εκδηλωσεις που εγιναν, οι πορειες των γυναικων, οι εκδηλωσεις που οργανωσε ο Λελλος με τα κερια κλπ νομιζεις οτι βλαφτουν το κινημα της επαναπροσεγγισης;

A: Ολοι ζημιωνουμε και οι Κυπριοι και οι εργατες και το παγκοσμιο εργατικο κινημα. Και βλαφτουν την επαναπροσεγγιση παρα πολυ. Δεν καταλαβαινουμε γιατι δεν το καταλαβαν ακομη αυτο. Ενας δημαρχος απο την Αγγλια ηρθε και περπατησε απο κει στις εκδηλωσεις που οργανωσε ο Λελλος. Μετα οταν ηρθε στη πλευρα μας καταλαβε οτι εκανε λαθος. Ακομη και αυτος το καταλαβε που ηρθε απο το εξωτερικο. Ακομη η χρησιμοποιηση της Ελληνικης σημαιας και η σταση των παπαδων δεν βοηθουν στην επαναπροσεγγιση. Και για μας μπορω να σου πω οτι δεν πρεπει να χρησιμοποιουμε τη σημαια της Τουρκιας. Πρεπει να κτυπουμε αυτα τα πραγματα.

E: Για τους στρατιωτικους εξοπλισμους τι υποστηριζετε; Καταγγελετε την παρουσια του τουρκικου στρατου; Ζητατε να αποχωρησει;

A: Ο τουρκικος στρατος δεν ειναι οπως λενε στη πλευρα σας το μονο και το πιο σημαντικο προβλημα. Σε μας ο λαος τον βλεπει αναγκαιο για την ασφαλεια του. Εγιναν πολλες ταραχες πριν και γι'αυτο ο κοσμος το βλεπει ετσι. Γι αυτο πρεπει να γινει επαναπροσεγγιση πρωτα και μετα να αποχωρησει ο τουρκικος στρατος.

E: Εσεις σημερα σαν αριστεροι δεν ζητατε την αποχωρηση του τουρκικου στρατου;

A: Οχι δεν υποστηριζουμε κατι τετοιο. Ειναι προβλημα λεμε αλλα αυτη τη στιγμη δεν ειναι το πρωτο προβλημα. Το πρωτο προβλημα ειναι η επαναπροσεγγιση, δηλαδη οι δυο λαοι να αποκτησουν εμπιστοσυνη μεταξυ τους.

για τους εποικους

E: Αυτοι ολοι οι μεταναστες που εχουν ερθει απο την Τουρκια, αυτοι που στη πλευρα μας τους ονομαζουν εποικους, πως τους χαρακτηριζεις. Ειναι εργατες, αγροτες, πλουσιοι φτωχοι;

A: Οι περισσοτεροι ειναι εργατες, ειναι φτωχοι και ασχολουνται με τη γεωργια.

E: Ποτε ηρθαν οι περισσοτεροι;

A: Απο το 76 μεχρι το 80 και ακομα ερχονται λιγοι λιγοι. Τους εφερε το κρατος και αυτο ειναι μια πολιτικη. Το κρατος τους φερνει για να εξυπηρετησει τους δικους του σκοπους. Δεν ειναι αυτοι οι εχθροι μας. Εχθρος μας ειναι η τουρκικη κυβερνηση και πρεπει να αγωνιστουμε εναντιον της, οχι εναντιον των μεταναστων. Εναντιον της που τους φερνει και εναντιον του δικου μας κρατους, της δικης μας κυβερνησης που σκυβει το κεφαλι και τους δεχεται.

E: Τους παραχωρει μηπως τιποτα προνομια;

A: Οχι, ενα σπιτι. Τους φερνει για φτηνο εργατικο δυναμικο.

E: Αφου λες οτι η μεγαλη τους πλειοφηφια ειναι εργατες και φτωχοι δεν υπαρχει τροπος να κερδιθουν σε μια αριστερη πολιτικη;

A: Ναι μπορουμε να τους κερδισουμε στην αριστερη πολιτικη.
Δεν τους βλεπουμε σαν εχθρους μας. Ειναι εργατες και εργαζονται σχεδον μονο για την γεωργια πια. Οταν τους εφεραν το 76 ηταν εργατες ολοι, και εργαζονταν στα περιβολια και τα κτισματα. Τωρα ερχονται ακομη απο την τουρκια χωρις βιζα. Οι παλιοι δεν μπορουν να εργαζονται πια στα περβολια ουτε στα χτισματα γιατι περνουν τις δουλειες αυτοι οι εποχιακοι που δουλευουν με πιο χαμηλα μεροκαματα. Τωρα συμφερει και σε αυτους τους εποικους οτι και σε μας και αρχισαμε να αγωνιζομαστε μαζι εναντιον αυτων που ερχονται τωρα απο εξω [των εποχιακων εργατων]. Για πιο ψηλα μεροκαματα, για δουλιες, για συντεχνειες.

E: Μαζι με τους παλιοτερους εποικους εννοεις; Εχουν υπηκοοτητα αυτοι οι παλιοι;

A: Ναι.

E: Αυτοι που ερχονται τωρα εχουν υπηκοοτητα, ειναι πολιτες του κρατους; Μπορουν να ψηφιζουν;

A: Τους φερνουν οι εμποροι, για να δουλουψουν και μετα τους δινουν και υπηκοοτητα. Και τωρα ξεσηκωθηκαν και οι τουρκοκυπριοι και αυτοι που ηρθαν απο παλια και ζητουν να μην ερχονται αλλοι. Δεν τους θελουν γιατι ριχνουν τα μεροκαματα, δεν βρισκουν δουλειες.

E: Αν αγωνιζοσασταν ομως και για τα δικαιωματα και τα μεροκαματα αυτων που ερχονται τωρα και δεν επαιρναν χαμηλοτερα μεροκαματα, θα εισασταν μαζι στον αγωνα.

A: Και αυτο θα μπορουσε να γινει. Αλλα εμεις δεν αγωνιζομαστε εναντιον αυτων που ερχονται αλλα αυτων που τους φερνουν. Αυτοι οι εργατες που ερχονται δεν ειναι εχθροι μας. Τους ξεγελουν και τους φερνουν. Τους δινουν χαμηλους μισθους και τους στελνουν μονο με το παντελονι που φορουν. Αγωνιζομαστε εναντια στους εμπορους.

E: Ο καλυτερος τροπος να αγωνιστεις εναντια στους εμπορους ειναι να πεις δωστε τους οτι δινετε και σε μας, οποτε οι εμποροι θα χασουν. Θα αναγκαστουν να δωσουν ψηλα μεροκαματα. Μπορειτε να κανετε τετοιες απεργιες;

A: Νομιζω οτι πρωτα πρεπει να αγωνιστουμε να παρουμε τον ελεγχο εμεις στις δουλειες. Οι εργατες να εχουν λογο εκει που δουλευουν και τοτε αυτοι που ερχονται να παιρνουν τα ιδια μεροκαματα. Εκεινοι που ερχονται δεν εχουν ουτε συντεχνιες ουτε και καθολου δικαιωματα, γι αυτο πρεπει αυτοι που ζουμε σε αυτο το τοπο να αγωνιστουμε και για αυτους.

E: Στη δικη μας την πλευρα σχεδον ολοι οι ελληνοκυπριοι υποστηριζουν οτι οσοι εχουν ερθει απο την τουρκια μετα το 74 πρεπει να πανε πισω. Θελουν να τους διωξουν ολους. Εσυ τι νομιζεις γι αυτο το ζητημα;

A: Δεν το καταλαβαινουμε αυτο, ουτε και το δεχομαστε. Αυτο ειναι εθνικισμος. Δεν ειναι σωστο για μας να θελουν να τους διωξουν.

E: Νομιζεις δηλαδη οτι αυτοι που ηρθαν απο την τουρκια μπορουν να μεινουν, οτι υπαρχουν δουλειες για ολους;

A: Ναι εχει δουλειες για ολους. Ας μας αφησουν τον ελεγχο να τους δειξουμε πως υπαρχουν δουλειες για ολους.

E: Υπαρχουν μεσα στους ελληνοκυπριους αρκετοι που ισχυριζονται οτι οι εποικοι ειναι φασιστες και λειτουργουν αντιδραστικα. Υπαρχουν περιπτωσεις που λειτουργησαν σαν απεργοσπαστες ή με αλλο παρομοιο αντιδραστικο τροπο;

A: Πρεπει να σου πω οτι οι τ/κ δεν τους θελουν αυτους που ερχονται απο εξω. Αρχισαν να χωριζονται σε τ/κ και σε αυτους που ερχονται απο εξω. Αυτο πρεπει να το σκεφτουμε και μεις. Μπορει να ειναι εργατες και αγροτες και να μην ειναι εχθροι μας αλλα πρεπει να σταματησουν να τους φερνουν.

E: Γιατι νομιζεις.

A: Αυτη τη στιγμη ειναι γυρω στις 70000 και αρχισαν να γινονται περισσοτεροι απο τους τ/κ. Αυτο δεν ειναι καλο ουτε για τον τ/κ λαο ουτε για μας. Γι αυτο και οι τ/κ και εκεινοι που ηρθαν το 76 ειναι εναντιον τους. Γι αυτο πρεπει να σταματησουν να φερνουν αλλους.

E: Με εκεινους που ειναι ηδη εδω τι νομιζεις οτι πρεπει να γινει;

A: Δεν λεγω οτι πρεπει να φυγουν, απλως να μην φερνουν αλλους. Εχουν αυξηθει πολυ και δεν αρεσει στους τ/κ.

E: Επειδη κτυπουν τα μεροκαματα;

A: Ναι επειδη κτυπουν τα μεροκαματα αλλα και επειδη ειναι αλλη κουλτουρα και αυτο προκαλει συγκρουσεις.

Ο καθενας μπορει να βγαλει φυσικα τα δικα του συμπερασματα απο αυτη την συνεντευξη. Εμεις θα θελαμε να παρατηρησουμε δυο πραγματα. Πρωτα, σε σχεση με την συγχιση που εχουν σε ορισμενα σημεια της πολιτικης τους. Ετσι, για τον τουρκικο στρατο, δεν τολμουν να τραβηξουν μια διεθνιστικη πολιτικη μεχρι την ακρη της. Ενω θεωρουνται στο βορρα εξτρεμιστες και οι πρωτοι εχθροι της κυβερνησης, τραβιουνται απο τον κοσμο, και δεν ζηταν την αποχωρηση χωρις ορους του τουρκικου στρατου, οπως θαπρεπε σαν **τουρκοκυπριοι** διεθνιστες να κανουν.

Το ιδιο και για τους "εποικους":

μια τους υποστηριζουν και μια τραβιουνται απο την μικροαστικη και ρατσιστικη αντιπαθεια που υπαρχει για τους "καθυστερημενους" εποχιακους εργατες απο την Ανατολια, και ζηταν να σταματησει η εισοδος τους. Το σημαντικο ομως για εμας, ειναι τι δειχνουν οι θεσεις τους για τον μεσο τ/κ. Οταν ακομα και αυτοι εχουν μια τετοια θεση για τον τουρκικο στρατο, το να ισχυριζεται κανεις οτι οι απλοι τ/κ τον βλεπουν και αυτοι σαν "κατοχικο" ειναι υποκρισια του χειροτερου ειδους.

Η ΚΡΥΦΗ ΓΟΗΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΜΠΟΥΡΖΟΥΑΖΙΑΣ

Στην διαρκεια της συζητησης μας με τον Χιουρεμ Τουλκα της Οζγκιουρλουκ παρεμβηκε ενας απο τους διευθυντες του ξενοδοχειου, γνωστος του Χιουρεμ, ο Alper Sutfioglu. Ειχαμε μαζι του μια ενδιαφερουσα συζητηση σε απταιστα ελληνικα.

Ο ιδιος μας περιγραψε πως ο πατερας του με ενα αλλο τ/κ φιλο του τον Σανταν, θειος του Χιουρεμ, χαθηκαν την πρωτοχρονια του '64 ενω ταξιδευαν απο τα Κοκκινα για να πανε στη Λευκα (και τα δυο τουρκοκυπριακα χωρια). Στον Πυργο (ε/κ χωριο) τους σταματησαν οι ε/κ και απο τοτε εχουν χαθει τα ιχνη τους.

Μας ειπε ακομη οτι την ιδια περιοδο '63 - '64 με τον ιδιο τροπο χαθηκαν πανω απο 100 τουρκοκυπριοι που εξαφανιζονταν ενω ταξιδευαν ειτε μονοι τους ειτε με αλλους.

Ειχε ιδιαιτερο ενδιαφερον οταν μας περιεγραψαν πως πολλα χρονια αργοτερα ετυχε να συναντηθουν με ελληνοκυπριους που στον πολεμο βρεθηκαν στο απεναντι χαρακωμα, ο Αλπερ στην Αγγλια και ο Χιουρεμ στην "Κοινη Κινηση για Ομοσπονδη και Ανεξαρτητη Κυπρο". "Ο πολεμος ειναι πολεμος, τι να γινει" ειπε ο Αλπερ "ειμασταν υποχρεωμενοι να πολεμησουμε, αλλα οταν δεν υπαρχει πολεμος ειμασταν φιλοι. Στην Αγγλια οι περισσοτεροι μου φιλοι ηταν Ελληνες και ηξερα οτι ειχαν σκοτωσει τον πατερα μου. Τι εφταιγαν βεβαια εκεινοι, αμα ερθει πολεμος παλι θα πολεμησουμε".

Ε: Νομιζεις οτι χρειαζεται να ξαναγινει πολεμος;

Α: Δεν νομιζω, αλλα δεν βλεπω να ερχεται και λυση συντομα, αφου ο Κερυνιωτης ο ρωμιος θελει να ερθει να κατσει στην Κερυνεια και ο τουρκος που καθεται τωρα στην Κερυνεια δεν εχει ιδεα να δεχτει να αφησει κανενα να ερθει να εγκατασταθει στην Κερυνεια πως μπορει να γινει λυση. Λυση μπορει τα παιδια των παιδιων μας να τα καταφερουν να την φερουν.

Για να ερθει η λυση κοντα πρεπει να σας φτασουμε οικονομικα. Ειμαστε πολυ πισω οικονομικα απο σας και (πως να σου το πω ελληνικα..) ο νους σας εν καλυτερος απο μας επειδη εσπουδασετε σε καλυτερα σχολεια σε καλυτερα πανεπιστημια απο μας. Εμεις τωρα καθομαστε στο τσαντηρι κουμπαρε. Θα σου το πω ετσι περκει και το καταλαβεις καλυτερα. Καθομαστε στο τσαντηρι, θελουμε να κατσουμε στο σπιτι, αλλα για να κατσουμε στο σπιτι θελουμε να μαθουμε, να ξερουμε πως καθονται στο σπιτι. Καταλαβες; Πριν να σας φτασουμε ἑιναι πολυ δυσκολο. Για να σας φτασουμε θελουμε ριαλια (χρηματα) πρωτα, να κανουμε τους δρομους μας, δεν θελουμε να γινει λυση και να δουλευουμε και να κοβουμε πορτοκαλια για να ζησουμε. Μπορει αν κοβουμε πορτοκαλια να παιρνουμε περισσοτερα λεφτα που παιρνουμε τωρα απο δω αλλα δεν θελουμε να κοβουμε πορτοκαλια. Θελουμε να γινουμε και εμεις δασκαλοι σαν και σας.

Ε: Δηλαδη ανησυχεις οτι αν υπαρξει καποια λυση τωρα οι τ/κ θα καταληξουν να ειναι εργατες στους ε/κ;

Α: Βεβαια.

Ε: Γιατι νομιζεις; Επειδη δεν εχετε το κεφαλαιο, την τεχνολογια...

Α: Οχι μονο το κεφαλαιο και την τεχνολογια αλλα τιποτα δεν εχουμε, ειναι ολα δικα σας. Ουτε γκαρσονι σε ξενοδοχειο δεν μπορουμε εμεις να γινουμε. Εσυ ξερεις κανενα τουρκο που δουλευε γκαρσονι σε ξενοδοχειο. Δεν υπηρχε...Πριν το 74. Για εκοβαμε πορτοκαλια ή εδουλευαμε για να σας κανουμε σπιτια ή στα εργοστασια, εργατες ειμασταν. Δεν μας εδιναν δουλειες. Εφοβουντο οτι μπορει να γινουμε και εμεις ξενοδοχοι. Δεν μας ηθελαν να γινουμε και μεις ξενοδοχοι, αυτο ηταν πολυ φανερο. Αλλα πορτοκαλια να παμε να κοψουμε τους αρεσε επειδη δεν ειχαν εργατες να τους τα κοψουν. Απο το χωριο μας ποσα λεωφορεια Χιουρεμ επηγεναν για να κοψουν πορτοκαλια;

Χιουρ: Ειχα πaει και εγω.

Α: Εγω οταν ημουν 14 χρονων πηγαινα σχολειο και οταν ειχαμε διακοπες πηγαινα και κουβαλουσα κοφιναν στα πορτοκαλια. Αλλα τωρα οι μικροι μας οταν εχουν διακοπες τα σχολεια ερχονται στο ξενοδοχειο τρεις μηνες και μαθαινουν τεχνη. Μαθαινουν πως να γινουν ξενοδοχοι.

Ε: Δεν εχει εργατες απο δω δηλαδη; Κοσμο που να δουλευει σε εργοστασια, σε οικοδομες στα πορτοκαλια...

Α: Εχει εργατες.

Ε: Δεν ειναι τουρκοκυπριοι και εκεινοι;

Α: Ναι αλλα και τα περβολια ειναι δικα τους και τα εργοστασια ειναι δικα τους.

Ε: Τουρκοκυπριακα εννοεις γιατι δικα τους δεν ειναι καποιος αλλος ειναι ο ιδιοκτητης τους.

Α: Ναι τουρκοκυπριακα. Αλλα εγω δεν θυμουμαι εκτος καποιον Ναχιτην να εχει τουρκος περβολι στου Μορφου και να παμε να του δουλεψουμε. Ανηκαν ολα στους χριστιανους. Εργοστασια δεν ειχαμε τιποτα. Ποιο εργοστασιο ειχαμε; Ειχαμε τον Ραμιζην και εβγαζε κολες [Bell-Cola] και μας ελεγε οτι και να χεσω μεσα θα τις πιειτε. Και τωρα την βγαζει αλλα εχουν συναγωνισμο και βγαζουν καλυτερες κολες. Τωρα εχουν καλα και μεγαλα εργοστασια. Το ξενοδοχειο τουτο ειναι δικο μας ειναι τουρκικο.

Ε: Ηταν και πριν το '74;

Α: Το '72 το αρχισε ο μαστρος μας. Οταν πηγε να παρει αδεια για να κανει το ξενοδοχειο δεν του εδιναν αδεια. Του ειπαν να βρεις ενα συνεταιρο, ρωμιο, χριστιανο και να σου δωσουμε. Βρηκε ενα στην Αγγλια που εργαζονταν κοντα του και αρχισαν το ξενοδοχειο το '72 συναιτερικο.

Ε: Του ειπαν για ποιο λογο δεν του εδιναν αδεια;

Α: (γελα ο Αλπερ) Επειδη ηταν τουρκος. Αυτο δεν επρεπε ουτε να το ρωτησεις, επρεπε να το ξερεις.

Ε: Ενα μερος των ελληνοκυπριων υποστηριζουν πολιτικη επαναπροσεγγισης, να γινουμε φιλοι. Τι λες εσυ;

Α: Σας ειπα, εμενα μου σκοτωσαν τον πατερα οι χριστιανοι αλλα την ωρα που σας ειδα ετραβαν η ψυχη μου να σας μιλησω. Να φιλεψουμε καλο, αλλα να ζησουμε χωριστα. Μεχρι να ερθει εκεινος ο καιρος που πρεπει να σμιξουμε και τοτε να σμιξουμε. Τωρα δεν μπορουμε να σμιξουμε θα καταχαθουμε αναμεσα σας και αμα καταχαθουμε και βλεπουμε οτι μας χτυπατε απο πανω, οτι ειμαστε εργατες, τοτε παλι θα μπουμε κατω απο την γη και να σας πολεμησουμε. Για να γινει λυση πρεπει να μας βοηθεισετε. Εισαστε εσεις που θα φερετε την λυση δεν ειμαστε εμεις.

Να μας βοηθεισετε να καμουμε τους δρομους μας ολους οπως εχετε στην αλλη πλευρα. Να μας δωσετε ριαλια. Να μας κανετε τα σχολεια μας, να τα κτισετε, να τα εξοπλισετε με εργαστηρια. Τις σπουδες που εχουν τα παιδια σας να μας τις δωσετε και μας. Να μαθουν τα μωρα μας οτι μαθαινουν τα μωρα σας εσας. Να βοηθεισετε να μπορουν οι δικοι μας να παιρνουν δανεια για να κτιζουν σπιτια. Να βοηθεισετε την οικονομια μας, την ψαραδικη μας, την γεωργια. Να βοηθεισετε να σπουδασουμε την ψαραδικη και την γεωργια και ολα τα οικονομικα θεματα και την τεχνολογια. Τοτε χωρις να το καταλαβουν θα ερθουν μαζι ο ρωμιος και ο τουρκος θα σμιξουν γιατι θα σκεφτονται το ιδιο.

Ειμαστε Κυπριοι και εμεις, πρεπει να μας το δειξετε οτι σκεφτεστε και μας τους Τουρκους οπως σκεφτεστε τους χριστιανους. Να μας δωσετε οτι εχετε και εσεις. Τωρα εχουμε πολυ πολυ λιγοτερα πραγματα απο οτι εχετε εσεις. Δεν ειναι ετσι;

Ε: Ο οικονομικος αποκλεισμος σας δημιουργει δυσκολιες; Πως επιδρα πανω σας;

Απ. Πολλες δυσκολιες. Αμα θελουμε για παραδειγμα εμεις να φερουμε ενα αυτοκινητο καινουργιο απο την Αγγλια και εχετε την αντιπροσωπεια εσεις, δεν μπορουμε να το φερουμε εμεις απο δω και να το πουλησουμε. Για να το φερουμε πρεπει να πληρωθει προμηθεια στον αντιπροσωπος απο κει, στη πλευρα σας. Η γυναικα μου αγορασε Susuki. Το αγορασε καινουργιο απο τον Τορρον [τ/κ πωλητης]. Αλλα ο Τορρος για να το φερει επληρωσε τον αντιπροσωπο της Susuki στην αλλη πλευρα. Δεν μας αναγνωριζει κανενας, τα αεροπλανα δεν μπορουν να ερθουν και να προσγειωθουν απο δω, εκτος απο αεροπλανα της Τουρκιας.

Ε: Δεν ερχονται αεροπλανα απο την Αγγλια για παραδειγμα;

Α: Ερχονται, αλλά τουρκικα αεροπλανα, η British Airways δεν ερχεται.

Ε: Αυτο επιρεαζει τον Τουρισμο;

Α: Παρα πολυ. Ο δρομος που ακολουθουμε ειναι πολυ ασχημος και εσεις εισαστε η αιτια.... Οσο περνα ο καιρος τοσο πιο δυσκολο ειναι να βρεθει λυση. Επειδη οι τουρκοι, οι τουρκοκυπριοι, οι περισσοτεροι, δεν θελουν να ξανασμιξουν, θελουν να ζησουμε χωριστα. Αυτο μπορεις να το πιστεψεις. Αν το ακουεις διαφορε-

τικα ειναι ψεμματα. Δεν θελει ο τουρκοκυπριος τωρα να σμιχτει. Θελει να ζησει χωριστα, να ζησουμε μαζι αλλα χωριστα, να γινει λυση αλλα να ζησουμε χωριστα.

(Σε αυτο το σημειο ο Χιουρεμ παρεμβαινει για να με ρωτησει "Αυτο το ειδες και εσυ δεν ειναι ετσι;")

Αλλα οι δικοι σας δεν θα το δεχτουν ευκολα αυτο. Δεν δεχονται να ζησουμε χωριστα. Εμεις δεν δεχομαστε τωρα να σμιξουμε. Ειναι πολυ δυσκολη η λυση παρα πολυ δυσκολη.

Ξερετε γιατι ειμαστε ευχαριστημενοι που ζουμε στο τσαντηρι; Γιατι ξερουμε οτι δεν μπορουμε να χασουμε την ψυχη μας μετα απο δυο, μετα απο μια ωρα. Κανεις δεν μπορει τωρα να μας βλαψει. Εγω μπορει να τσακωθω και να δερω το Χιουρεμη τωρα και επειδη εδερα τον Χιουρεμη να με παρουν στο δικαστηριο και να μου βαλουν προστιμο. Αλλα πριν αν εδερνες ενα χριστιανο και σε επερναν μεσα στην αστυνομια, δεν ηξερες αν θα βγεις ζωντανος. Εγω θελω, αμα σμιξουμε και ζουμε μαζι, οταν σε δερω εσενα να μου καμουν οτι θα καμουν σε καποιο χριστιανο που θα σε εδερνε εσενα. Οχι επειδη εσυ εισαι ελληνας, χριστιανος και εδερα σε εγω που ειμαι τουρκος να με σκοτωσουν και να μεινουν τα παιδια μου ορφανα. Τετοια πραγματα υπαρχουν πολλα.

Μερικα πραγματα ειναι πολυ καθαρα σε αυτη την συνεντευξη. Οτι οι τ/κ αισθανονται πραγματικα, ακομα και σημερα, οτι πριν το '74 ηταν, οπως τους εχουμε χαρακτηρισει απο παλια, οι μαυροι της Κυπρου. Οτι ηταν θυματα μιας εθνικης καταπιεσης που απλωνονταν σε ολα τα επιπεδα: κοινωνικο, οικονομικο, πολιτικο. Οτι αντιθετα με τους ε/κ, ακομα και σημερα εχουν ενα αισθημα κατωτεροτητας απεναντι στην "αρια φυλη" των ε/κ.

Αυτα υπαρχουν σε ολες τις συζητησεις που ειχαμε. Εκεινο που εχει ιδιαιτερο ενδιαφερον ειναι το ποσο εχει επιτυχει η ελληνοκυπριακη πολιτικη του οικονομικου αποκλεισμου των τ/κ και του ελληνοκυπριακου "οικονομικου θαυματος" σαν "στηριγμα του αγωνα" των ε/κ αστων: υπαρχει κιολας ενας αριθμος τ/κ που παρολο τον φοβο τους, νοιωθουν την ελξη της "επιτυχημενης" ελληνοκυπριακης πλευρας. Αυτα εξηγουν σε μεγαλο βαθμο την σταση καποιων στρωματων της τ/κ κοινωνιας που εκφραζονται κυρια μεσα απο τα κομματα της αντιπολιτευσης.

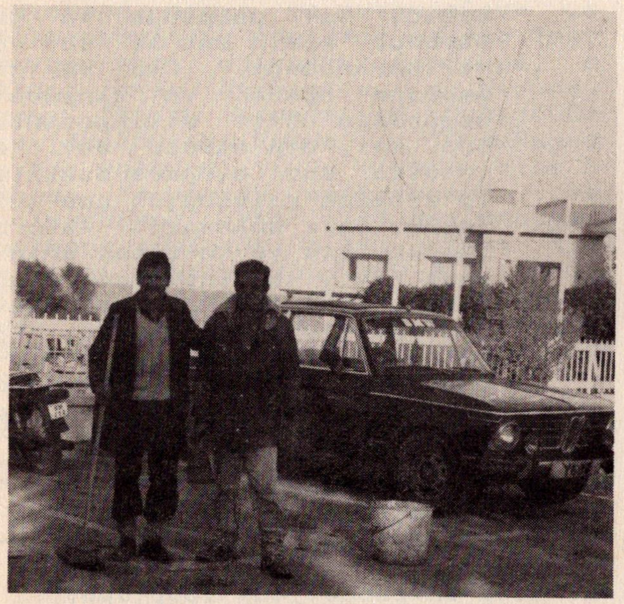

Ο Faik Aysevin και ο Ahmet Hasav που σκουπιζουν το ξενοδοχειο Seleprity οπου διανυκτερευσαμε και ειχμε την ενδιαφερουσα συζητηση με ενα απο τους διευθυντες του. Το "δικο" τους ξενοδοχειο κατα τον διευθυντη τους. Ο Χασαν ηταν βοσκος στη Παφο. Το '74 εφυγε δια μεσου των βουνων για να γλυτωσει οπως μας ειπε.
Στην αλλη φωτογραφια οι Μουσταφα Ακτουνς και Μουσταφα Σατικ που μας μιλησαν για τη σφαγη της Τοχνης.

"ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ"-"UNUTMA"

Στις επισκεψεις μας στη βορεια Κυπρο ειχαμε την ευκαιρια να επισκεφτουμε μνημεια σαν αυτα για την σφαγη της Τοχνης, στη Μαραθα και αλλου. Μιλησαμε με απλο κοσμο και διαπιστωσουμε οχι μονο την μεγαλη ανασφαλεια και φοβια που νιωθει απεναντι στους ελληνοκυπριους αλλα και την μεγαλη του πικρια για την κοινωνικη και οικονομικη καταπιεση που γνωρισε ολα τα πριν το '74 χρονια. Για τις προσβολες τις βρισιες τις ταπεινωσεις που επρεπε να ανεχεται απο τους οικονομικα, πολιτικα και κοινωνικα ισχυρους ελληνοκυπριους. Πολυ συχνα μας επαναλαμβαναν την φραση "Πριν το '74 μας ειχατε πανω πελλοτουρκους κατω βρωμοτουρκους, τωρα μας αγαπησατε;"

Διαπιστωσαμε και απο κοντα, αυτο που απο καιρο εμεις ξεραμε οτι ηταν η ιστορικη πραγματικοτητα για το Κυπριακο. Οτι οι ελληνοκυπριοι αστοι υπηρξαν και αυτοι στο παρελθον εξισου επιθετικοι και βαρβαροι με τον Αττιλα του 74. Οτι η εικονα του αθωου θυματος που θελουν να παρουσιαζουν δεν ειναι παρα μυθος.

Οι παλιοτερες γενιες ελληνοκυπριων εζησαν το παρελθον. Οταν μιλα κανεις μαζι τους θα μεινει εκπληκτος απο το τι μπορει να ανακαλυψει. Συζητωντας με απλο κοσμο για το κυπριακο, αν τους προκαλεσει κανεις με την μαγικη φραση "Ναι, αλλα καναμε και μεις πολλα στους τουρκοκυπριους" θα παρει συχνα την απαντηση: "Μωρε εμεις να δεις τι τους καναμε.", και θα ακουσει καποια ανατριχιαστικη ιστορια.

Αυτα ομως λεγονται ανεπισημα, "μεταξυ μας", σχεδον με δυσφορια. Οχι μονο επειδη η ελληνοκυπριακη εθνικιστικη υποκρισια ειναι ακομη πολυ εντονη σε μεγαλες μαζες του πληθυσμου, αλλα και επειδη πολλοι απο τους τουρκοφαγους οχι μονο θεωρουνται ηρωες για τα "κατορθωματα" τους αλλα εχουν και εξεχουσα θεση μεσα στην ελληνοκυπριακη κοινωνια.

Γενικα οι παλιοτεροι, που ξερουν πολυ καλα τι εγινε, προτιμουν να "ξεχνουν". Μεγαλωσαν και διαπαιδαγωγηθηκαν σαν μελη του προνομιουχου εθνους την περιοδο της πληρους ελληνοκυπριακης κυριαρχιας στη Κυπρο. Ανεχτηκαν, βοηθησαν, υποστηριξαν την ε/κ αστικη ταξη οταν μεταχειριζονταν τους τουρκοκυπριους σαν τους μαυρους της Κυπρου.

Ετσι ο μυθος του αθωου θυματος εκτος απο την κοινη γνωμη στο εξωτερικο απευθυνεται στην ελληνοκυπριακη νεολαια. Σε αυτους που δεν εζησαν τα πριν το '74 γεγονοτα και η γνωση τους για αυτα ειναι αποτελεσμα αποκλειστικα της επισημης ελληνοκυπριακης προπαγανδας. Ετσι η νεολαια, παρολο που ειναι πιο ευαισθητη στο δικαιο, την αληθεια και μισει την υποκρισια, εχει μια τελειως διαστρεβλωμενη ιδεα για την ιστορια του Κυπριακου και των πολεμων που εγιναν.

Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Στον βορρα ειδαμε οτι εχουν και εκει το δικο τους "ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ". Αυτοι βεβαια δεν ξεχνουν αυτα που εμεις εδω φροντιζουμε να ξεχναμε, τις ελληνοκυπριακες βαρβαροτητες του '60-74. Και η αστικη τους ταξη φροντιζει να ξεχαστουν αυτα που εδω μας τα θυμιζουν καθε μερα, τις τουρκικες βαρβαροτητες του πολεμου του '74.

Αυτο που χρειαζεται η εργατικη ταξη, νεοι και παλιοι, ειναι να αντιστρεψουμε αυτες τις αμνησιες και τις μνημες, για να αρχισει να σπαει η δυσπιστια και η διασπαση αναμεσα στους εργαζομενους των δυο πλευρων. Εμεις απο εδω πρεπει να αρχισουμε να θυμομαστε αυτα που θυμουνται και φοβουνται οι τ/κ εργαζομενοι, να τα καταγγειλουμε και να δειχνουμε εμπρακτα οτι δεν εχουμε καμια σχεση με τις επιθετικες επιλογες της αστικης "μας" ταξης.

Για να μην τραβιεται η νεολαια απο τους σωβινιστες πρεπει να της δειξουμε το αδικο που εχει και η δικη μας πλευρα στο Κυπριακο. Για να μην δεχεται η εργατικη ταξη την μια θυσια μετα την αλλη για χαρη του "εθνικου προβληματος" πρεπει να συνειδητοποιησει οτι η "δικη μας" πλευρα δεν ειναι καθολου καλυτερη απο τους "αντιπαλους" της.

Τα τελευταια χρονια "ενδοτικοι" και "επαναπροσεγγιστες" αναφερονται συγκρατημενα σε "λαθη του παρελθο-

ντος", και εκθειαζουν την επαναπροσεγγιση. Αλλοι το κανουν για να καταφερουν να περασουν τις "υποχωρησεις" της "ενδοτικης" τους πολιτικης σε ενα κοσμο που οι ιδιοι διαπαιδαγωγουσαν τοσα χρονια στον εθνικισμο. Αλλοι το κανουν κυριως για να ξεγελασουν τους τουρκοκυπριους, και να εξασφαλισουν την υποστηριξη τους σε μια λυση επανενωσης της Κυπρου. Για αυτο οχι μονο δεν εχει καμμια συνεπεια αυτη η πολιτικη τους, δεν δειχνουν καμμια πραγματικη τολμη σε αυτα, αλλα αυριο αν αλλαξουν οι πολιτικες τους επιλογες μπορουν να ξαναστραφουν στον ανοιχτο εθνικισμο στο πι και φι.

Η αποκατασταση της ιστορικης αληθειας πρεπει να εχει σαν πρωτο στοχο οχι να αδυνατισουμε την δυσπιστια των τουρκοκυπριων για να τους πεισουμε να "ξαναζησουν μαζι μας", αλλα το να καταπολεμησουμε τον εθνικισμο των ελληνοκυπριων εργαζομενων.

Απο παλια προσπαθησαμε να συμβαλουμε σε αυτο. Οταν ακομη ολοι, απο το ΑΚΕΛ και την τοτε Μαρξιστικη νεολαια της ΕΔΕΝ, μεχρι την ΕΔΕΚ ζητουσαν καθαρση απο τους "προδοτες" πραξικοπηματιες και ονειρευονταν αντικατοχικους αγωνες, με ή χωρις τους τουρκοκυπριους. Τον Αυγουστο του 1979, σε εκδηλωση για τον Δωρο Λοιζου, μοιρασαμε προκυρηξη που ζητουσε καθαρση και απο τους φονιαδες των τουρκοκυπριων. Οι οργανωτες της εκδηλωσης μας φιλοδωρησαν με καρπαζιες και μας πεταξαν τις προκυρηξεις.

Απο τοτε εχουμε δημοσιευσει πολλα κειμενα για την αποκατασταση της ιστορικης αληθειας, στο βιβλιο μας "Το Κυπριακο και τα διεθνιστικα καθηκοντα των ε/κ επαναστατων" και στα προηγουμενα τευχη της "Διεθνιστικης Προ(σ)κλησης".

Σ' αυτο το τευχος θα περιγραψουμε τις επισκεψεις μας σε μια σειρα απο μνημεια που ειδαμε στη βορεια Κυπρο, και τις συζητησεις που ειχαμε με τον κοσμο σε εκεινα τα μερη.

το "μουσειο βαρβαροτητας"

Το πρωτο μνημειο που ειδαμε ηταν το "μουσειο βαρβάροτητας" οπως το ονομαζουν οι τουρκοκυπριοι. Προκειται για το σπιτι καποιου τουρκου στρατιωτικου γιατρου στο οποιο σκοτωθηκαν ή τραυματιστηκαν απο ομαδες ενοπλων ελληνοκυπριων την παραμονη των Χριστουγεννων του 1963 ολοι οσοι ετυχε να ειναι μεσα. Στο μουσειο εκτιθενται φωτογραφιες και απο αλλες σφαγες καθως και απο τις αθλιες συνθηκες κατω απο τις οποιες εζησαν σε προσφυγικους καταυλισμους οι τουρκοκυπριοι προσφυγες απο το '63 μεχρι το '74.

οι ομαδικοι ταφοι

Αυτο ομως που μας συγκλονησε παρα το οτι ξεραμε για την υπαρξη τους ηταν οι ομαδικοι ταφοι. Κοντα στο χωριο Περιστερονοπηγη συναντησαμε ενα μισογκρεμισμενο χωριο και ενα μνημειο με ενα μακρυ καταλογο με ονοματα. Προκειται για κατοικους των χωριων Murataga και Sandillar που δολοφονηθηκαν εν ψυχρω στις 14 Αυγουστου 1974 κατα την υποχωρηση των ελληνοκυπριων στη δευτερη φαση της τουρκικης εισβολης. Οι ταφοι ανοιχτηκαν στη παρουσια εκπροσωπων των Ηνωμενων Εθνων και ανταποκριτων του ξενου τυπου. Σκηνες απο αυτους τους ομαδικους Ταφους παρουσιασε η Σουηδικη Τηλεοραση και αλλοι ξενοι τηλεοπτικοι σταθμοι.

Σ' αυτο το ομαδικο ταφο ειναι θαμενοι 89 τουρκοκυπριοι ηλικιας απο τεσσαρων μηνων μεχρι 95 χρονων. Ειναι τρομακτικο να βλεπεις εφτα και οχτω ονοματα με το ιδιο επιθετο. Αναμεσα στους σκοτωμενους δεν υπαρχουν νεοι σε στρατευσιμη ηλικια. Μονο γυναικες, γεροι και παιδια. Οι τουρκοκυπριοι επιρριπτουν ευθυνες στην εθνοφρουρα και σε κατοικους της Περιστερονοπηγης.

Καπου τρια χιλιομετρα παρακατω συναντησαμε ενα δευτερο ομαδικο ταφο, με 37 θυματα απο το χωριο Atlilar. Και εδω τα πολλα ονοματα με το ιδιο επιθετο και εδω γεροι, γυναικες και παιδια.

Σ'αυτα τα χωρια αναφερηκε ο Οζγκιουρ σε συνεντευξη που του πηραμε οταν δηλωσε οτι οι ελληνκυπριοι εξολοθρευσαν ολοκληρα χωρια απο αμαχους. Τοτε βεβαια οι σωβινιστικες εφημεριδες βγηκαν να δηλωσουν οτι "δεν ανοιξε τουρκοκυπριακή μυτη" μεταξυ 15 Ιουλη και 20 Ιουλη του '74 που αρχισε η τουρκικη εισβολη και κατηγορησαν τον Οζγκιουρ οτι ειπε "χοντρα"ψεματα.

Μα μηπως οι τουρκοκυπριοι χρειαζονταν να περιμενουν τις 14 Αυγουστου για να ξερουν τι θα παθουν; Μηπως δεν ηξεραν τον τοτε "προεδρο" Σαμψων και ολους τους αλλους τουρκοφαγους που βρισκονταν στην εξουσια; Μηπως δεν ηξεραν ποια σταση

κρατησαν οχι μονο αυτοι αλλα και η κυβερνηση Μακαριου και ολος ο επισημος ελληνοκυπριοακος πολιτικος χωρος στις προηγουμενες σφαγες της Ομορφιτας του Αγιου Βασιλειου το '63 - '64 και της Κοφινου το '67;

Taskent, η Νεα Τοχνη

Εξω απο το χωριο Συγχαρι συναντησαμε ενα ψηλο πετροκτιστο μνημειο με μια πινακιδα που στο πανω μερος της γραφει με μεγαλα γραμματα: UNUTMA. Ειναι το γνωστο μας "ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ" στα τουρκικα. Το χωριο τωρα ονομαζεται νεα Τοχνη και κατοικειται απο τους τουρκοκυπριους κατοικους της Τοχνης.

Συνομιλησαμε με τον Hamusan Etem, περιπου 50 χρονων, Mustafa Satik περιπου 70, και τον δασκαλο του χωριου Mustafa Aktuns, πανω απο 40. Η συζητηση μας στραφηκε κυριως γυρω απο τα γεγονοτα στη Τοχνη στις 14 Αυγουστου 1974 και την ομαδικη δολοφονια 83 τ/κ κατοικων του χωριου που εκρατουντο αιχμαλωτοι απο τους ελληνοκυπριους αλλα ειχε και αλλα ενδιαφεροντα γι αυτο θα την παραθεσουμε σχεδον αυτουσια. Η πρωτη μας ερωτηση αφορουσε το μνημειο που ειδαμε στην εισοδο του χωριου. Αρχικά μας μιλουσε ο Μουσταφα Ακτουνς.

Ε.Δ. Το μνημειο που ειδαμε στην εισοδο του χωριου για πιο σκοπο κτιστηκε;

Απ. Το μνημειο ειναι για τους Τ/Κ απο την Τοχνη που τους επιασαν το 74 που γινοταν ο πολεμος. Τα οπλα τους τα ειχαν παραδωσει στις 20 Ιουλιου. Στις 14 Αυγουστου τους μαζεψαν ολους και τους πηραν πανω απο την Λεμεσο και τους σκοτωσαν. Στην Αγια Φυλα.

Ε.Δ. Απο τον Ιουλιο μεχρι τον Αυγουστο που εμεναν;

Απ. Εμεναν στα σπιτια τους.

Ε.Δ. Εγιναν επεισοδια στο χωριο;

Απ. Οχι δεν εγιναν επεισοδια.

Ε.Δ. Ποιας ηλικιας ηταν τα ατομα που σκοτωθηκαν;

Απ. Απο 15 εως 80 χρονων.

Ε.Δ. Εκεινοι που τους επιασαν ηταν χωριανοι απο την Τοχνη;

Απ. Ναι ηταν χωριανοι μας τους ξερουμε.

Ε.Δ. Μεσα στο χωριο υπηρχε αλλος κοσμος που ποσπαθησε να σας βοηθησει απο τους Ε/Κ ;

Απ. Κανενας.

Ε.Δ. Οι αλλοι Τ/Κ κατοικοι του χωριου τι εγιναν;

Απ. Οι νεοι κρυφτηκαν στα βουνα. Εκεινοι που ηταν στις δουλειες γλυτωσαν.

Ε.Δ. Στο χωριο ποσοι τ/κ ησασταν;

Απ. 350. Αλλα σκοτωσαν τουν νεους και εναν ανθρωπον 80 χρονων.

Ε.Δ. Πριν το 74 ζουσατε καλα με τους Ε/Κ, δεν ειχατε προβληματα και δυσκολιες μαζι τους;

Απ. Τιποτα. Εζουσαμε καλα. Στους γαμους τους, στους γαμους μας εδιασκεδαζαμε μαζι.

Ε.Δ. Παντρευονταν Ε/Κ με Τ/Κ στο χωριο;

Απ. Οχι.

Ε.Δ. Τωρα που οι Ε/Κ λενε να τα ξεχασουμε αυτα, να δουμε το μελλον, εσεις τι νομιζεται;

Απ. (Χαμουσαν Ετεμ). Γιατι; Πες μου μπορω εγω να παω και να δω τους Ελληνες απ' εκει; Δυο παιδια μου επιασαν και τα εσκοτωσαν 18 και 19 χρονων. Πως να παω να δω εκεινον τον κουμπαρο και να του πω για σου, καλοστον και να του μιλησω; Πε μου μπορω να τον δω και να με δει και κεινος; Οχι. Θαρθει μια μερα παλι να παρουμε τα οπλα να σκοτωθουμε. Για τουτο αποκλειεται.

Ε.Δ. Εαν δικαζονταν εκεινοι που σκοτωσαν τα παιδια σου, νομιζεις οτι αυτο θα ωφελουσε;

Απ. Οχι δεν θα ωφελησει.

Ε.Δ. Γιατι; Νομιζεις οτι φταινε ολοι οι Ε/Κ για ολα αυτα που εγιναν;

Απ. Ολοι οι χωριανοι

Απ. (Μουσταφα Ακτουνς) Να σου πω κατι. Εγω πιστευω οτι το να δικασης τον ενα ή τον αλλο δεν λυνεται το προβλημα, διοτι αυτα που εγιναν εμεις τα νοιωθουμε οτι ηταν πολιτικη. Ηταν πολιτικη της κυβερνησης, της ΕΟΚΑ, του Γριβα. Ηταν μια πολιτικη απο ολους τους Ελληνες. Ενοιωθαμε, οτι ενοιωθαν του Τουρκους οτι ηταν εχθροι, οτι ηθελαν να μας σκοτωσουν να κανουν την Ενωση. Ηταν πολιτικη της Ενωσης. Ποια η αποδειξη τωρα οτι μπορουμε να τους εχουμε εμπιστοσυνη πως δεν θα γινει η Ενωση ωστε να ζησουμε ξανα μαζι;

Ε.Δ. Ενταξει εγω δεν λεω οτι θα πρεπει σωνει και καλα να ζησουμε ξανα μαζι. Σημερα ομως και απ' εκει ο κοσμος και απ' εδω νοιωθει δικαιολογημενα καποια δυσπιστια.

Απ. Ναι εχεις δικαιο. Νοιωθουν και εκεινοι νοιωθουμε και εμεις. Πρεπει να βρεθει μια εμπιστοσυνη.

Ε.Δ. Αυτη η δυσπιστια ειναι κακο πραγμα γιατι αυριο μπορει να γινουν φασαριες και ν' αρχισει να σφαζεται παλι ο

κοσμος.

Απ. Αυτο δεν ειναι καλο.

Δ.Π. Για να το αποφυγουμε πρεπει να καταλαβει ο κοσμος οτι δεν ειμαστε εχθροι. Ειτε ζουμε μαζι ειτε ζουμε εμεις απ' εκει και εσεις απ' εδω. Παραπανω απ' ολα εχει σημασια να νοιωθουμε οτι δεν ειμαστε εχθροι.

Απ. Ναι.

Δ.Π. Ειδικα εμεις οι εργαζομενοι που ειμαστε φτωχοι και δουλευουμε να βγαλουμε ενα μεροκαματο για να δουμε τα προβληματα μας.

Απ. (Μουσταφα Ακτουνς) Εχεις δικιο. Αυτο ειναι ενταξει. Αλλα να ερθει ο Βασιλειου και να μας υπογραψει και να μας πει 100 - 200 χρονια οτι ουτε ενας Τ/Κ δεν θα σκοτωθει, δεν θα παθει ενα κακο, δυσκολο να πιστεψουμε. Διοτι τωρα θα δεις το μουσειο και θα πιστεψεις και εσυ. Θα μας πεις και εσυ οτι εχουμε δικαιο.

Απ. (Μουσταφα Σαδικ) Πρωτα πρωτα αν παμε στην Τοχνη, μολις μας δουν θα μας πουν. Α ηρθετε ρε πελλοτουρκοι; Οπου πατε και ερθετε παλι θα ξαναερθετε. (σ' αυτο το σημειο θυμωνει). Πρωτο λογο αυτο θα μας πουν. Ακομα και τα κοπελια θα μας πουν τον λογο τους. Πως να παμε να μερωσουμε. Εμενα δυο παιδια μου πιασανε. Δυο παιδια, πεντε μωρα αφησαν ορφανα. (ξεσπα σε κλαματα)... Πως θα παω να δω εγω εκεινο τον ανθρωπο, εκεινο τον πεζεβεγκη.

Δ.Π. Στη δικη μας την πλευρα δεν ειναι ολοι οι Ε/Κ το ιδιο πραμα.

Απ. (Μουσταφα Ακτουνς) Βεβαια το πιστευουμε. Το ξερουμε.

Δ.Π. Να σας πω ενα παραδειγμα. Υπαρχει ενα παιδι απ' εκει 25 χρονων που οταν τον καλουν στο στρατο δεν παει επειδη, ειπε δεν θελω να πολεμησω τους Τ/Κ. Επειδη λεει η εθνικη φρουρα στο παρελθον εκαμε εγκληματα σε βαρος των Τ/Κ. Αυτο το παιδι το εβαλαν φυλακη. Ομως βρεθηκαν αλλοι που του συμπαρασταθηκαν και τον υποστηριξαν. Εκαναν εκδηλωσεις διαμαρτυριας, καμπανια υπερασπισης του, εγινε φασαρια, ασχοληθηκε η διεθνης αμνηστια. Πριν λιγες μερες αποφυλακισ.ηκε επειδη υπηρχε μεγαλη πιεση. Τον υποστηριξε ενας αριθμος Ε/Κ και ειπαν αυτος ειναι αγωνιστης της επαναπροσεγγισης, δεν πρεπει να τον βαλετε φυλακη. Τετοια πραγματα δεν βοηθουν στο να δημιουργηθει επιστοσυνη;

Απ. Μουσταφα Ακτουνς: Ε μα ποσο ποσοστο ειναι;

Δ.Π. Ενταξει ειναι μικρο ποσοστο σιγουρα. Γι' αυτο θελουμε να μαθευτει η αληθεια, τι ακριβως εγινε, γι' αυτο ρωταμε ολα αυτα γιατι πρεπει ν' ακουστουν. Οχι μονον ν' ακουγονται απ' εδω. Εμεις θελουμε να τα λεμε και στην δικη μας πλευρα. Κι' απ' εκει εχει σωβινιστες που δεν τους αρεσει να τ' ακουουν αυτα. Οπως νομιζουμε οτι και απ' εδω πρεπει να παραδεκτουν καποια πραματα που γιναν γιατι υπηρχαν και ε/κ που περασαν πολλες δυσκολιες το 74. Και εχει δημιουργηθει μια κατασταση δυσπιστιας και μισους.

Απ. Μουσταφα Ακτουνς: Μα για να μην μισουμε ο ενας τον αλλον πρεπει να περασει χρονος, να ξεχαστουν. Τουτος ο αθρωπος ακομα δεν ξεχασε, εκεινος δεν ξεχασε (δειχνει τον Μουσταφα Σαδικ και τον Χαμουσαν Ετεμ). Εγω ακομα θυμουμε τα. Πως να τα ξεχασουμε και να σμιξουμε, 15 χρονια περασαν. Ακομα τα θυμομαστε. Και συ ακομα θυμασε τα.

Δ.Π. Με το να περνα ο καιρος μονο; Μηπως χρειαζεται να γινονται και αλλα πραματα; Σε μας απ' εκει υπαρχει κοσμος που λεει να μην αγοραζει οπλα ο κ. Βασιλειου.

Απ. Το λεει;

Δ.Π. Εχει και απ' εδω κοσμο που λεει να μην αγοραζει οπλα η κυβερνηση;

Απ. (Μουσταφα Ακτουνς) Καλό. Εχει και απ' εδω τετοιους Τ/Κ. Εγω νομιζω οτι ο κοσμος πρεπει να σεβεται και να αγαπα ο ενας τον αλλον. Οπως το ειπες και εσυ. Εμεις οι φτωχοι που τρωμε την φακα. Ε! Ο Βασιλειου απ' εκει αμα φερνει οπλα και διαβαζω τα εγω στην εφημεριδα ε! τοτες θα θελω και εγω νά φερνουν απο την Τουρκια. Διοτι αμα βλεπω απο την τηλεοραση τα τανκς, τα οπλα που περνουν ερχεται μεσα μου ενας φοβος. Ζησαμε ολα εκεινα τα επεισοδια.

Αργοτερα επισκευτηκαμε το μουσειο που ειναι μια παλια Αρμενικη εκκλησια στο χωριο Βουνο. Στους τοιχους της υπαρχουν οι φωτογραφιες και τα ονοματα των 83 σκοτωμενων. Εκει συναντησαμε αλλον ενα τουρκοκυπριο που τα καταφερε οπως ειπε και γλυτωσε απο την σφαγη. Δεν ειχε ομως την ιδια τυχη και ο 17 χρονος γιος του. Μας ειπε:

"Εμενα με πηραν στις 20 Ιουλιου. Με πηραν στην Καλαβασο στον αστυνομικο σταθμο. Τουτος που μ' επιασε ηταν της Εοκα Β, και εβαλε αστερες και εδινε αυτος διαταγες. Με εδερναν γιατι εκανα 10 παιδια και ηταν να πολυνουμε και να τους φαμε. Τρεις φορες λιποθυμισα. Επαθα σπασμους στο στομαχι. Τωρα να ζησουμε αδελφικα;

Μας εδειξε τον γιο του αναμεσα στις φωτογραφιες. Γιουσουμ Μουσταφα, δεκαεφτα χρονων.

Ο Μουσταφα Ακτουνς συμπληρωνει: "Εμενα ο πατερας μου ηταν ο Μουχταρης του Δαλιου για τους Τ/Κ. Ειχε φιλους. Το 63 που εγινε η φασαρια και σταματησαν τα πραματα υπηρχες καποιος Σολης. Ηταν καλοι φιλοι. Εγλυτωσετε του ειπε. Σε 24 ωρες ηταν να σκοτωσουν ολους τους Τουρκους. Εγλιτωσετε ειπαν μας. Τουτα ολα τα ξερουμε. Πως θα ζησουμε μαζι να εχουμε εμπιστοσυνη. Οι τοτες ηγετες ηθελαν να σκοτωσουν τους Τουρκους ολους. Και το προσπαθησαν. Εκεινο που θελουμε ειναι να γινουμε καλοι γειτονες. Κοντα κοντα. Οχι να σμιξουμε. Να ζησουν οι Ελληνες απ' εκει και οι Τουρκοι απ' εδω.

Ο πατερας του Γιουσουφ Μουσταφα μας ειπε χαρακτηριστικα "ενας Αγγλος δημοσιογραφος πηγε στην Τοχνη και ρωτησε. Μεσα σε τουτο το χωριο σκοτωσατε τοσους Τουρκους. Και του ειπαν. Ε δεν πειραζει ηηγαν πεντε, εξη σκυλοι. Και σενα το ιδιο θα σου πουν αν πας στην Τοχνη. Τα ιδια θα ακουσεις."

Για το ποσο καλα πραγματι ζουσαν οι κατοικοι ελληνες και τουρκοι της Τοχνης ολα τα πριν το '74 χρονια εχουμε ακουσει και απο ελληνοκυπριους. Αλλα στην Τοχνη οι τουρκοκυπριοι ηταν σχεδον διπλασιοι απο τους ελληνοκυπριους, και επισης δεν εγιναν επεισοδια εκει ουτε κατα την διαρκεια των διακοινοτικων συγκρουσεων του '63-'67.

Ειναι σιγουρο οτι οσα "ΔΕΝ ΞΕΧΝΟΥΝ" οι ελληνοκυπριοι για το '74 και τον Αττιλα αλλα τοσα αν οχι και περισσοτερα εχουν οι τουρκοκυπριοι για να θυμουνται απο το '63 - '74.

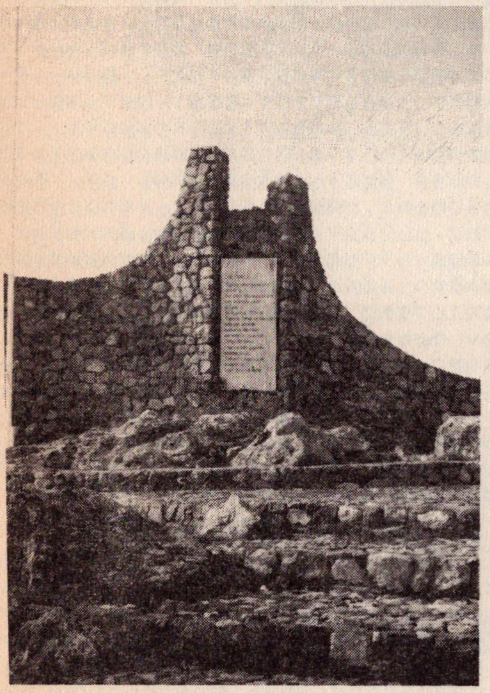

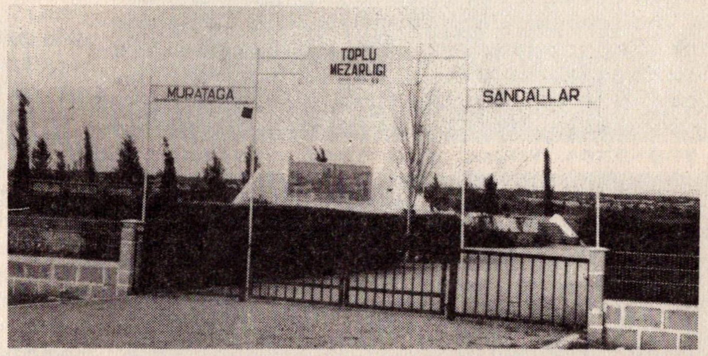

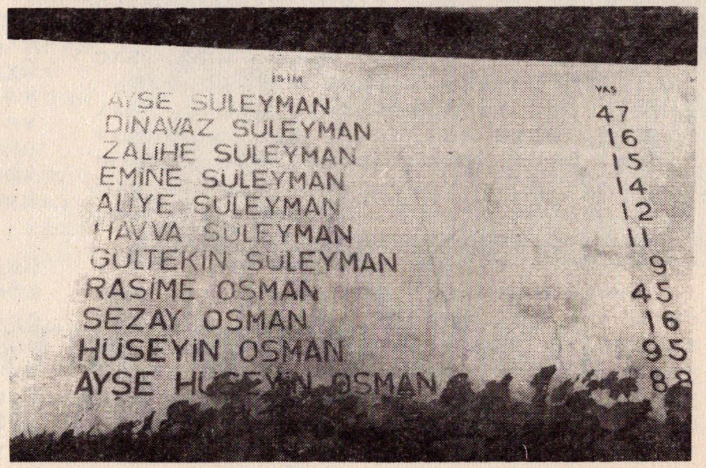

Το μνημειο για την σφαγη της Τοχνης εξω απο το χωριο Taskent. Ομαδικος ταφος στη Μαραθα. Ενα μερος της πλακας απο το μνημειο με μια μεγαλη σειρα απο ονοματα με το ιδιο επιθετο που δειχνει πως ξεκληριστηκαν ολοκληρες οικογενειες.

Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΟΥ Γ. ΠΑΡΠΑ

Ο Γ. Παρπας, ο πρωτος ελληνοκυπριος αρνητης στρατευσης για πολιτικους λογους, ειναι ελευθερος απο τις 23 του περασμενου Δεκεμβρη.

Ο Γ. Παρπας καταδικαστηκε το καλοκαιρι του 1988 σε δυο μηνες φυλακιση, τον Ιουνη του 1989 σε αλλους τεσσερεις, και τον Αυγουστο σε εξη, επειδη αρνειται να παρει μερος στις ασκησεις της εθνικης φρουρας, επικαλουμενος την πιστη του στην επαναπροσεγγιση με τους τουρκοκυπριους. Οπως δηλωσε:

> "Τιμωρουμαι για τις αρχες μου, και την πιστη μου στην επαναπροσεγγιση. Επειδη αρνουμαι να δω τους τουρκοκυπριους εργαζομενους σαν εχθρους και να προετοιμαστω για να τους πολεμησω".

Κατω απο την πιεση της διεθνους καμπανιας συμπαραστασης που δημιουργηθηκε με πρωτοβουλια της "Επιτροπη Συμπαραστασης", η κυβερνηση αναγκαστηκε να σταματησει τις διωξεις σε βαρος του, και να σταματησει να τον καλει στις ασκησεις μεχρις οτου ψηφιστει νομος για τους αντιρρησιες συνειδησης. Ετσι ο Γ. Παρπας οχι μονο δεν θα παρουσιαστει στο Στρατοδικειο, παρα το γεγονος οτι εκκρεμει ακομη μια δικη σε βαρος του, αλλα ειναι πια ελευθερος και απο τις στρατιωτικες του υποχρεωσεις.

Η εξελιξη αυτη ειναι σιγουρα μια νικη του κινηματος συμπαραστασης. Μια νικη που ανηκει πρωτα απο ολα στο διεθνιστικο κινημα επαναπροσεγγισης με τους τουρκοκυπριους, οι οποιοι, εστω και αργα, και παρα την σιωπη του ελληνοκυπριακου τυπου (και οχι μονο του τυπου) εμαθαν για την υπαρξη του Γ. Παρπα και του κινηματος συμπαραστασης σε αυτον.

Τουρκοκυπριοι απο ολες τις τασεις της αριστερας, με τους οποιους ειχαμε την ευκαιρια να συζητησουμε χαρακτηρισαν πολυ σημαντικα και χρησιμα για τον αγωνα τους εναντια στον τουρκικο σωβινισμο, την υπαρξη του Γ. Παρπα και του κινηματος συμπαραστασης σε αυτον. Εκτος απο τα διαφορα δημοσιευματα που μας ειπαν οτι εκαναν σχετικα με το θεμα, ενας απο αυτους μας ειπε οτι σε αριστερο συνεδριο που εγινε στη βορεια Κυπρο καποιος χαρακτηρισε την εμφανιση του Γ. Παρπα σαν το πιο σημαντικο γεγονος του 1989.

Δυστυχως, παρολο που τελευταια εμφανιζεται ενας μεγαλος χωρος της κοινοβουλευτικης και εξωκοινοβουλευτικης αριστερας να υποστηριζει την επαναπροσεγγιση (εχοντας και την υποστηριξη της κυβερνησης), στην περιπτωση του Γ. Παρπα μονο δυο οργανωμενες καταστασεις τον υποστηριξαν στην νοτια Κυπρο, εμεις και ενας χωρος απο αναρχικους της Λεμεσου. Το κινημα συμπαραστασης πηρε διαστασεις κυρια στο εξωτερικο, απο ελληνικες και αλλες ευρωπαικες οργανωσεις. Αυτο ειναι ισως η πιο χαρακτηριστικη ενδειξη για τις αυταπατες και την πολιτικη συγχιση που χαρακτηριζουν την πλειοψηφια του ελληνοκυπριακου αριστερου χωρου οταν πρόκειται για το Κυπριακο και την επαναπροσεγγιση, καθως και την υποκρισια και υστεροβουλια αυτων που εμφανιζονται σαν η πρωτοπορεια του.

Θα περιμενε ισως κανεις να υποστηριχτει το κινημα συμπαραστασης τουλαχιστον απο την "Κοινη Κινηση ε/κ και τ/κ για Ομοσπονδη και Ανεξαρτητη Κυπρο" (μιλαμε παντα για το ελληνοκυπριακο τμημα της), που φιλοδοξουσε να εμφανιστει σαν το πιο σημαντικο και μαχητικο κομματι του κινηματος για επαναπροσεγγιση. Ομως αυτη εχει εξελιχθει σε ουρα της επισημης υποκριτικης επαναπροσεγγισης. Τον περασμενο Δεκεβρη ο Γ. Παρπας τους εστειλε γραμμά απο την φυλακη και τους ζητουσε να συμμετεχει στις συναντησεις με τους τ/κ που οργανωνε η "κοινη κινηση". Οχι μονο τον αγνοησαν τοτε, αλλα και οταν βγηκε απο την φυλακη εμεινε και αυτος εξω απο την κινηση οπως αποκλεισαν και ολους σχεδον τους αλλους που συμμετειχαν στο κινημα συμπαραστασης σε αυτον.

Το κινημα συμπαραστασης στον Γ. Παρπα, παρα το μικρο του μεγεθος, εδειξε οτι υπαρχει και ενας αριθμος αριστερων ελληνοκυπριων που παλευουν ανυστεροβουλα για την επαναπροσεγγιση με τους τουρκοκυπριους, και δεν υποτασσουν την υποστηριξη των ανθρωπινων και δημοκρατικων δικαιωματων σε πατριωτικες σκοπιμοτητες.

Ακομα πιο σημαντικο, εδειξε πως κινητοποιησεις σαν αυτες που οργανωσε η Επιτροπη Συμπαραστασης μπορουν να συσπειρωσουν εναν αριθμο νεολαιων γυρω απο μια μαχητικη αντικυβερνητικη πολιτικη επαναπροσεγγισης.

ΤΟ ΜΑΖΙΚΟ ΣΩΒΙΝΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Και ομως, ολοι πια το εχουν παρει σχεδον αποφαση οτι μαχητικες νεολαιιστικες κινητοποιησεις μονο οι σωβινιστες μπορουν να οργανωσουν. Η μαζικοτητα, και η μαχητικοτητα που πετυχαν μερικες φορες αυτες οι σωβινιστικες κινητοποιησεις ειναι τετοια που πραγματικα πρεπει να τρομαξει εμας ολους που πιστευουμε στην αποτελεσματικοτητα της πολιτικης δρασης των μαζων.

Το πιο τρομακτικο ομως ειναι η αμεση συμμετοχη του κοσμου και η καθαροτητα με την οποια συνδεονταν οι κινητοποιησεις αυτες με τους σωβινιστικους στοχους τους. Δεν ηταν καποια συλλαλητηρια με ηρωικους πανηγυρικους λογους και στημενα χειροκροτηματα. Αντιθετα ο τοπος, ο χρονος, οι μεθοδοι ηταν υπολογισμενα και βρισκονταν σε αμεση σχεση με την πολιτικη που ηθελαν να εξυπηρετησουν.

Οι πορειες γυναικων και οι αλλες "αντικατοχικες πορειες" οργανωνονταν με στρατιωτικη σχεδον τεχνικη, για να γελοιοποιησουν τα Ηνωμενα Εθνη και να προκαλεσουν αναταραχη στην γραμμη αντιπαραταξης. Ο Α. Κασσιανος που τιναξε στον αερα τις συνομιλιες ειχε μεχρι και τους δικους του ραδιοσταθμους. Οι κινητοποιησεις και η καταληψη του οδοφραγματος στο Ληδρα Παλας ειχαν τις δικες τους εφημεριδες και ραδιοσταθμο. Και τοσα αλλα, που την επιτυχια τους θα ειναι λαθος να αποδωσει κανεις μονο στις αναμφισβητητες χρηματικες και αλλες δυνατοτητες της εκκλησιας και των αλλων που τα οργανωναν. Εκεινο που ειχε πανω απο ολα σημασια ηταν η πολιτικη καθαροτητα και αυτοπεποιηθηση των διοργανωτων τους.

Πότε και ποιος ομως απο ολους αυτους τους κρατικους επαναπροσεγγιστες προσπαθησε να κανει κατι παρομοιο για την επαναπροσεγγιστικη πλευρα;

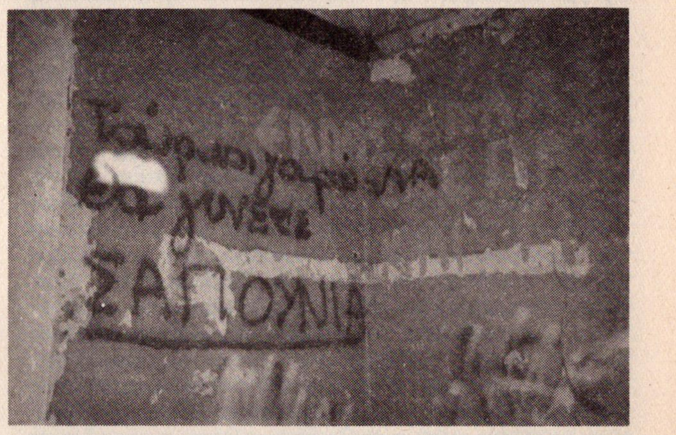

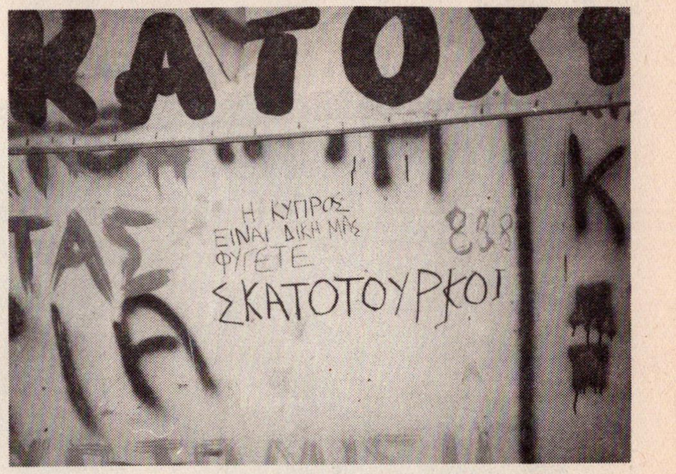

ΓΙΑ ΕΝΑ ΑΝΤΙΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟ ΑΝΤΙΣΩΒΙΝΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Μηπως δεν υπηρξαν οι ευκαιριες; Τα γεγονοτα της απελασης του Τζεγκιζ, ακομα και ο κοσμος που υποστηριξε τον Γ. Παρπα, δειχνουν οτι τετοιες υπηρξαν. Παρολο το μπουκοταρισμα που εγινε απο παντου, σε μουσικη εκδηλωση συμπαραστασης στον φυλακισμενο τοτε Παρπα, μαζευτηκαν γυρω στα εκατο ατομα, κυρια νεολαιοι. Πιο χαρακτηριστικο απο ολα ομως ηταν η αντιδραση που υπηρξε στις σωβινιστικες εκδηλωσης που εγιναν κατα την πορεια της ΠΑΚ την ανοιξη του '89, η ανακοινωση της Φ.Ε. ΙντερκολετΖ και οι Γενικες Συνελευσεις που ακολουθησαν, οι

οποιες παρα την πολεμικη των σωβινιστων, υποστηριξαν την πραξη του συμβουλιου της Φοιτητικης Ενωσης.

Το χαρακτηριστικο σε ολα αυτα ηταν οτι η αντισωβινιστικη πολιτικη εμπαινε καθαρα και συγκεκριμενα, χωρις μασημενα λογια. Με συγκεκριμενη, αντικυβερνητικη κατευθυνση, εναντια στο "κατεστημενο". Τετοια ομως, και πολυ πιο καθαρα αντικυβερνητικα, μπορουσε να προσφερει και η κινητοποιηση για τον Γ. Παρπα, που αγγιζε κιολας ενα πολυ ευαισθητο για την νεολαια ζητημα, την στρατιωτικη θητεια.

Οταν παλι προσπαθησαμε να συγκινησουμε την "Κοινη Κινηση" για να οργανωσουμε κινητοποιησεις εναντια στις σωβινιστικες πορειες των γυναικων κανοντας κοινες αντιεκδηλωσεις με τ/κ στο Ληδρα Παλας, δεν υπηρξε κανενα ενδιαφερον.

Τετοια ευκαιρια εδιναν και οι εκδηλωσεις για την ανακυρηξη της ΤΔΒΚ τον Νιοβρη, οταν το αντισωβινιστικο κινημα ε/κ και τ/κ μπορουσε να οργανωσει κοινη εκδηλωση εναντια στις σωβινιστικες εκδηλωσεις και τις γιορτες μισους που εγιναν εκεινες τις μερες και απο τις δυο πλευρες της γραμμης αντιπαραταξης. Αντιθετα οι ε/κ επαναπροσεγγιστες αφησαν τους σωβινιστες τελειως ανενοχλητους να τραβηξουν την νεολαια στις σωβινιστικες εκδηλωσεις στο οδοφραγμα.

Βεβαια, υπαρχει η κυριαρχια του σωβινισμου αναμεσα στους καθηγητες. Υπαρχει η θετικη σταση του υπουργειου Παιδειας απεναντι στις σωβινιστικες κινητοποιησεις. Ομως τα παραδειγματα οπου μαθητες και φοιτητες πηγαν εναντια στους καθηγητες τους και την κυβερνηση, οχι μονο στο εξωτερικο, αλλα και στην Κυπρο, ειναι πολλα. Και η νεολαιιστικη βαση του ΑΚΕΛ δεν ειναι ουτε μικρη ουτε χωρις αυτοπεποιηθηση οταν την καλει το κομμα να κινητοποιηθει.

Το προβλημα δεν ειναι ουτε καποιος εγγενης στην νεολαια σωβινισμος. Οι νεοι συγκινουνται απο το δικιο, την αληθεια, την καθαροτητα της πολιτικης. Αντιπαθουν την φανερη υποκρισια και ανειλικρινεια. Και εχουν μια πηγαια αντιεξουσιαστικη διαθεση, καθολου παραξενη οταν σκεφτουμε ποση καταπιεση αντιμετωπιζουν στα σχολεια, στο σπιτι, στο στρατο, στο εργοστασιο. Πως θα μπορουσε να συγκινησει και να πεισει το επαναπροσεγγιστικο κινημα ενα κομματι της νεολαιας, οταν ποτε δεν μιλα καθαρα για το αδικο που εχει και η δικη μας πλευρα; Για την επιθετικοτητα της ολα τα πριν το '74 χρονια απεναντι στους τ/κ; Και για την σημερινη κυβερνητικη υποκρισια που ενω επαγγελεται επαναπροσεγγιση καταπιεζει τους τ/κ του νοτου, απελαυνει τον Τζεγκιζ, φυλακιζει τον Παρπα, εφαρμοζει οικονομικο, πολιτικο και πολιτιστικο αποκλεισμο στους τ/κ;

Οι σωβινιστες οργανωναν καταδρομικες επιχειρησεις για να σκισουν τουρκικες σημαιες και να γραψουν συνθηματα στον Βορρα. Εκατονταδες νεολαιοι μαζευονταν σε συμπαρασταση τους κατω απο συνθηματα οπως "Τουρκοι Γουρουνια θα γινετε σαπουνια", "Η Κυπρος ειναι δικη μας, φυγετε σκατοτουρκοι", "Η Κυπρος ειναι ελληνικη, τι γυρευουν οι παλιοτουρκοι", "καλος τουρκος ο νεκρος τουρκος". Ηταν δυνατο να δωθει μια αντισωβινιστικη απαντηση σε αυτα με μια ανακοινωση σαν αυτη που εβγαλε η "Κοινη Κινηση";...

"Δεν θεωρουμε τους εαυτους μας ενδοτικους. Αναζητουμε μια ενεργο πολιτικη παρεμβαση και κοινες μορφες αγωνα με οσους τ/κ συμμεριζονται τους στοχους μας και τασσονται εναντια στον διαχωρισμο της πατριδας μας. Απο αυτη την αποψη εχουμε κατι κοινο με τους φοιτητες/μαθητες που τις τελευταιες βδομαδες μας μεταφερουν συνεχως το μυνημα της αναγκαιοτητας για μια δυναμικη παρεμβαση στην διαδικασια της εξελιξης των γεγονοτων και στην πορεια της ιστοριας μας...

Θεωρουμε τις αυθορμητες αντιδρασεις των νεαρων εναντια στην κατοχη και στα ασφυκτικα αδιεξοδα του Κυπριακου, ως επομενες και κατανοητες. Το ιδιο θα λεγαμε για τις εκδηλωσεις συμπαραστασης των φοιτητων, των οποιων η σταση χαρακτηριζεται απο ωριμοτητα και υπευθυνοτητα" (Ανακοινωση της "Κοινης Κινησης" "Φιλελευθερος" 21/3/90).

Σιγουρα οι σωβινιστες εχουν κανει μια "δυναμικη παρεμβαση στην διαδικασια της εξελιξης των γεγονοτων". Το ζητημα ειναι, τι κανουν οι επαναπροσεγγιστες; Το μαζικο σωβινιστικο κινημα χρειαζεται εναν αντιποδα εξισου μαζικο, δυναμικο, και προπαντων πολιτικα καθαρο.

Για να γινει αυτο, χρειαζεται μια πολιτικη που να λεει λιγα πραγματα, αλλα καθαρα. Οτι το κυπριακο δεν ξεκινησε το '74, και δεν ειναι λοιπον προβλημά εισβολης και "κατοχης", αλλα μιας αδικης διαμαχης και πολεμων που ειναι αδικοι απο ολες τις πλευρες. Οτι την ευθυνη για τις τραγωδιες που συνδεονται με το Κυπριακο προβλημα την εχουν εξισου με τους τουρκους και τουρκοκυπριους αστους και στρατοκρατες και οι "δικοι" μας, ελληνοκυπριοι και ελληνες αστοι και στρατοκρατες. Οτι σημασια για την εργατικη ταξη δεν εχει το που ειναι ή θα ειναι τα κρατικα συνορα, αλλα η ενοτητα των εργαζομενων των διαφορων χωρων που θα τους επιτρεψει να διεξαγουν τον ταξικο πολεμο εναντια στους "δικους" τους αστους καταπιεστες. Για να χτιστει αυτη η ενοτητα, το κυριο καθηκον των επαναστατων της καθε πλευρας ειναι να δειχνουν, να καταγγελουν και να καταπολεμουν τον σωβινισμο της δικης τους πλευρας, και της δικης τους κυβερνησης. Να δειχνουν οτι ο κυριος εχθρος της εργατικης ταξης βρισκεται για καθε πλευρα απο αυτην και οχι απο την αλλη μερια των οδοφραγματων.

Αντι το αντισωβινιστικο κινημα να προσατολιζεται σε μαχητικες αντικυβερνητικες αντισωβινιστικες εκδηλωσεις οπως αυτη για την υπερασπιση του διεθνιστη αρνητη στρατευσης Γ. Παρπα αφησε τη νεολαια να τραβιεται απο τους σωβινιστες.

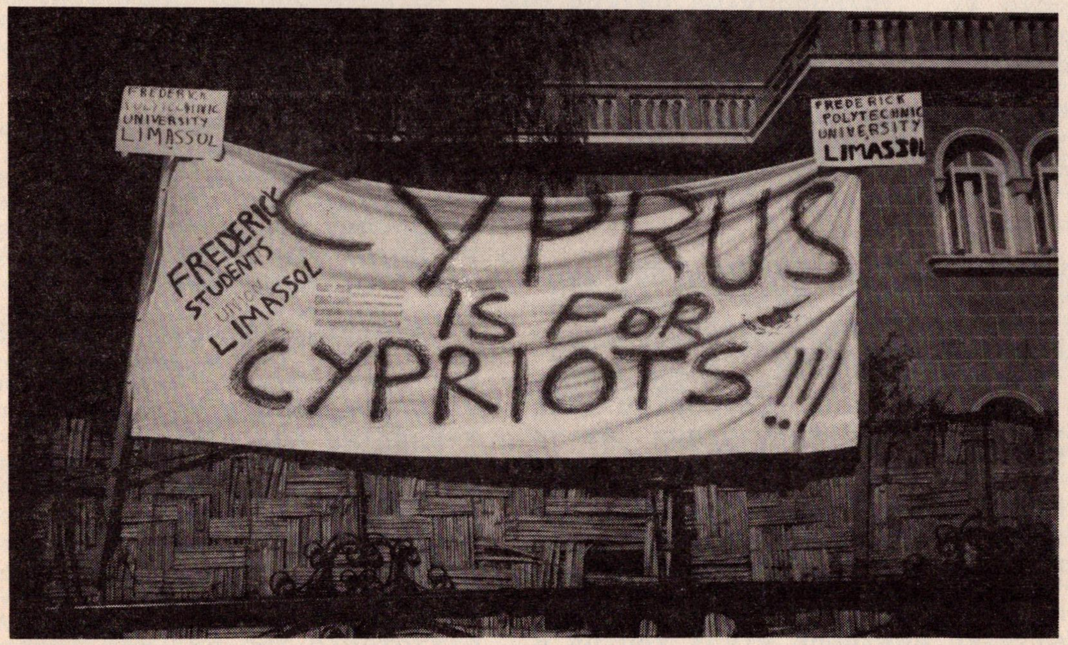

Οι αντιφασεις της νεολαιας που τραβηχτηκε απο τους σωβινιστες στις εκδηλωσεις του Ληδρα Παλλας. Προσεξτε την ελληνικη σημαια πανω στο πανω που γραφει "η Κυπρος για τους Κυπριους".

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΚΡΕΤΙΝΙΣΜΟΣ

Εχουν δικαιωμα οι πεντε βουλευτες που αποχωρησαν απο το ΑΚΕΛ να παραμεινουν στις θεσεις τους ή πρεπει να αποχωρησουν για να μπορεσει το ΑΚΕΛ να βαλει δικους του βουλευτες; Ο καβγας πανω στο ζητημα συνεχιζεται, με βαριες κατηγοριες της μιας πλευρας προς την αλλη, μεχρι και με τους τραμπουκισμους οπαδων του ΑΚΕΛ στην Λαρνακα.

Το προβλημα παρουσιαζεται σαν μια διαφωνια για το αν οι ψηφοφοροι ψηφιζουν ατομα, και αρα οι "πεντε" πρεπει να μεινουν, ή κομματα, οποτε η παραμονη των "πεντε" ειναι "υφαρπαγη της ψηφου" αυτων που τους ψηφισαν σαν βουλευτες του ΑΚΕΛ.

Εκεινο που κανεις δεν αμφισβητει ειναι η ιδια η σταση που εχουν και οι "πεντε" και το ΑΚΕΛ απεναντι στην αστικη δημοκρατια, και το αστικο κοινοβουλιο. Η ιδια η ενταση του καβγα δειχνει ποσο ολοι τους θεωρουν σαν το αλφα και το ωμεγα της πολιτικης τους επιτυχιας την εκπροσωπηση στο Κοινοβουλιο. Οταν στην ιδρυτικη συνδιασκεψη του Α.ΔΗ.ΣΟ.Κ. συζητιωνταν το ονομα του νεου κομματος, ενα απο τα επιχειρηματα που κανεις δεν αμφισβητησε την σπουδαιοτητα του ηταν οτι το ονομα επρεπε να ειναι τετοιο ωστε να μπαινει πρωτο στο ψηφοδελτιο, για να εξασφαλιζει ετσι καποιους ψηφους παραπανω!

Για αυτο εχει ενδιαφερον να δουμε πως αντιμετωπιζαν τα Κομμουνιστικα Κομματα, στην εποχη που αυτα ηταν επαναστατικα, τετοιου ειδους ζητηματα.

Εκεινο που ειχε σημασια δεν ηταν οι "εκλεκτοι του λαου" βουλευτες αλλα το Κομμα. Αυτο μπορουμε να το δουμε στις αποφασεις για "Τα Κομμουνιστικα Κομματα και ο Κοινοβουλευτισμος" του 2ου Συνεδριου της Κομμουνιστικης Διεθνους που εγινε το 1920:

> "Μολις τελειωσουν οι εκλογες, η οργανωση τής κοινοβουλευτικης ομαδας πρεπει να βρεθει εντελως στα χερια της Κεντρικης Επιτροπης του Κομματος, αδιαφορο αν η Κεντρικη Επιτροπη ειναι νομιμη ή παρανομη... Σε ολα τα σχετικα πολιτικα ζητηματα, η κοινοβουλευτικη ομαδα πρεπει να ζηταει προηγουμενα οδηγιες απο την Κεντρικη Επιτροπη.
>
> Η Κεντρικη Επιτροπη εχει το δικαιωμα και την υποχρεωση να οριζει ή να αλλαζει τους ρητορες που προκειται να μιλησουν στα σπουδαια ζητηματα. Οι ρητορες υποβαλλουν στην εγκριση της τις βασεις πανω στις οποιες θα μιλησουν, ή και ολοκληρο το κειμενο του λογου τους. Καθε υποψηφιος του κομμουνιστικου συνδιασμου πρεπει να ειναι υποχρεωμενος να παραιτειται μολις το ζητησει η Κεντρικη Επιτροπη, για να μπορει το Κομμα να τον αντικαταστησει σε καθε στιγμη.
>
> Στις χωρες που τα μεταρρυθμιστικα, μισομεταρρυθμιστικα ή απλως συμφεροντολογικα στοιχεια εχουν χωθει μεσα στην κομμουνιστικη κοινοβουλευτικη ομαδα (οπως εχει γινει σε καμποσες χωρες) οι Κεντρικες Επιτροπες των Κομμουνιστικων Κομματων, πρεπει να τα διωξουν χωρις δισταγμο"(σ.84)

Οσο για τον σεβασμο προς την θεληση των ψηφοφορων που επικαλουνται, με διαφορετικο τροπο, και οι δυο πλευρες, οι αποφασεις ειναι πολυ κατηγορηματικες:

> "... Ο Κομμουνιστης βουλευτης ειναι υπευθυνος οχι μπροστα στην ανωνυμη μαζα των εκλογεων του, αλλα μπροστα στο Κομμουνιστικο Κομμα, νομιμο ή παρανομο."(σ.85)

Μηπως αυτα σημαιναν οτι τα κομμουνιστικα κομματα ηταν απο το 1920 κιολας αντιδημοκρατικα και σταλινικα; Ακομα και αν ηταν τετοια, πως τολμουσαν να δημοσιευουν ετσι καθαρα παρομοιες θεσεις, "προσβλητικες" για τους ψηφοφορους τους;

Η εξηγηση μπορει να βρεθει μονο στην σταση που ειχαν τα Κ.Κ. απεναντι στις αστικες εκλογες, την αστικη δημοκρατια και τον ρολο του κοινοβουλιου και των βουλευτων. Μια σταση διαμετρικα αντιθετη απο αυτη και του ΑΚΕΛ και του Α.ΔΗ.ΣΟ.Κ. Μια σταση ανοιχτης και δηλωμενης **περιφρονησης** των αυταπατων και προκαταληψεων γυρω απο την αστικη κοινοβουλευτικη δημοκρατια, πισω απο την οποια εβλεπαν να κρυβεται η διχτατορια της αστικης ταξης.

Στον ισχυρισμο του αστικου κοινοβουλευτισμου οτι ηταν δημοκρατικος και η καλυτερη εκφραση της λαικης θελησης και κυριαρχιας, αντιπαραθεταν την επαναστατικη δημοκρατια που η εργατικη ταξη εξασκουσε μεσα απο τα σοβιετ. Τα κομμουνιστικα κομματα αναγνωριζαν την δυνατοτητα που ειχε ο κοινοβουλευτισμος οχι μονο να ξεγελα τις μαζες, και να τραβα "συμφεροντολογικα στοιχεια" στην εκλογικη μαχη, αλλα να **διαφθειρει** ακομα και "τιμιους" βουλευτες. Αυτα ηταν που εκαναν γελοιο για τους κομμουνιστες καθε ισχυρισμο για την "ιεροτητα" της ψηφου και τις υποχρεωσεις των βουλευτων απεναντι στους ψηφοφορους τους.

Και αυτα μπορουμε να τα δουμε παλι στις αποφασεις του ιδιου συνεδριου της τριτης Διεθνους:

> "Ο κοινοβουλευτισμος, σαν κυβερνητικο συστημα, ειναι η δημοκρατικη μορφη της κυριαρχιας της αστικης ταξης. Το κεφαλαιο σε μια ορισμενη στιγμη της αναπτυξης του εχει αναγκη απο μια ψευτολαικη αντιπροσωπεια, που παρ' ολο που παρουσιαζεται σαν οργανωση της κοινωνικης θελησης ανεξαρτητα απο ταξεις, στην πραγματικοτητα δεν ειναι τιποτα αλλο απο μηχανη καταναγκασμου και καταπιεσης στα χερια του κεφαλαιου....
>
> Τα αστικα κοινοβουλια, που αποτελουν ενα απο τα κυριοτερα εξαρτηματα της κυβερνητικης μηχανης της αστικης ταξης, δεν μπορουν να κατακτηθουν οπως γενικα το αστικο κρατος δεν μπορει να κατακτηθει απο το προλεταριατο. Το καθηκον του προλεταριατου ειναι να σπασει και να καταστρεψει την αστικη κυβερνητικη μηχανη στην οποια περιλαμβανονται και τα κοινοβουλευτικα σωματα... ο κομμουνισμος λοιπον αρνιεται καθε μελλον στον κοινοβουλευτισμο. Δεν τον δεχεται σαν μορφη της Διχτατοριας της προλεταριακης ταξης. Δεν παραδεχεται οτι ειναι δυνατον να κατακτηθουν τα κοινοβουλια. Εχει σαν σκοπο την καταργηση του κοινοβουλευτισμου."

Μετα απο ολα αυτα λοιπον, τι γυρευουν ετσι και αλλοιως, θα μπορουσε να ρωτησει κανεις, οι κομμουνιστες στα αστικα κοινοβουλια; Γιατι επαιρναν μερος στις εκλογες; Ο λογος ειναι οτι οι μαζες τρεφουν πολλες ψευδαισθησεις για το αστικο κοινοβουλιο, και ηθελαν να χρησιμοποιησουν καθε ευκαιρια για να διαλυσουν αυτες τις ψευδαισθησεις:

> "... δεν μπορει να υπαρξει ζητημα χρησιμοποιησης των αστικων κυβερνητικων μηχανισμων παρα μονο με το σκοπο της καταστροφης τους...
>
> Το Κομμουνιστικο κομμα μπαινει μεσα στην Βουλη, οχι για να κανει δραση οργανωτικη αλλα να υποσκαψει απο τα μεσα την κυβερνητικη μηχανη και την ιδια την Βουλη. (Παραδειγματα: η δραση του Λημπκνεχτ στην Γερμανια, των μπολσεβικων στην τσαρικη Δουμα, στην 'Δημοκρατικη Συνελευση', στο 'προκοινοβουλιο του Κερενσκυ' και τελος στην 'Συνταχτικη Εθνοσυνελευση' οπως και στους δημους.)" (σελ. 80)

Τα κομμουνιστικα κομματα δεν επασχαν απο αυτο που ο Μαρξ ονομαζε "κοινοβουλευτικο κρετινισμο", δηλαδη την ηλιθια λατρεια του κοινοβουλιου. Δεν θεωρουσαν την βουλη και τις ψηφους του λαου ιερες εκφρασεις καποιας αφηρημενης δημοκρατιας. Ο **κομμουνιστης** βουλευτης στην περιοδο της αστικης κοινοβουλευτικης διχτατοριας πρεπει να ειναι, αναλαμβανει την υποχρεωση να ειναι, **οργανο του κομματος**, υπολογος στο κομμα, κατω απο τον πληρη ελεγχο του κομματος.

Ετσι αφηρημενα λοιπον, οι "πεντε" εχουν ξεκαθαρα αδικο απο πλευρας κομμουνιστικης δεοντολογιας. Εχοντας διακοψει τις σχεσεις τους με το Κομμα, θα επρεπε σαν κομμουνιστες να παραιτηθουν.

Πρεπει ομως συγχρονως να κλεισουμε τελειως τα ματια στα υπολοιπα, για να πουμε οτι εχει δικιο η ηγεσια του ΑΚΕΛ. Που ειναι η υπολοιπη κομμουνιστικη σταση απεναντι στο αστικο κοινοβουλιο; Τι ειδους χρησιμοποιηση κανει του κοινοβουλιου; Χωρις αυτα, οι απαιτησεις και της ηγεσιας του ΑΚΕΛ ειναι κουφιες, ειναι μια εξισου μεγαλη "υφαρπαγη" των δικαιωματων που δινει στην Κεντρικη Επιτροπη του κομματος η μπολσεβικικη και κομμουνιστικη παραδοση.

> "Καθε κομμουνιστης βουλευτης πρεπει να συνειδητοποιησει οτι δεν ειναι νομοθετης που πρεπει να συννενοηθει με αλλους νομοθετες, αλλα προπαγανδιστης του Κομματος. ...
>
> Οι κομμουνιστες βουλευτες πρεπει μεσα στην Βουλη να μιλανε σε γλωσσα που να την καταλαβαινει καθε εργατης, καθε τσοπανης, καθε πλυστρα, ωστε το Κομμα να μπορει να τυπωνει τους λογους του σε φυλλαδια και να τα σκορπαει στις πιο μακρυνες γωνιες του τοπου. (σελ. 85) (Ολα τα παραπανω απο το τμημα "Τα Κομμουνιστικα Κομματα και ο Κοινοβουλευτισμος" - "Για την Επαναστατικη Κοινοβουλευτικη Τακτικη")

Ποια σχεση εχει με αυτα η πρακτικη των βουλευτων του ΑΚΕΛ και του Α.ΔΗ.ΣΟ.Κ. Καμμια. Αντιθετα οι βουλευτες του ΑΚΕΛ, συμπεριλαμβανομενων και αυτων που τωρα αποτελουν το ΑΔΗΣΟΚ, εχουν επανειλλημενα λειτουργησει οχι μονο σαν "νομοθετες", αλλα σαν νομοθετες αντεργατικοτεροι ακομα και απο τα αστικα κομματα. Δεν ειναι καθολου λιγες οι φορες που για χαρη της "εξυγιανσης των δημοσιων οικονομικων" εχουν αλλαξει τους προυπολογισμους με περικοπες θεσεων εργαζομενων στην δημοσια υπηρεσια και χρηματων για κοινωνικους σκοπους.

Να γιατι σε αυτο ζητημα, η σταση των επαναστατων δεν πρεπει να ειναι το να προσπαθησουν να βρουν πια πλευρα εχει δικιο, αλλα να εξηγησουν με ποιο τροπο εχουν και οι δυο αδικο. Να επιμεινουν οτι το προβλημα δεν ειναι αν θα μεινουν ή οχι οι "πεντε", αλλα ολοκληρη η σταση και των δυο απεναντι στην κοινοβουλευτικη δημοκρατια. Δηλαδη ο κοινοβουλευτικος κρετινισμος τους.

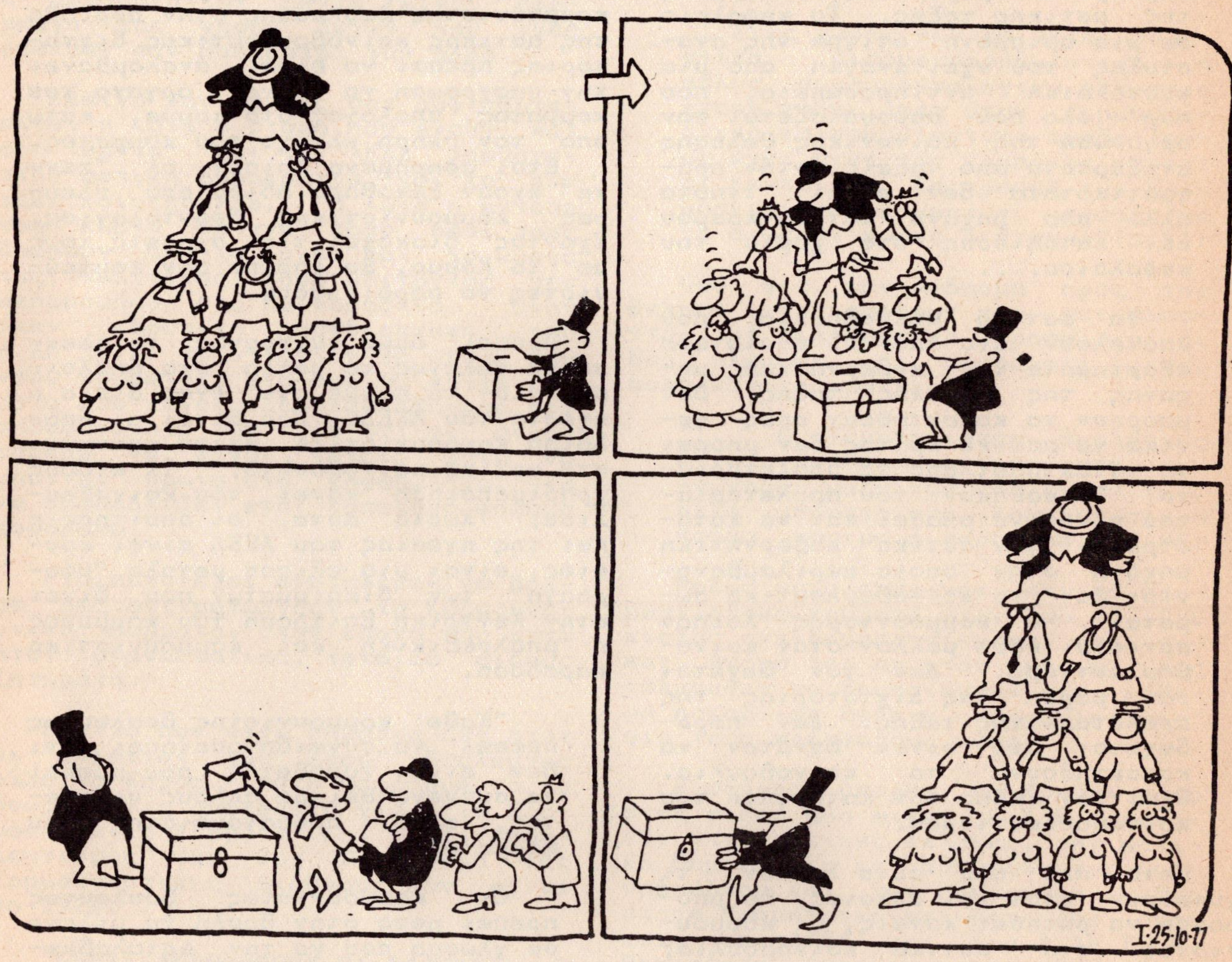

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

ΤΙ ΟΔΗΓΗΣΕ ΣΤΗΝ ΗΤΤΑ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

Τα αποτελεσματα των εκλογων εγιναν δεκτα απο την ηγεσια του Συνασπισμου με "απεριττη ικανοποιηση" (η φραση ανηκει στον βουλευτη Ιωαννινων Κωστα Ρηγα - στο Ριζοσπαστη της 18/ 4 - αλλα εκφραζει χαρακτηριστικα ολες τις δηλωσεις στελεχων και του ΚΚΕ και της ΕΑΡ). Χωρις περιττους πανηγυρισμους, λοιπον οι ηγετες της συνασπισμενης αριστερας δηλωνουν ικανοποιημενοι γιατι "μεσα σε δυσκολες συνθηκες ο Συνασπισμος συγκρατησε τα ποσοστα του".

Η εκτιμηση αυτη ειναι διπλα λαθεμενη. Την ωρα που ο Μητσοτακης σχηματιζει κυβερνηση ατοφια της Νεας Δημοκρατιας, προφανως οι οποιοι πανηγυρισμοι της αριστερας ειναι περιττοι. Η μικρη (εστω) πτωση του Συνασπισμου δεν ειναι κατορθωμα, ειναι μια ξεκαθαρη ηττα. Και οι συνθηκες μεσα στις οποιες εγινε δεν αποτελουσαν καποιο "αντικειμενικο εμποδιο", αλλα αντιθετα πρεπει να ειδωθουν σαν μια σειρα ευκαιριες που χαθηκαν κατω απο συγκεκριμενες επιλογες του Συνασπισμου και οδηγησαν στην ηττα.

Νικη ή ηττα και για ποιον;

Η αυταρεσκη ικανοποιηση ολων των πτερυγων της ηγεσιας του ΣΥΝ (Συνασπισμου) γινεται ακομα πιο προκλητικη καθως συνδιαζει ταυτοχρονα την πληρη αποδοχη μιας νικης της Νεας Δημοκρατιας που στην πραγματικοτητα ειναι αβεβαιη και οριακη. Κανενας τους δεν λεει οτι το αποτελεσμα ειναι ικανοποιητικο, επειδη η κοινοβουλευτικη πλειοψηφια του Μητσοτακη ειναι στα επιπεδα του 150 + 1. Ισα -ισα, ο Φαρακος δηλωνει στην συνεντευξη του στον Οδηγητη της 20/4 οτι:

> "Η ΝΔ κερδισε ενα σημαντικο μερος του εκλογικου σωματος. Ειναι ενα γεγονος που δεν θα το αμφισβητησουμε και δεν συμφωνουμε ασφαλως με τις σπασμωδικες αντιδρασεις και δηλωσεις μεριδας της ηγεσιας του ΠΑΣΟΚ."

Υπαρχει δηλαδη μια αποδοχη της ανοδου της Νεας Δημοκρατιας (και μαλιστα υπερτιμημενη και "αναμφισβητητη"), αλλα θεωρειται λιγοπολυ φυσικο φαινομενο, μοιραιο επακολουθο των "δυσκολων συνθηκων". Ετσι, μενουν περιθωρια και για ικανοποιηση, αφου η ΝΔ τραβηξε ψηφους περισσοτερο απο το ΠΑΣΟΚ και λιγοτερο απο τον ΣΥΝ.

Στην πραγματικοτητα, το αποτελεσμα της τριπλης εκλογικης αναμετρησης των τελευταιων 9 μηνων ειναι μια ηττα για την αριστερα χωρις, ομως, μια ξεκαθαρη νικη της δεξιας.

Αυτο που κρινοταν σε ολες αυτες τις μαχες ηταν και ειναι το ερωτημα "Μετα το ΠΑΣΟΚ, τι;" Με αλλα λογια προς τα που θα στρεφοταν η φθορα του ΠΑΣΟΚ υστερα απο 8 χρονια αυτοδυναμης διακυβερνησης: προς τα δεξια η προς τ'αριστερα; Προς τη ΝΔ η προς τον ΣΥΝ; Αυτη τη μαχη ο Συνασπισμος ειχε αρχισει να τη χανει απο το ξεκινημα του. Στις εκολογες του περασμενου Ιουνη το αποτελεσμα ηταν ακομα αμφιρροπο - η πτωση του ΠΑΣΟΚ μοιραστηκε. Τον Νοεμβρη εγινε ηδη μια πρωτη αναστροφη του ρευματος προς τ'αριστερα. Τωρα μετα τις εκλογες της 8 Απριλη ο απολογισμος ειναι πια σαφης. Ο Συνασπισμος εχασε τη μαχη, η φθορα του ΠΑΣΟΚ καταγραφηκε σαν ρευμα προς τα δεξια. Εστω και αν αυτο το ρευμα δεν ειναι σαρωτικο, εστω και αν η επικρατηση της ΝΔ δεν ειναι καθολου σταθερη, αυτο δεν αναιρει το γεγονος οτι ο Συνασπισμος οδηγησε την αριστερα στην ηττα: οχι μονο δεν καταφερε να τραβηξει τον κοσμο που αποδεσμευτηκε απο το ΠΑΣΟΚ προς τ'αριστερα, αλλα βρεθηκε τελικα με μειωμενα ποσοστα.

Φταινε οι "συνθηκες;"

Μια τετοια εξελιξη δεν ηταν καθολου μοιραια και αναποτρεπτη. Ηταν μια ανοικτη μαχη και ο απολογισμος πρεπει ν'αναζητησει τα αιτια της ηττας στην πολιτικη που υιοθετηθηκε. Μια τετοια αναζητηση δεν μπορει να συγκαλυφθει πισω απο το φθηνο επιχειρημα των "δυσκολων συνθηκων".

Ποια ηταν, αληθεια, η δυσκολια των συνθηκων; Μηπως ελλειψαν οι εργατικοι αγωνες, η μαχητικη διαθεση της ταξης; Η γνωστη γκρινια του "δεν τραβαει ο κοσμος" ακουστηκε πολλες φορες τα τελευταια χρονια,

αλλα ποτε δεν ηταν βασιμη. Απο το μεγαλο κυμα αντιστασης στα μετρα του Σημιτη το φθινοπωρο του 1985 μεχρι τον προσφατο θερμο χειμωνα της Οικουμενικης, οι εργατες και η νεολαια τροφοδοτησαν απλοχερα την ταξικη παλη με ενα εντυπωσιακο ρευμα αγωνων. Οι λογοι που αυτο το ρευμα δεν οδηγησε σε πλατεια αριστερη ριζοσπαστικοποιηση αλλα αντιθετα υποταχθηκε στη συντηρητικη μικροαστικη αγανακτηση εναντια στις "συντεχνιες που μας ταλαιπωρουν με τις απεργιες και τις καταληψεις," βρισκονται στη σταση που κρατησε η συνασπισμενη αριστερα.

Οταν στη διαρκεια της απεργιας στους Δημους, τα σκουπιδια στους δρομους της Αθηνας γινονται αφορμη για κινδυνολογιες του Συνασπισμου για την "δημοσια υγεια" τοτε η προπαγανδα της δεξιας βρισκει ετοιμο εδαφος. Οταν η μονη συμμετοχη της ΓΣΕΕ στις διαμαρτυριες για τη αθωωση του Μελιστα ειναι μια διαδηλωση κατσαρολας εναντια στους ... αναρχικους, τοτε ο φυσικος αποδεκτης της υστεριας που καλλιεργειται ειναι η συντηρητικη παραταξη. Οταν οι απεργοι της ΔΕΗ που ξεχειλωσαν την εισοδηματικη πολιτικη του Ζολωτα θεωρουνται "ανθρωποι του Μητσοτακη που υπονομευουν την Οικουμενικη σπερνοντας το χαος", τοτε η αριστερα αποδεχεται τη λογικη οτι απεργιες ισον χαος και μπαινει στο παιγνιδι της αναζητησης καποιας "αλλης" λυσης (εξω απο τους εργατικους αγωνες) που θα μας σωσει απο το χαος.

Σ'αυτο το σημειο προβαλλεται απο το χωρο του Συνασπισμου μια αλλη "αντικειμενικη συνθηκη" που δυσκολεψε την αριστερα και ευνοησε τη δεξια: ο ανεμος του φιλελευθερισμου και η πριμοδοτηση των λυσεων της αγορας που ξεσηκωσαν οι εξελιξεις στην Ανατολικη Ευρωπη. Εστω και αν δεν λεγεται ανοικτα, το επιχειρημα των "δυσκολων συνθηκων" αναφερεται κατα κυριο λογο σ'αυτο το θεμα: οτι δηλαδη μοιραια η κριση των καθεστωτων της Ανατολικης Ευρωπης εστρεφε τον κοσμο προς τα δεξια, προς τις λυσεις της αγορας σαν διεξοδο απο το χαος.

Ποιος πριμοδοτησε την αγορα;

Ουτε αυτη η δικαιολογια, ομως, ειναι βασιμη. Η πριμοδοτηση της δεξιας απο τις εξελιξεις στην ανατολη δεν ειναι καθολου αυτοματη. Κοιταξτε τι γινεται στην Αγγλια οπου η Θατσερ, σημαιοφορος της αγορας και του φιλελευθερισμου, βρισκεται 25 μοναδες πισω απο τους Εργατικους στις δημοσκοπησεις, καθως παραπαιει κατω απο τα κτυπηματα ενος μαζικου κινηματος.
Στην πραγματικοτητα το ποσο πιανει η προπαγανδα οτι η αγορα δινει την λυση ειναι και αυτο μια πολιτικη μαχη που δινεται συγκεκριμενα στην συγκυρια καθε χωρας. Στην Ελλαδα δεν ελλειψαν οι ευκαιριες για να μην πιασει αυτη η προπαγανδα. Αυτο που ελλειψε ηταν μια ξεκαθαρη αριστερη πολιτικη.

Το σκανδαλο Κοσκωτα ηταν μια τραντακτη κριση για τις δυναμεις της ιδιωτικης πρωτοβουλιας για τα "νεα τζακια" και την "τεχνη του επιχειρειν", που προωθουσε το ΠΑΣΟΚ αλλα και η ΝΔ. Η μεταμορφωση του απο τη Νεα Δημοκρατια σε σκανδαλο του "πρασινου κρατους", οπου οι δυναμεις της αγορας θα εφερναν την καθαρση, ηταν μια πολιτικη νικη που της χαριστηκε απο το Συνασπισμο μεσα απο την αταξικη αντιμετωπιση του σκανδαλου σαν θεμα προσωπικης εντιμοτητας η διαφθορας των διαχειριστων του δημοσιου χρηματος.

Ο Συνασπισμος δεν πολεμησε τον "ανεμο της αγορας" προτιμησε να εμφανιστει σαν μια δυναμη που μπορει να τον αξιοποιησει σε δημοκρατικη κατευθυνση. Οι πολιτικες επιλογες που εκανε η ηγεσια του Συνασπισμου να συμμετασχει πρωτα στη συγκυβερνηση της καθαρσης και υστερα στην οικουμενικη της καταπολεμησης των κρατικων ελλειματων δεν επεσαν απο τον ουρανο, ουτε εμειναν χωρις συνεπειες. Υπαγορευτηκαν απο τη ρεφορμιστικη λογικη του "εκδημοκρατισμου" των αστικων θεσμων της αγορας και του κρατους, και τροφοδοτησαν την αξιοπιστια της δεξιας προπαγανδας.

Οταν ο Μητσοτακης στις παραμονες των τελευταιων εκλογων εβαλε πιεστικα το διλημμα "ποια κυβερνηση μπορει να δωσει λυσεις", οι οροι για να πετυχει ο εκβιασμος ειχαν ηδη στηθει. Ενω η Νεα Δημοκρατια δημαγωγουσε δυναμικα οτι οι ιδεες της αγορας θα φερουν διεξοδο, νεες δουλειες, ανακαμψη, ο κοσμος των απεργιων και των αλλων κοινωνικων αντιστασεων εμενε πολιτικα ακαλυπτος.

Το ΠΑΣΟΚ στο ρολο της "ηρεμης δυναμης" ειχε αποβαλει ακομα και την φραστικη αντιδεξια οξυτητα και πολωση του περασμενου Νοεμβρη. Η προοπτικη μιας "προοδευτικης συμμαχικης κυβερνησης" ΠΑΣΟΚ-ΣΥΝ δεν επειθε ουτε προς τα πανω, ουτε προς τα κατω. Στα ματια των αστων κληρονομουσε την αδυναμια της Οικουμενικης να σταματησει τις αντιδρασεις, ενω προς τα κατω δεν μπορουσε να εμπνευσει καμμια εμπιστοσυνη σαν

κυβερνηση προστασιας των εργατικων κατακτησεων. Η οικονομικη πολιτικη της Οικουμενικης με τις μαζικες περικοπες στο ονομα μιας "σταθεροποιησης με λιγοτερο κρατος" επειθε για το αντιθετο.

Διεξοδος αριστερα

Κατω απο αυτες τις συνθηκες, η επιμονη μεγαλων τμηματων της εργατικης ταξης που ψηφισαν αριστερα εστω και με κρυα καρδια, εστω και χωρις να πολυπιστευουν σε μια ηγεσια που οδηγουσε στην ηττα, ειναι ενα στοιχειο εντυπωσιακο. Εστω και αν το επιτελειο του Συνασπισμου θελει να εμφανισει αυτο το αποτελεσμα σαν αφετηρια για να προχωρησει σε μια πολιτικη "υπευθυνης" αντιπολιτευσης, το ποσοστο της αριστερας ειναι η εκφραση της κοινωνικης πολωσης που ουτε εκτονωθηκε, ουτε τσακιστηκε. Γι'αυτο αλλωστε, οσες δηλωσεις και αν κανουν οι διαφοροι ηγετες η κριση που ξεπηδαει απο την αναντιστοιχια αναμεσα στις προσδοκιες του κοσμου της αριστερας και τη ρεφορμιστικη πολιτικη του Συνασπισμου δεν προκειται να κοπασει.

Καποια κομματια της αριστερας που βρισκονται εξω απο το Συνασπισμο βλεπουν αυτη την κριση με ορους συγκρουσης μηχανισμων. Η "Εποχη" βλεπει την "ΕΑΡ να ζει κατω απο την σκεπη του ΚΚΕ" μεσα στο Συνασπισμο, ενω το "Πριν" αναρωτιεται "που ειναι το ΚΚΕ" εξαφανισμενο μεσα στα οργανα του Συνασπισμου (στα φυλλα της Κυριακης 22/4).

Η διεξοδος, ομως, δεν βρισκεται σε καμια απο τις παλιες συνιστωσες του Συνασπισμου, ουτε στο φιλοτιμο της παραδοσιακης "ανανεωτικης αριστερας", ουτε στον κομματικο πατριωτισμο του παλιου καλου ΚΚΕ . Αυτο που χρειαζεται ειναι το κτισιμο μιας αριστερας με επαναστατικη πολιτικη. Μονο τοτε η επιμονη και η διαθεση της ταξης θα ξεφυγει απο την ηττα, την κριση και τη στασιμοτητα που την καταδικαζει ο ρεφορμισμος του Συνασπισμου.

Αναδημοσιευση απο την εφημεριδα της ΟΣΕ "Εργατικη Αλληλεγγυη"

ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟ ΤΑΞΙΚΗΣ ΠΑΛΗΣ

Στο συνδικαλιστικο χωρο ειναι πια φανερο πως μπηκαμε σε μια διαφορετικη εποχη. Η εργατικη ταξη την προηγουμενη περιοδο κουτσα στραβα τα βολευε, δεν αντιμετωπισε πολυ αγριες επιθεσεις. Η μειοψηφικη κυβερνηση Κυπριανου δεν τολμουσε να χτυπησει αγρια τους ψηφοφορους της εργατικης ταξης, σε περιοδο μαλιστα "οικονομικου θαυματος".

Αυτα ομως παει, περασαν.

Οπως εχει φανει οτι η κυβερνηση Βασιλειου μπορει να υπολογιζει στην στηριξη των δυο ισχυροτερων κομματων, του ΔΗΣΥ και του ΑΚΕΛ. Οταν ο Βασιλειου μιλωντας στην ετησια Γενικη Συνελευση της Ομοσπονδιας Εργοδοτων και Βιομηχανων επιτεθηκε εναντια στους εργαζομενους, κατηγορωντας τους οτι θελουν μονο να παιρνουν και να μην κανουν καμμια θυσια, το "Εργατικο Βημα" τα σχολιαζε με την επικεφαλιδα "Η ΠΕΟ συμφωνά με τον Προεδρο" ("Εργατικο Βημα" 24/4).

Η προοπτικη ενταξης στην ΕΟΚ και οι δυνατοτητες συνεργασιας με τον ευρωπαικο ιμπεριαλισμο για οικονομικη διεισδυση στις Ανατολικες χωρες, (που τις ειχε επισημανει πριν λιγους μηνες ο Βασιλειου στην οικονομικη συναντηση στο Νταβος) ειναι μεγαλες ευκαιριες για τον ελληνοκυπριακο καπιταλισμο. Για να τις εκμεταλευτει ομως χρειαζεται "αναδιαρθρωση" "νοικοκυρεμα" και "εκσυγχρονισμο" της οικονομιας, και του κρατικου μηχανισμου. Με λιγα λογια, η εποχη επιβαλλει αυξηση της εκμεταλλευσης.

Απο την αλλη η καταρρευση του "υπαρκτου σοσιαλισμου" στις ανατολικες χωρες τους δινει τις ιδεολογικες δυνατοτητες να παρουσιαζουν τον καπιταλισμο και την "λειτουργια των νομων της αγορας" σαν αναποφευκτες και αναγκαιες. Ο ιδιος ο Γκορμπατσωφ προπαγανδιζει την πολιτικη της ανεργιας, της εξαφανισης του ελεγχου πανω στις τιμες, και ενα σωρο αλλα τετοια που ολοι μεχρι τωρα τα καταγκελλαν σαν Θατσερισμο. Ολα αυτα κανουν την αστικη ταξη οχι μονο να θελει, αλλα και να νοιωθει οτι μπορει να χτυπησει. Και αυτα, σε μια εποχη που η ελλειψη εργατικου δυναμικου θα επρεπε να σημαινει οτι ειναι η ωρα για την εργατικη ταξη να παρει κατι περισσοτερο.

Ετσι η κυβερνηση Βασιλειου εχει προχωρησει ποιοτικα την επιθεση εναντια στους εργαζομενους. Παγοποιηση μισθων, νεες φορολογιες, και καταπατηση κεκτημενων. Αλλα προβαλλει και απαιτησεις που παλιοτερα θα φαινονταν αδιανοητες, οπως η πενθημερη με διακεκομμενο ωραριο, το ΒΑΤ κλπ. Και κατω απο το συνθημα της αξιοκρατιας προωθειται μια σειρα μετρων οπως η καταργηση των αντικειμενικων κριτηριων για τις προαγωγες, η καταργηση του καταλογου διοριστεων, και η εισαγωγη του θεσμου των εξετασεων για μεταπηδηση απο την μια κλιμακα στην αλλη. Μετρα που θα εχουν σαν το πιο σιγουρο αποτελεσμα οχι μονο την εντατικοποιηση των ρυθμων δουλειας αλλα και το αλληλοφαγωμα των εργαζομενων.

Η παλια τακτικη της διασπασης της εργατικης ταξης σε ιδιωτικους και "προνομιουχους" δημοσιους και ημικρατικους αναβαθμιζεται και αυτη: "οι λεξεις αποκτουν νεες εννοιες. Ανεργος σημαινει οχι οποιος δεν εχει δουλεια αλλα οποιος δεν εργαζεται στην Κυβερνηση" εξηγει στους βιομηχανους στην γνωστη ομιλια του ο Βασιλειου.

Ετσι, οι εργαζομενοι σε ενα σωρο τομεις βρισκονται ξαφνικα σε μια τελειως διαφορετικη κατασταση απο αυτη που εχουν συνηθισει για χρονια τωρα. Η αισθηση οτι κουτσα-στραβα κατι θα παρουμε, με την διαπραγματευση, με την τριμερη συνεργασια, με την επιτροπη τιμων, με τα κομματα και την αντιπολιτευση στην βουλη, τρωει γερα χτυπηματα, το ενα μετα το αλλο. Οι νοσοκομοι πρεπει να εμαθαν πια οτι κανενας απο αυτους τους θεσμους δεν μπορει να τους προστατευσει. Το ιδιο οι αεροσυνοδοι στις Κυπριακες Αερογραμμες. Το ιδιο και οι ανεργοι που ειδαν ολα τα κομματα στη βουλη να κοβουν θεσεις στην δημοσια υπηρεσια. Πλαι σε ολα αυτα, ολοι κανουν πως δεν βλεπουν οτι οι ιδιωτικοποιησεις κομματιων των κρατικων και ημικρατικων υπηρεσιων, αρχισαν να παιρνουν φόρα (τηλεφωνα, ηλεκτρομηχανολογικη υπηρεσια κλπ).

Την θεση του αρχικου ξαφνιασματος απο ολα αυτα, εχει αρχισει να παιρνει ο εκνευρισμος. Ενας εκνευρισμος ομως υποκωφος που συνοδευεται απο συγχιση, απο σπασμωδικες αντιδρασεις, οπως το να φυγουμε απο

την συντεχνια, και την προσπαθεια για ατομικες λυσεις, για δευτερη δουλεια.

Η μεχρι τωρα φιλοσοφια, οχι μονο των συντεχνιακων ηγεσιων, αλλα και της πλειοψηφιας των εργαζομενων, ειναι αυτο που εχει χαρακτηρισθει σαν Συνδικαλισμος Ταξικης Συνεργασιας. Αυτη ειναι η πολιτικη που καθοριζει και το ποια πρεπει να ειναι τα αιτηματα, και το πως αυτα διεκδικουνται. Ο προσανατολισμος σ' αυτη την πολιτικη συνεχιζει να κρατα το κινημα σε κατασταση αδρανειας μπροστα στην επιθεση που εχει αρχισει.

ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ ΤΑΞΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η θεωρια της ταξικης συνεργασιας στηριζεται στην πεποιθηση οτι εμεις και τα αφεντικα μας εχουμε κατα βαση τα ιδια συμφεροντα. Αυτη ειναι η σημασια των τοσο αγαπημενων οχι μονο στους εργοδοτες αλλα και στους συντεχνιακους ηγετες φρασεων οπως "το συμφερον της εθνικης οικονομιας", και το "καλο του τοπου".

Συμφωνα με αυτη τη θεωρια συγκρουσεις συμβαινουν οταν η μια ή η αλλη πλευρα παραβιαζει τους κανονες του παιχνιδιου και συμπεριφερεται αδικα ή απληστα. Δουλεια της συντεχνιας, συμφωνα παντα με αυτη την αντιληψη, ειναι η αποφυγη της συγκρουσης και η διατηρηση της "εργατικης ειρηνης". Αυτο μπορει να γινει αν οι εκπροσωποι των εργαζομενων και της εργοδοσιας κατσουν κατω μαζι, συζητησουν "υπευθυνα" και βρουν ποιος εχει δικιο και ποιος φταιει. Αν παραβιαζουν οι εργατες την συμβαση, ή καποιους κανονες σωστης συμπεριφορας και "ευσυνειδητης εργασιας", τοτε η συντεχνια θα βοηθησει την εταιρεια να τους βαλει στην θεση τους. Τα ιδια ισχυουν οταν στο παιχνιδι μπαινει και η κυβερνηση, ειτε σαν εργοδοτης, ειτε σαν δηθεν "ουδετερος" διαιτητης αναμεσα στους εργαζομενους και τους εργοδοτες.

Στην προηγουμενη περιοδο αυτη η πολιτικη μπορουσε να φαινεται λογικη στους περισσοτερους εργαζομενους. Η πειστικοτητα της ομως σιγουρα θα κλονιστει για αρκετους εργαζομενους στην περιοδο που μπαινουμε. Οσο περισσοτερο χρησιμοποιουνται απο ολους λεξεις οπως συναινεση, συνεση, και υπευθυνοτητα για να επιβαλλουν στην εργατικη ταξη μια σειρα απο σκληρα μετρα, τοσο εναν κομματι των εργαζομενων μπορει να αρχισει να αμφισβητει την πολιτικη της ταξικης συνεργασιας. Να αρχισει να καταλαβαινει οτι αυτοι που πληρωνουμε αυτην την "συνεργασια" ειμαστε εμεις οι εργαζομενοι. Για να αντιμετωπιστει αποτελεσματικα η επιθεση των αστων χρειαζεται μια αλλη πολιτικη.

Θα προσπαθησουμε να παρουσιασουμε πολυ συντομα τις βασικες αρχες αυτης της πολιτικης για την συνδικαλιστικη δραση. Μια πολιτικη εχει καθιερωθει στην παραδοση του διεθνους εργατικου κινηματος σαν "Συνδικαλισμος Ταξικης Παλης".

ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ ΤΑΞΙΚΗΣ ΠΑΛΗΣ

Παρολο που και δεξιοι και "ανανεωτικοι" αριστεροι προσπαθουν να μας πεισουν οτι οι ταξεις και η ταξικη παλη ειναι κατι που ανηκει στο παρελθον, συνεχιζουμε να ζουμε σε μια ταξικη, καπιταλιστικη κοινωνια. Η κινητηρια δυναμη της παραμενει το κερδος και η εκμεταλλευση της εργατικης ταξης απο την αστικη. Για τους καπιταλιστες η εργατικη μας δυναμη δεν ειναι παρα ενα **εμπορευμα**, που προσπαθουν να αγορασουν οσο γινεται πιο φτηνα, και να το χρησιμοποιησουν οσο γινεται περισσοτερο.

Δουλεια της εργοδοσιας και της διευθυνσης είναι να μας εκμεταλλευεται. Τα συμφεροντα μας είναι αντιθετα με τα δικα τους, διοτι οσο πιο πολλα παραγουμε και οσο λιγοτερα παιρνουμε, τοσο καλυτερα πηγαινουν οι επιχειρησεις-τους. Ομως οι επιχειρησεις τους δεν είναι δικες--μας, και δεν προκειται να δουμε καμμια "ευγνωμοσυνη" οταν παψουν να πηγαινουν καλα, οπως γινεται καθε τοσο στο ανταγωνιστικο συστημα τους. Αυτοι θα μεινουν με τα κερδισμενα-τους απο τις καλες εποχες και εμεις θα βρεθουμε στον δρομο ή με περικοπες μισθων ΒΑΤ κλπ. Γι' αυτο και είναι αδυνατο να υπαρξει οποιαδηποτε πραγματικη συνεργασια ή κοινο συμφερον αναμεσα σε μας και τους εργοδοτες.

Αντιθετα με τον συνδικαλισμο "ταξικης συνεργασιας" ο συνδικαλισμος της ταξικης παλης ακολουθει μια πολιτικη που αναγνωριζει αυτην την αντιθεση συμφεροντων:

– Η διευθυνση εχει παντα αδικο, οι εργαζομενοι εχουν παντα δικιο. Δεν είναι η διαπραγματευση της ηγεσιας των συντεχνιων αλλα η δυναμη των απλων εργαζομενων, της βασης, που κερδιζει τα αιτηματα.

Εργαζομενοι και εργοδοτες είναι εχθροι, αναμεσα στους οποιους δεν μπορει να υπαρξει ειρηνη (αν και

μπορουν βεβαια να υπαρξουν ανακωχες). Εμεις, αντιθετα με τους οπαδους της ταξικης συνεργασιας, πιστευουμε οτι οι εργαζομενοι εχουν παντα δικιο, οι εργοδοτες εχουν παντα αδικο. Οτι στον ταξικο αυτο πολεμο μπορουμε και πρεπει να χρησιμοποιησουμε ολα τα μεσα της ταξικης παλης, ακριβως οπως βλεπουμε τους εργοδοτες να χρησιμοποιουν ολα τα μεσα (βλεπε πχ χρησιμοποιηση της αστυνομιας και επιστρατευσεις απεργων), εφοσον αυτα θα μας βοηθησουν να κερδισουμε.

Η συλλογικη συμβαση και οι αλλες συμφωνιες ειναι απλα μια εγγραφη ανακωχη στον ταξικο πολεμο, την οποια οι εργοδοτες δεν διστaζουν καθολου να παραβουν αν νομιζουν οτι μπορουν να το κανουν και τους συμφερει. Την ιδια σταση ακριβως πρεπει να εχουμε και μεις. Κλασικο παραδειγμα αποτελει ο Κωδικας Βιομηχανικων Σχεσεων που οι ιδιοι οι εργοδοτες και η Κυβερνηση τον προωθησαν, αλλα τον εχουν επανειλλημενα παραβει οταν τους βολευε. Αν υπακουμε στους δυσμενεις για μας ορους της συλλογικης συμβασης, ή του Κωδικα Βιομηχανικων Σχεσεων, ειναι μονο επειδη αναγνωριζουμε την δυναμη της εργοδοσιας. Πρεπει ομως να ειμαστε ετοιμοι να παψουμε να τους υπακουμε μολις αλλαξει ο συσχετισμος δυναμεων.

-Κερδιζουμε μονο με τον αγωνα ή την απειλη του αγωνα. Κραταμε μονο οτι υπερασπιζομαστε.

Τιποτα δεν εχει δοθει απο την καλη διαθεση της εργοδοσιας. Το οκταωρο και η ΑΤΑ κερδιθηκαν με σκληρους απεργιακους αγωνες. Στην διαρκεια του "οικονομικου θαυματος" οι συντεχνιες εμοιαζαν να κερδιζουν χωρις αγωνες ή κινητοποιηση των εργαζομενων καποια αιτηματα.

Αλλα ακομα και τοτε αυτο ηταν αποτελεσμα του φοβου των εργοδοτων για οποιαδηποτε αναταραχη την στιγμη που τα κερδη τους ετρεχαν. Ακομη εξαιτιας της καταστασης πληρους απασχολησης δεν υπηρχε ο φοβος της ανεργιας και της απολυσης για να "συνετισει" τους εργαζομενους. Τωρα ομως είναι πολυ πιο δυσκολο να κερδισουμε οτιδηποτε χωρις κινητοποιηση. Αντιθετα, κινδυνευουμε να μας παρουν πισω και αυτα που εχουμε αν δεν κινητοποιηθουμε και εμεις οι ιδιοι και τα αφησουμε μονο στα χερια των συντεχνιακων και στο ελεος της "ταξικης συνεργασιας".

-Αιτηματα συμφωνα με τις αναγκες μας και τον συσχετισμο δυναμεων, οχι συμφωνα με τις αναγκες της "εθνικης οικονομιας" της "παραγωγικοτητας" και της "ανταγωνιστικοτητας της οικονομιας"

Οταν βαζουμε αιτηματα στην εργοδοσια, παιρνουμε υποψη μονο τις αναγκες μας σαν εργαζομενοι και την διαπραγματευτικη μας δυναμη. Δεν μας ενδιαφερει η "κοστολογηση", δηλαδη η εκτιμηση των εργοδοτων για το τι θα τους στοιχισει ο μισθος μας. Ουτε η "εθνικη οικονομια", που δεν είναι παρα το διαφημιστικο ονομα για τα συμφεροντα των εργοδοτων. Οι εργοδοτες ποτε δεν θα μας δωσουν κατι παραπανω απλα και μονο επειδη η "εθνικη οικονομια" (τα κερδη τους δηλαδη) παει καλα. Αντιθετα, ολα τα μετρα που κατα καιρους παιρνουν εχουν παντα στοχο να βγαλουν αυτοι περισσοτερα και εμεις λιγοτερα.

- Ολοι οι εργαζομενοι δικαιουνται δουλεια και αξιοπρεπη μεροκαματα. Οχι στην κοροιδια της "αξιοκρατιας".

Υπαρχει η αναγκη για να δουλεψουν ολοι. Υπαρχουν και οι δυνατοτητες να εχουμε ολοι ενα καλο βιοτικο επιπεδο, ενα αξιοπρεπη μισθο. Ομως οι αστοι με το προσχημα της "αξιοκρατιας" ζηταν να μεταφερουν ακομα παραπανω τον ανταγωνισμο του συστηματος τους μεσα σε μας τους ιδιους. Μας ζητουν να αποδεχτουμε την λογικη οτι καποιοι προσφερουν και πρεπει να αμοιβονται, και αλλοι δεν προσφερουν και δεν πρεπει να αμοιβονται.

Ομως αν υπαρχουν καποιοι που δεν προσφερουν τιποτα στην κοινωνια, "αμοιβονται" πλουσιοπαροχα, και ειναι πραγματικα παρασιτα, ειναι οι αστοι οι ιδιοι.

Το διλλημα για μας δεν ειναι αν πρεπει να παρει την δουλεια ή την αυξηση εκεινος που "αξιζει" και οχι εκεινος που "εχει τα μεσα". Για μας το ζητημα ειναι οτι πρεπει να δουλευουν και να αμοιβονται ικανοποιητικα ολοι.

Ακομα, τι εννοουν με τον "αξιοτερο" οι αστοι; Οχι φυσικα εκεινον που προσφερει περισσοτερα στην κοινωνια, αλλα εκεινο που μπορει να υπηρετησει καλυτερα τις επιχειρησεις τους, το κρατος τους, τα κερδη τους. Ποιος μπορει να ειναι για παραδειγμα πιο "αξιος" επιστατης; Εκεινος που φροντιζει οχι μονο να βγει η δουλεια, αλλα και το να ειναι ανθρωπινες οι συνθηκες και ο ρυθμος δουλειας των εργαζομενων; Η εκεινος που φροντιζει παση θυσια να βγει οσο περισσοτερη δουλεια γινεται. Για τους εργοδοτες, μονο μια μπορει να ειναι η απαντηση.

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΒΑΣΗΣ

Η Συντεχνία είναι ολα τα μελη της, οχι μονο η ηγεσια-της. Και ειναι η δραση και η οργανωση των απλων μελων, της "βασης", οπως ειπαμε, που μπορει να κερδισει και να διατηρησει τα κερδισμενα, οχι μονο η "διαπραγματευτικη ικανοτητα" της ηγεσιας της.

Δουλεια μιας σωστης ηγεσιας δεν ειναι μονο η διαπραγματευση, και το "αφηστε τα ολα σε μας", αλλα αντιθετα το να κρατα την βαση δραστηρια, ενημερη, να της δινει αυτοπεποιηθηση, να ανεβαζει την συνειδητοποιηση της, και να προωθει τις πρωτοβουλιες της αντι να τις εμποδιζει.

Η βαση μπορει να παρει πρωτοβουλιες με πολλους τροπους. Οι αποφασεις για τα αιτηματα πρεπει οχι μονο να ξεκινουν απο τους εργαζομενους αλλα και να εχουν αυτοι τον τελικο λογο για το ποια υποβαλλονται και ποια γινονται δεκτα μεσα απο τις Γενικες τους Συνελευσεις. Αντιθετα, η λειτουργια των Γενικων Συνελευσεων οπως γινεται σημερα είναι απλα μια τυπικη επικυρωση των πραξεων της ηγεσιας αντι για ευκαιρια συζητησης και εκφρασης της θελησης της βασης. Ακομη πρεπει να υπαρχουν οι δυνατοτητες να παιρνονται αποφασεις σε οσο γινεται πιο χαμηλα οργανα, οπως οι κλαδικες επιτροπες ή ακομα καλυτερα απο τοπικες επιτροπες ή απο αντιπροσωπους στους τοπους δουλειας. Πολλες φορες, η κατασταση είναι τετοια που οι εργαζομενοι σε ενα τοπο δουλειας πρεπει να αντιδρασουν αμεσα σε καποια αυθαιρεσια της διευθυνσης. Η συντεχνία πρεπει να τους καλυπτει και να τους υποστηριζει σε αυτες τις περιπτωσεις.

Οταν αυτα δεν τα κανει η επισημη ηγεσια, ειναι δουλεια των πιο συνειδητων εργαζομενων να λειτουργησουν σαν μια "ανεπισημη" ηγεσια που θα αναλαβει τις πρωτοβουλιες εκεινες για να γινουν πραξη τα πιο πανω και θα βοηθησουν τα απλα μελη να δραστηριοποιηθουν.

Αυτοι δεν πρεπει να λειτουργησουν ή να προσανατολιζονται στο να γινουν μια εκλογικη αντιπολιτευση που προσπαθει παντα να βρει κατι να κατηγορησει την ηγεσια της συντεχνια, με στοχο τις επομενες εκλογες. Η αρχη τους πρεπει να είναι: Υποστηριζουμε τους συντεχνιακους ηγετες οσο και οταν αυτοι υποστηριζουν τα συμφεροντα της βασης, αλλα ειμαστε ετοιμοι να δρασουμε ανεξαρτητα απο αυτους και εναντιον τους μολις προσπαθησουν να μας ξεπουλησουν.

ΕΡΓΑΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ο κυριοτερος λογος που εμεις σαν εργατες οργανωνομαστε σε συντεχνιες ειναι για να κερδισουμε περισσοτερο ελεγχο πανω στις ιδιες μας τις ζωες και την τυχη μας. Αυτος είναι ο λογος που παλευουμε για ψηλοτερους μισθους και ωφεληματα. Για αυτο παλευουμε για πιο ανθρωπινες και αξιοπρεπεις συνθηκες δουλειας. Για αυτο παλευουμε πανω σε ολα τα θεματα για να περιορισουμε τα προνομια της διευθυνσης και να αυξησουμε την δικια μας ελευθερια δρασης και πρωτοβουλιας. Προσπαθουμε να περιορισουμε και να ελεγξουμε οσο γινεται περισσοτερο την αυταρχικη και αυθαιρετη εξουσια που προσπαθει να επιβαλλει επανω μας η διευθυνση.

Γι' αυτο ολα πρεπει να είναι διαπραγματευσιμα, οχι μονο οτι είναι μεσα στις σημερινες συλλογικες συμβασεις. Πρεπει να προσπαθουμε να αποκτησουμε λογο πανω στις συνθηκες δουλειας, την ασφαλεια, τις απολυσεις, τις μεταθεσεις, μεταταξεις, φακελωματα. Διεκδικουμε και ελεγχο πανω σε ολες τις δραστηριοτητες της επιχειρησης ή της υπηρεσιας, που επιρρεαζουν οχι μονο την δικη μας ζωη αλλα και την υπολοιπη κοινωνια (πχ μολυνση περιβαλλοντος).

Αρκετα απο αυτα φαινονται σαν σχεδον απραγματοποιητα σημερα, αλλα σημασια εχει να ξερουμε προς τα που στοχευουμε.

ΤΑΞΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΚΑΙ ΕΝΟΤΗΤΑ

Βρισκομαστε σε εποχη οργανωμενου και προγραμματισμενου χτυπηματος της εργατικης ταξης σαν συνολο απο τους εργοδοτες και την κυβερνηση.

Ακολουθουν την μεθοδο του σαλαμιου, που για να το φας πρεπει να το κοψεις φετες. Προσπαθουν να μην επιτιθενται σε ολους τους εργαζομενους μαζι, για να μη συναντησουν και την συνολικη τους αντιδραση. Το διαιρει και βασιλευε είναι απο τα πιο βασικα στοιχεια της πολιτικης των εργοδοτων στην αντιμετωπιση της εργατικης ταξης.

Στους μεγαλους οργανισμους αυτο γινεται με την μορφη της ιδιας της διαιρεσης του προσωπικου σε ενα σωρο αχρειαστες κατηγοριες, με διαφορετικους ορους εργασιας, δια-

φορετικα ωφεληματα κλπ. Ετσι είναι πολυ δυσκολο να βρεθουν κοινα αιτηματα. Ακομα δημιουργουνται καταστασεις οπου καποια τμηματα ή κατηγοριες θεωρουν για παραδειγμα οτι "αδικηθηκαν" στην συλλογικη συμβαση σε σχεση με αλλα, και τελικα καταληγουν να καβγαδιζουν μεταξυ τους αντι με την εργοδοσια.

Στις ιδιωτικες επιχειρησεις, οι εργοδοτες προσπαθουν να παρουσιασουν τις επιχειρησεις των ανταγωνιστων τους και τους εργαζομενους σε αυτες σαν εχθρους των ιδιων των εργαζομενων στην επιχειρηση τους.

Υπαρχει ακομα η διασπαση αναμεσα στους "προνομιουχους" εργαζομενους στον δημοσιο και ημικρατικο τομεα και σε αυτους του ιδιωτικου τομεα. Η διασπαση αναμεσα στους εργαζομενους και τους ανεργους, οπως στην τελευταια συγκρουση αναμεσα στους συμβασιουχους καθηγητες και εκειvους που ειναι επομενοι στον καταλογο διοριστεων. Η διασπαση αναμεσα στους "ντοπιους" και τους "ξενους" εργατες, εναντια στους οποιους οι συντεχνιες απειλουν μεχρι και εργατικη αναταραχη.

Και φυσικα δεν σταματουν εκει. Μας στρεφουν καθημερινα εναντιον των εργαζομενων των αλλων κρατων. Η "ανταγωνιστικοτητα" της κυπριακης βιομηχανιας δεν σημαινει τιποτα αλλο απο το να βλεπουμε τους εργαζομενους των αλλων χωρων σαν ανταγωνιστες μας, απο τους οποιους πρεπει να δουλεψουμε σκληροτερα και να πληρωνομαστε λιγοτερο ωστε να πουλιουνται τα "δικα μας" προιοντα, και να μεινουν εκεινοι ανεργοι αντι εμεις.

Τελος η διασπαση φτανει ακομα και μεσα στις συνδικαλιστικες οργανωσεις, αυτες με τις οποιες οι εργαζομενοι παλευουν εναντια στην εργοδοσια. Πλαι στον παλιο ανταγωνισμο της ΣΕΚ και ΠΕΟ εμφανιστηκε τα τελευταια χρονια και η ΔΕΟΚ. Εκτος απο αυτα, εμφανιζεται στους ημικρατικους και ο ανταγωνισμος αναμεσα ΟΗΟ και ΣΗΔΗΚΕΚ. Το ποσα προβληματα δημιουργει αυτη η διασπαση φανηκε οταν η μια συντεχνια εκηρυσσε απεργια και η αλλη εργαζονταν την ιδια μερα στην SYPRUS AIRWAYS

Καθε διασπαση εξασθενει την ικανοτητα της εργατικης ταξης να παλεψει για τα συμφεροντα της και να αντιμετωπισει την οργανωμενη επιθεση των αφεντικων. Για αυτο πρεπει να παλευουμε για ενοτητα και αλληλεγγυη ολων των εργαζομενων. Αυτων που ψαχνουν για δουλεια καθως και αυτων που εργαζονται. Των ανοργανωτων και των οργανωμενων σε συντεχνιες. Του δημοσιου και του ιδιωτικου τομεα. Των ντοπιων και των ξενων εργατων.

Στην πραξη αυτο μπορει να σημαινει για παραδειγμά οτι στον καθορισμο των αιτηματων πρεπει στην θεση των στενων τμηματικων συμφεροντων να αντιπαραβαλουμε ενωτικα αιτηματα οπως γενικο ποσοστο ή ποσο αυξησης, θεματα ωραριου και αδειων κλπ. Σε θεματα προαγωγων, τα κριτηρια να είναι τα χρονια υπηρεσιας.

Δεν φτανει ομως να καταπολεμαμε απλα την διασπαση, πρεπει να προωθουμε και την ενοτητα.

Πρεπει να δινουμε την μεγαλυτερη δυνατη υποστηριξη σε ολους τους υπολοιπους εργαζομενους, ειτε προκειται για εργαζομενους αλλων τμηματων ειτε για εργαζομενους σε αλλες επιχειρησεις. Αυτο εχει ιδιαιτερη σημασια οταν αυτοι οι εργαζομενοι βρισκονται σε αγωνα ή απειλουνται απο την εργοδοσια. Ακομα και τα πιο μικρα πραγματα μπορουν να παιξουν μεγαλο ρολο σε αυτες τις περιπτωσεις.

ΑΠΟ ΠΟΥ ΝΑ ΑΡΧΙΣΟΥΜΕ

Ο συνδικαλισμος ταξικης παλης στηριζεται πανω απο ολα στην δραστηριοποιηση των ιδιων των εργαζομενων. Η δραστηριοποιηση των συναδελφων δεν είναι κατι που εμφανιζεται απο τη μια στιγμη στην αλλη. Χρειαζεται η συνειδητη επεμβαση των εργαζομενων που εχουν καταλαβει αυτην την αναγκη.

Δραστηριοποιηση και συμμετοχη των εργαζομενων μπορει να υπαρξει οχι μονο στις απεργιες, στις στασεις εργασιας ή εστω στις εκλογες, αλλα ακομα και σε πολυ πιο "μικρα πραγματα". Το σπουδαιοτερο ομως ειναι να προτεινει και να προωθει κανεις πραγματα κατορθωτα, που να δειχνουν οτι η ανεξαρτητη δραση των εργαζομενων ειναι κατι που μπορει και αξιζει να γινεται. Ενα ψηφισμα ή γραμμα στην συντεχνία απο τους συναδελφους ενος τμηματος, είναι "πολυ μικρο πραγμα" αλλα ειναι μια αρχη πολυ σημαντικη. Μια συγκεντρωση μερικων συναδελφων για να συζητησουν ενα θεμα μπορει να μη λυση αμεσως το προβλημα, αλλα θα δημιουργησει ενα προηγουμενο, θα δωσει θαρρος, αυτοπεποιθηση και θα ανεβασει το επιπεδο αυτων των συναδελφων, κατι που σε μια επομενη φαση μπορει να αποδειχθει αποφασιστικης σημασιας. Πρεπει να αναγνωριζουμε και να εκμεταλλευομαστε καθε ευκαιρια που παρουσιαζεται για

να βαλουμε τους συναδελφους μας να κανουν κατι, να παρουν μια πρωτοβουλια.

Τελος, ο συνδικαλισμος δεν μπορει να ειδωθει σαν ανεξαρτητος και ξεκομμενος απο την υπολοιπη πολιτικη ζωη. Ποσο αμεση ειναι αυτη η συνδεση φανηκε εντονα τελευταια με την αποφαση της ηγεσιας της ΕΤΥΚ να δωσει τεσσερα εκατομμυρια λιρες για την "αμυνα" που διεκδικουν απο τις τραπεζες ως αποτελεσμα λαθους. Επισης να δουλεψουν ενα "μπαιραμι", (τουρκικη γιορτη που ειναι καθιερωμενη τραπεζικη αργια), και να δωθει το μεροκαματο παλι για αγορα οπλων!

Για αυτο εχει σημασια η προωθηση μιας ολοκληρωμενης επαναστατικης πολιτικης μεσα στους εργατικους χωρους, που να προβαλει οχι μονο την αναγκη για συνδικαλισμο ταξικης παλης, αλλα και τον διεθνισμο και την αναγκη να παλεψει η εργατικη ταξη για τον σοσιαλισμο.

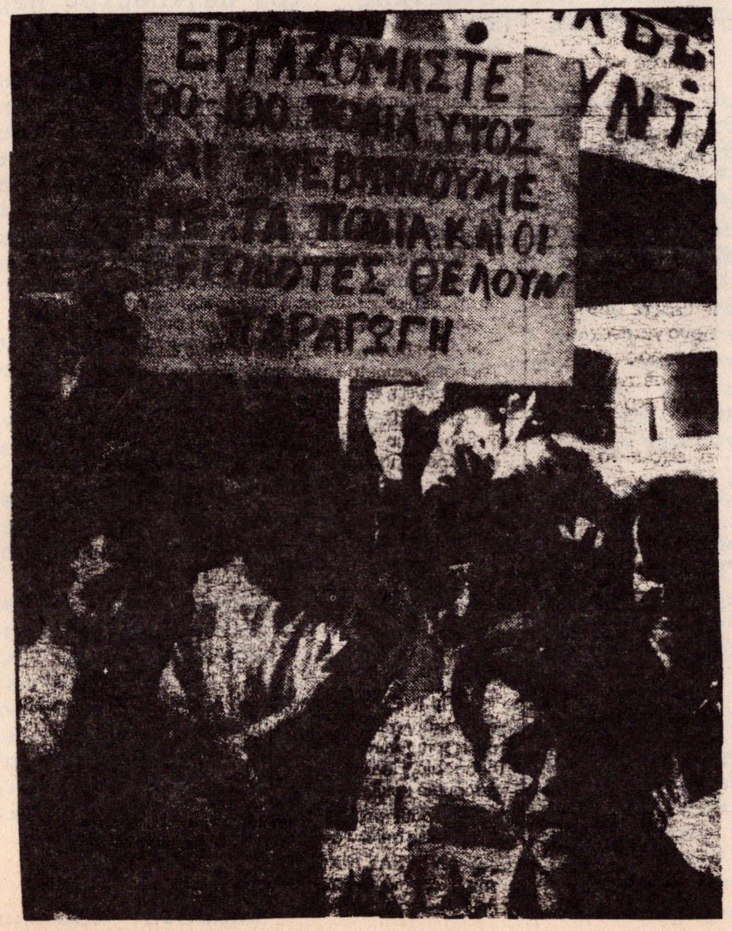

«οικολογικός» σωβινισμός

ΠΡΑΣΙΝΟ.. ΜΩΒ.. ΜΠΛΕ.. ΓΑΛΑΝΟΛΕΥΚΟ.

Στις 14 και 15 του Μαρτη εγιναν στη Λευκωσια και στη Λεμεσο δυο συζητησεις με καλεσμενους τον Γιαννη Σχιζα και Γιωργο Καραμπελια, "στελεχη της Ομοσπονδιας Οικολογικων Οργανωσεων και στις πρωτες θεσεις του ψηφοδελτιου των οικολογων" οπως τους παρουσιασε το ΡΙΚ σε εκπομπη που τους παραχωρησε.

Θεμα των συζητησεων ηταν: "Το εναλλαχτικο οικολογικο κινημα στην Ελλαδα και τα εθνικα προβληματα του Ελληνισμου".

Για τον πολιτικο χωρο στον οποιο ανηκαν οι ομιλητες και διοργανωτες των εκδηλωσεων, καθως και το μεγαλυτερο μερος του ακροατηριου, η οικολογια ειναι το φυλο συκης πισω απο το οποιο "κρυβεται" ενας ξεκαθαρος σωβινισμος. Ενας αριστερογενης σωβινισμος, ο οποιος ομως τωρα πια εχει χασει καθε συνδεση με οποιαδηποτε αριστερη παραδοση: εγινε και αυτος οπαδος της αταξικης γοητειας καποιας "Νεας Πολιτικης Σκεψης".

Το παντρεμα οικολογιας-εθνικισμου επιχειρηθηκε να δικαιολογηθει με επιχειρηματα οπως αυτο με το οποιο ανοιξε την συζητηση ο ε/κ εισηγητης οτι: "οικολογια δεν ειναι μονο η προστασια της φυσης και του φυσικου περιβαλλοντος αλλα και του ανθρωπογενους περιβαλλοντος, και υπαρχει μια εντονη διαταραξη αυτου του περιβαλλοντος με την βιαιη διασπαση του ενιαιου οικοσυστηματος της Κυπρου απο την τουρκικη εισβολη και την διακοπη μιας ιστορικης και πολιτιστικης συνεχειας".

Ο δε Γ.Σχιζας απο την αυτονοητη διαπιστωση οτι "Καμια κοινωνια δεν μπορει να υπαρξει χωρις χωρο" συμπερανε οτι "Κανενας ανθρωπος δεν μπορει να υπαρξει χωρις πατριδα. Επομενως το εθνικο ζητημα ειναι μια αναγκαια προεκταση της οικολογικης σκεψης."

Τετοιο ηταν το επιπεδο της συζητησης οσον αφορα τα επιχειρηματα με τα οποια συνδεθηκε η οικολογια με τον "εθνισμο" για τον οποιο προσπαθησαν αρετα να μας πεισουν οτι διαφερει απο τον "παλιου τυπου εθνικισμο", και παντα βεβαια με την ιδια ποιοτητα επιχειρηματων.

Φυσικα πουθενα δεν εγινε, εστω και μεσα στην δικη τους λογικη, καποια αναφορα για την "διαταραξη του οικοσυστηματος" των τουρκοκυπριων απο την ελληνοκυπριακη και ελληνικη αστικη ταξη πριν το '74. Για την οικονομικη και κοινωνικη καταπιεση των τ/κ, τις σφαγες, την βιαιη απομονωση του 18% του πληθυσμου σε ενα 4% του εδαφους του νησιου για 10 ολοκληρα χρονια.

Υποστηριξαν οτι "για τους Ευρωπαιους οικολογους ειναι σωστο το ξεπερασμα του εθνικισμου" αλλα για "τους Ελληνες που αποτελουσαν καποτε ενα λαο ευρυτερης υποστασης" και που "απο ενα συνολο πολιτισμων, και λαων, που ηταν εξαπλωμενοι στην Ανατολικη Μεσογειο... εμεινε αυτο που ειναι σημερα" δεν ισχυει το ιδιο.

Επιασαν ετσι ενα απο τα πιο διεθνιστικα προβληματα, την καταστροφη του παγκοσμιου περιβαλλοντος και το παντρεψαν αφυσικα με τον σωβινισμο.

Αφαιρεσαν ακομη ολοτελα τον ταξικο χαρακτηρα απο ενα απο τα πιο εντονα προβλημα που προκαλει ο καπιταλισμος σε Ανατολη και Δυση: "Η ευθυνη για το μοντελο πολιτισμου στο οποιο ειμαστε μπορει να μην μοιραζεται στα ισα σε ολους, αλλοι φταινε περισσοτερο αλλοι λιγοτερο, ομως συμμετεχουμε ολοι" υποστηριξε ο Γ. Καραμπελιας για να προτεινει παρακατω οτι: "Η υπερβαση της αντιθεσης καπιταλισμος - σοσιαλισμος, αριστερα - δεξια ειναι εκεινο που επρεπε να προτεινει το οικολογικο εναλλαχτικο κινημα."

Το πιο ενδιαφερον φυσικα ειναι σε ποιες πρακτικες προτασεις κατεληξαν ολες αυτες οι αναλυσεις.

Απαντωντας σε ερωτηση αν το οικονομικο μοντελο που προτεινουν οι οικολογοι ειναι ικανο να εξασφαλισει τους αναγκαιους πορους ωστε η Ελλαδα να μην μεινει πισω στον εξοπλιστικο ανταγωνισμο με την Τουρκια, αφου μιλησαν για "ελληνικη πολεμικη βιομηχανια", και οτι αυτη χρειαζεται τεραστιους πορους για να στηθει, ειπαν:

"Υποστηριζουμε την αμυντικη προσπαθεια του κυπριακου ελληνισμου... αυτη η προσπαθεια σημαινει αμυντικη επαγρυπνηση και περισσοτερους εξοπλισμους σε σχεση με τον τουρκικο επεκτατισμο.. Για να ειναι αποτελεσματικη πρεπει να χρηματοδοτειται απο καποιο πλεονασμα. Μια οικονομια οργανωμενη με βαση τις οικολογικες αρχες, μια οικονομια η οποια προσφευγει σε νεες τεχνολογιες οπως ειναι η ανακυκλωση, η οποια κανει συνετη χρηση των φυσικων της πορων, η οποια αναδιοργανωνει τους τροπους μεταφορας και αποφευγει ετσι την σπαταλη ενεργειας ειναι πολλαπλασια ικανη στο να παραγει εκεινο το πλεονασμα και στο να το διοχετευση στην ενισχυση της αμυντικης της ικανοτητας."

Δηλαδη, ψηφιστε οικολογους, για αγορες του αιωνα, για καλυτερα και περισσοτερα τανκς, αεροπλανα, πολεμικα πλοια, και αλλη παρομοια "εναλλακτικη" και "φιλικη στο περιβαλλον" τεχνολογια.

Στην ερωτηση οτι: , "Η Κυπρος ειναι μια οικολογικη ενοτητα και πως αντιδρουν οι Τουρκοι οικολογοι οταν τους βαζετε αυτο στα διαφερα διεθνη συνεδρια;" Τοσο το ακροατηριο οσο και οι ομιλητες αφιερωσαν αρκετη ωρα για να καταγγελλουν τους τουρκους οικολογους που κανουν οτι δεν ξερουν τι γινεται στη Κυπρο και δεν καταγγελουν τον τουρκικο επεκτατισμο. Για την καταπιεση (οικολογικη ή αλλοιωτικη) της τουρκικης μειονοτητας στην Θρακη και παλι φυσικα καμια αναφορα απο τους ιδιους.

Χαρακτηρησαν "ρατσιστικη και φασιστικη" την ομοσπονδια και καταγγειλαν τους γερμανους πρασινους γιατι υποστηριξαν και χρηματοδοτησαν την συναντηση ε/κ και τ/κ στο Βερολινο και ενισχυσαν την δημιουργια της "κοινης κινησης ε/κ και τ/κ για ομοσπονδη και ανεξαρτητη Κυπρο."

Σε ερωτηση για την αρνητικη τους σταση στην περιπτωση του διεθνιστη ε/κ αντιρρησια συνειδησης Γ.Παρπα που υποστηριχθηκε απο τις οικολογικες οργανωσεις του εξωτερικου ο Γ. Σχιζας διακυρηξε οτι "στην Ελλαδα ειναι γνωστος αντιρρησιοφαγος και ειναι παρα πολυ περηφανος γι αυτο, και οτι δεν αναγνωριζει κανενα δικαιωμα αντιρρησης συνειδησης." Απο το ακροατηριο ακουστηκαν ακομα πιο χοντρα οπως "φανταστητε αντιρρησιες στην εξοδο του Μεσολογγιου".

Οποιες πολιτικες διαφωνιες και να εχει καποιος με τους πρασινους, σιγουρα θα ειναι πολυ αδικο να τους καταλογισει και τα καμωματα των "οικολογων" που οργανωσαν τις συγκεντρωσεις αυτες. Αυτοι δεν ειναι πρασινοι, ειναι καθαροαιμοι γαλανολευκοι.

Το αρθρο αυτο γραφτηκε πριν τις ελληνικες εκλογες και δημοσιευτηκε στις εφημεριδες "Φιλελευθερος" και "Εμπρος". Η τελευταια "ξεχασε" να γραψει οτι ο συνταχτης του ανηκει στην "Εργατικη Δημοκρατια"

Κλιφ, Χάρμαν κ.ά.

ΕΣΣΔ: Απ' το εργατικό κράτος στον κρατικό καπιταλισμό

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

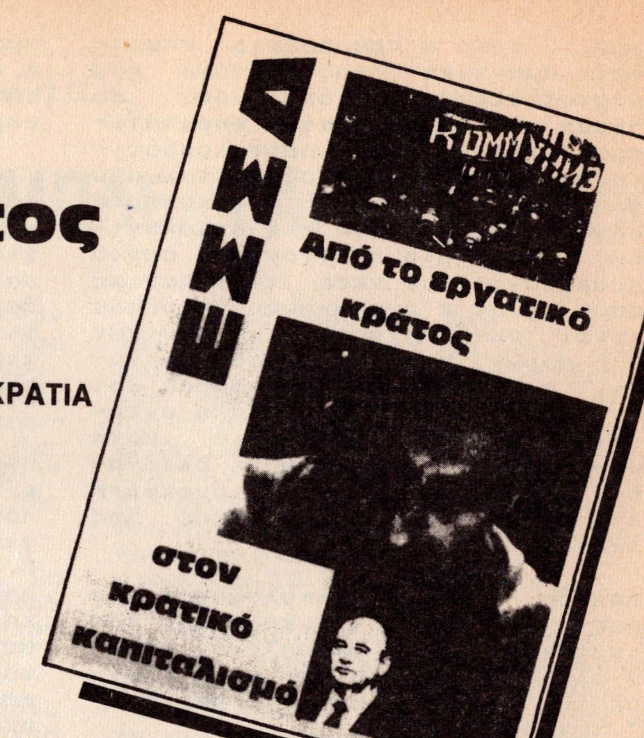

Σε μια απο τις ελαχιστες ομιλιες που ξεφυγαν απο το γενικο δεξιο κλιμα που κυριαρχησε στην ιδρυτικη Συνδιασκεψη του ΑΔΗΣΟΚ η Μ. Τσιμιλλη ειπε:

"Ο σοσιαλισμος δεν χρειαζεται επιθετα για να αντιδιασταλει με χρεωκοπημενα μοντελα **ανυπαρκτου** - και καθολου υπαρκτου οπως συνηθισαμε να τον αποκαλουμε - σοσιαλισμου. Ειναι απο μονος δημοκρατικος ειναι απο μονος ανθρωπινος.... Οταν το 'μοντελο' κατερρευσε αφησε πισω του κενο γιατι, αχρηστευοντας την συνθηματολογια και τα τσιτατα, αποκαλυφθηκε το ιδεολογικο κενο... Αυτο ομως ειναι το δικο **τους** προβλημα. Δεν ειναι το δικο μας και δεν πρεπει να φορτισουμε την σκεψη μας με τη δικη τους ανασφαλεια. Οπως δεν πρεπει να τους χαρισουμε τις εννοιες μας μα ουτε και τις λεξεις μας επειδη τις φορτισαν με τις δικες τους ενοχες." ("Εμπρος" 6/5/90)

Βεβαια δεν θελουμε να χαρισουμε στους σταλινικους ουτε τις εννοιες μας ουτε τις λεξεις μας. Ομως η Τσιμιλλη, οπως και αλλοι που θελουν το ιδιο πραγμα, βαζουν απλα το προβλημα. Δεν το λυνουν. Και αυτο, δυστυχως, δεν μας απαλλασει απο το καθηκον να πρεπει να **παλεψουμε** για να μη χαρισουμε τις λεξεις και τις εννοιες σοσιαλισμος, εξουσια της εργατικης ταξης, επαναστατικο κομμα και τοσες αλλες ουτε στους σταλινικους αλλα ουτε και στους αστους.

Αν αυτο που χρεωκοπησε δεν ηταν καποιος "σοσιαλισμος", τοτε τι ηταν; Ποιο ειναι και ηταν το κοινωνικο συστημα που χρεωκοπησε σε αυτες τις χωρες; Και, ισως πιο σημαντικο ακομα, πως εγκαθιδρυθηκε εκει αυτο το συστημα; Τελος, τι συμβαινει σημερα στην Ρωσια, ποιοι ειναι και τι θελουν να κανουν οι "ανασυγκροτητες";

Μηπως παλι, μαζι με την χαρα μας για την πτωση του σταλινισμου, θα πρεπει να θρηνησουμε για αυτη την χρεωκοπια, διοτι ειναι καποιο πισωγυρισμα για την εργατικη ταξη;

Μερικοι, και οχι μονο αναμεσα στους παλιους καλους σταλινικους, αλλα και μεσα στους αντισταλινικους, το νομιζουν:

"Η καταρρευση της εθνικοποιημενης σχεδιασμενης οικονομιας, παρα την κακη διαχειρηση απο την γραφειοκρατια, ειναι ενα ιστορικο πισωγυρισμα για την εργατικη ταξη. Η γραφειοκρατια εχει επισης ανοιξει την πορτα στην αντεπανασταση στην Πολωνια, Ουγγαρια και πιθανα αλλα κρατη της Ανατολικης Ευρωπης" ("Σοσιαλιστικη Εκφραση" Απριλης 90)

Τετοιες θεσεις προκαλουν πολλα ερωτηματα. Το ποιο φανερο ειναι, ποτε εγινε εργατικη επανασταση στην Πολωνια ή στην Ουγγαρια και τα αλλα κρατη της Ανατολικης Ευρωπης, για να μπορει σημερα να ανοιξει η πορτα στην αντεπανασταση;

Σε αυτα τα ερωτηματα, και αλλα, προσπαθησαμε με το αφιερωμα του προηγουμενου τευχους για την κριση του Κρατικου Καπιταλισμου, να δωσουμε καποιες απαντησεις, αναδημοσιευοντας διαφορα αρθρα, το πιο παλιο απο τα οποια γραφτηκε το 1948.

Με εκεινα τα αρθρα θελαμε να δειξουμε οτι στον χωρο της επαναστατικης αριστερας η τaση μας ειχε προσπαθησει να δωσει απαντησεις στα ερωτηματα αυτα πολυ πριν η κριση παρει τετοιες διαστασεις που να αναγκασει ολους να τα αντιμετωπισουν.

Απο την υποχρεωση να συνεχισουμε την δουλεια εκεινου του αφιερωματος και σε αυτο το τευχος μας εβγαλε η εκδοση απο τους συντροφους στην Ελλαδα του βιβλιου "ΕΣΣΔ - Απο το Εργατικο Κρατος στον Κρατικο Καπιταλισμο" απο τις "Εκδοσεις Εργατικη Δημοκρατια".

Το βιβλιο περιεχει πεντε αρθρα, στα οποια πιανονται ολα τα ζητηματα στα οποια αναφερθηκαμε.

εργατικο κρατος;

Ετσι τονιζει οτι ο σοσιαλισμος δεν μπορει να χαρακτηριστει απλα με ενα οικονομικο ορο, αυτο της "εθνικοποιημενης σχεδιασμενης οικονομιας". Αντιθετα ο Μαρξισμος βαζει πανω απο ολα μια **πολιτικη** εννοια, γνωστη με διαφορα ονοματα, που το καθενα τονιζει μια διαφορετικη οψη της: Εργατικο Κρατος, Δικτατορια του Προλεταριατου, Εργατικη Δημοκρατια.

Το πρωτο ερωτημα που μπαινει ειναι, ηταν ο σταλινισμος με οποιοδηποτε τροπο ενα εργατικο κρατος; Ενα κρατος δηλαδη στο οποιο την εξουσια την ειχε η εργατικη ταξη; Οχι, γιατι απο το 1928 και μετα δεν υπαρχει ιχνος εργατικης δημοκρατιας στην Ρωσια.

Ο στοχος αυτου του βιβλιου ειναι ν' αποδειξει οτι τα καθεστωτα της ΕΣΣΔ και της Ανατολικης Ευρωπης δεν εχουν καμια σχεση με τον σοσιαλισμο ("κρατικο" η οχι). Οτι η εργατικη εξουσια του 1917 ανατραπηκε ολοκληρωτικα απο τον σταλινισμο, που δεν ηταν μια απλη παρεκλιση απο την σοσιαλιστικη προοπτικη, αλλα μια αντεπανασταση που εκανε την εργατικη ταξη απο κυριαρχη κυριαρχουμενη, της επεβαλλε μια οικονομικη, ιδεολογικη και πολιτικη καταπιεση πολυ γνωστη στην Δυση και εγκαθιδρυσε ενα καθεστως ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ.

... ή κρατικος καπιταλισμος;

Η θεωρια του κρατικου καπιταλισμου, που πρωτοανελυσε ο Τονυ Κλιφ την δεκαετια του '40, δεν προσπαθει να χαρακτηρισει με ενα υβριστικο επιθετο τον σταλινισμο. Αντιθετα η αξια της ειναι οτι προσπαθει να κανει μια επιστημονικη αναλυση αυτου που υπαρχει στην ΕΣΣΔ, για να βρει ποιες ειναι οι δυναμεις που κινουν αυτη την κοινωνια, και πως εξελισσεται αυτη. Και πραγματι, βημα-βημα μπορεσε να εξηγησει καθε φαση, απο την ανθιση στην κριση, απο την καταστολη στην πολιτικη μεταρρυθμιση, καθε περιοδο της ταξικης παλης σ' αυτες τις χωρες με οπλο τον επαναστατικο μαρξισμο εμπλουτισμενο με την συγχρονη εμπειρια του παγκοσμιου εργατικου κινηματος.

Ο Κρατικος Καπιταλισμος σημαινε την αντιγραφη απο την γραφειοκρατια μεσα στην Ρωσια ολων των μεθοδων που ειχαν χρησιμοποιηθει για την εκβιομηχανιση των χωρων της Δυσης: την εκδιωξη των αγροτων απο τη γη τους, το αναγκαστικο στοιβαγμα των εργατων στις πολεις κατω απο φριχτες συνθηκες, την απειλη της πεινας για να αναγκαστουν ανδρες, γυναικες και παιδια να δουλευουν στα εργοστασια 12, 14 και 16 ωρες την ημερα, νομους που ν' απαγορευουν στους εργατες και τα πιο στοιχειωδη δικαιωματα και ενα συστημα καταναγκαστικης εργασιας σαν συμπληρωμα στη μισθωτη εργασια. Ομως, προσπαθησε να πετυχει μεσα σε 20 χρονια αυτο που ο βρετανικος καπιταλισμος για παραδειγμα πετυχε σε 200. Αυτη η συμπιεση σε μια τοσο συντομη ιστορικη περιοδο εκανε την τρομοκρατια ακομα μεγαλυτερη.

Για τους μαρξιστες καθε συγκεκριμενη κοινωνια χαρακτηριζεται απ' τη δυναμικη της αναπτυξης της. Η ΕΣΣΔ ειναι γραφειοκρατικος κρατικος καπιταλισμος, γιατι η γραφειοκρατια συλλογικα ελεγχει τα μεσα παραγωγης και ειναι αναγκασμενη, σαν τον καθε ατομικο καπιταλιστη στην Δυση, συνεχως να χρησιμοποιει αυτον τον ελεγχο για να εκμεταλλευεται τους εργατες και να συσσωρευει ολο και μεγαλυτερες ποσοτητες κεφαλαιου.

Η δυναμικη που αποτελει το υποβαθρο της γραφειοκρατιας ειναι, οπως και για τους καπιταλιστες της Δυσης, η συσσωρευση. Και αυτη η αναγκη για συσσωρευση πηγαζει απο τον οικονομικο και στρατιωτικο ανταγωνισμο με το δυτικο καπιταλισμο.

Η σημερινη κριση του κρατικου καπιταλισμου ειναι αδυνατο να εξηγηθει χωρις την παραπανω αναλυση. Δεν ειναι μια κριση κακοδιαχειρισης, αναποτελεσματικοτητας ή διαφθορας απο την μερια της γραφειοκρατιας.

πως χαθηκε η επανασταση;

Ομως η επανασταση του '17 ειναι το σπουδαιοτερο γεγονος στην παραδοση του επαναστατικου εργατικου κινηματος. Αν δεν θελουμε να "χαρισουμε" στους σταλινικους και τους αστους αυτη την παραδοση, τοτε θα πρεπει να εξηγησουμε πως καταληξε η Ρωσια απο το εργατικο κρατος της περιοδου εκεινης στο καταπιεστικο καθεστως του Κρατικου Καπιταλισμου.

Εφταιγε, οπως ισχυριζονται οχι μονο οι αστοι αλλα και οι αναρχικοι, ο μπολσεβικισμος, η επιμονη στον δημοκρατικο συγκεντρωτισμο, η

δικτατορια του προλεταριατου; Ειναι κατι αναποφευκτο, στηριγμενο στην ανθρωπινη φυση, που κανει ουτοπια την ελπιδα για μια σοσιαλιστικη κοινωνια;

Αντιθετα η ευθυνη για αυτη την καταληξη ανοικει στον παγκοσμιο ιμπεριαλισμο και την σοσιαλδημοκρατια της εποχης, η οποια προδωσε και επνιξε τις εργατικες επαναστασεις που ξεσπασαν σε μια σειρα απο δυτικες χωρες. Χωρις βοηθεια απο αυτες το επαναστατικο εργατικο κρατος που γεννηθηκε το 1917 εκφυλιστηκε κατω απο τις πιεσεις του καπιταλιστικου κοσμου, που το περικυκλωνε, στην πορεια της δεκαετιας του 1920. Η εργατικη ταξη εχανε ολο και περισσοτερο τον ελεγχο απο μια νεα γραφειοκρατια. Οι ποσοτικες αλλαγες εγιναν ποιοτικες τον κρισιμο χειμωνα 1928-29. Εκεινοι που ελεγχαν το κρατος οδηγησαν τους αγροτες στη βιαιη κολλεκτιβοποιηση και διαλυσαν και τα τελευταια υπολειμματα εργατικης εξουσιας στις πολεις. Ο στοχος της ανατροπης του καπιταλισμου σε παγκοσμιο επιπεδο αντικατασταθηκε απο τον στοχο "να φτασουμε και να ξεπερασουμε τις δυτικες δυναμεις", συμφωνα με τα ιδια τα λογια του Σταλιν.

γκλασνοστ και περεστροικα

Η περεστροικα δεν αποτελει καμμια προσπαθεια γυρισμου στις επαναστατικες παραδοσεις του Λενιν, κατι που γινεται ολο και πιο φανερο με τις τελευταιες εξελιξεις στην ΕΣΣΔ. Οι οικονομικες μεταρρυθμισεις σημερα δεν ειναι ουτε βελτιωση του σοσιαλισμου, ουτε παλινορθωση του καπιταλισμου, γιατι ποτε δεν υπηρξε σοσιαλισμος σ'αυτες τις χωρες μετα τη σταλινικη αντεπανασταση.

Στα χρονια της περεστροικα ο κοσμος δεν ειδε καμια καλλιτερευση της ζωης του. Αντιθετα οι συνεπειες της περεστροικας, ο πληθωρισμος, η πιθανοτητα της ανεργιας και οι ουρες μπροστα στα μαγαζια που συνεχισαν να μακραινουν μετετρεψαν την αρχικη υποστηριξη στους μεταρρυθμιστες σε μαζικη δυσαρεσκεια που οδηγησε στην σημερινη πολιτικη και ιδεολογικη κριση των καθεστωτων.

Η γκλασνοστ απο τα πανω δεν ειναι τιποτα περισσοτερο παρα η προσπαθεια του μεταρρυθμιστικου κομματιου της γραφειοκρατιας να κερδισει την συναινεση τμηματων της κοινωνιας και της εργατικης ταξης για την ανασυγκροτηση που ελπιζουν να σωσει την ΕΣΣΔ απο τον υποβιβασμο της απο υπερδυναμη σε μια σχεδον υποαναπτυχτη χωρα.

Ομως, οπως καθε φορα που υπαρχει ενα ρηγμα στην συνοχη της αρχουσας ταξης (Ουγγαρια - Πολωνια '56, Τσεχοσλοβακια '68), καθε φορα που η γραφειοκρατια αναγκαζεται να χαλαρωσει τον ελεγχο πανω στην κοινωνια, οι παραχωρησεις αυτες "ξεχειλωνονται" απο τις μαζες. Η γκλασνοστ απο τα πανω γινεται δηλαδη γκλασνοστ απο τα κατω.

Μηπως ομως αυτη ειναι αντεπανασταση επειδη οι εργαζομενοι προσανατολιζονται προς την Δυση; Οι εργατες στην Δυση για δεκαετιες, ζουσαν με την αυταπατη οτι η απελευθερωση τους απο τα δεσμα των "δικων τους" αρχουσων ταξεων θα ερχοταν απο το Σταλιν. Οτι η ΕΣΣΔ και η Ανατολικη Ευρωπη ηταν ενας παραδεισος σε σχεση με την πικρια που ειχε να προσφερει ο δυτικος καπιταλισμος. Το ιδιο συμβαινει και σημερα με τους Πολωνους εργατες και τον Μπους.

Σημαινει αυτο οτι αυτοι οι εργατες ειναι "πρακτορες του ιμπεριαλισμου"; Οχι. Το μονο που σημαινει ειναι οτι η αρχουσα ταξη στην Ανατολικη Ευρωπη ειναι το ιδιο εκμεταλλευτικη και καταπιεστικη οσο και οι δυτικοι συναδελφοι της. Οτι ξεσηκωνει τις ιδιες αντιθεσεις και αγανακτηση απο την εργατικη ταξη οσο και η θατσερ στους Βρετανους ανθρακωρυχους. Σημαινει ακομα, οτι, οπως στην Δυση η εργατικη ταξη τρεφει αυταπατες για την δυνατοτητα να βελτιωθει η θεση της στο συστημα μεσα απο μεταρρυθμισεις, ετσι και στην Ανατολη οι εργατες εχουν την ψευδαισθηση οτι ο Μαζοβιετσκι με τον Γιαρουζελσκι και μερικες ενεσεις της αγορας θα ειναι μια διεξοδος στα δεινα τους.

Το ιδιο ισχυει και με τις εθνικες διεκδικησεις. Για ποιο λογο θα πρεπει να θεωρουνται αντιδραστικες και να μην ισχυει το ιδιο με τις διεκδικησεις των Ιρλανδων καθολικων απεναντι στον Βρετανικο ιμπεριαλισμο;

Για να μην χαρισουμε στους σταλινικους τις εννοιες του σοσιαλισμου, για να αντισταθουμε στην επιθεση των αστων που θεωρουν το θεμα ληξαν, και τον σοσιαλισμο μια και καλη χαμενο και χρεωκοπημενο, χρειαζομαστε τις αναλυσεις αυτου του βιβλιου. Αναλυσεις που στηριζονται στις πολιτικες παραδοσεις του επαναστατικου εργατικου κινηματος.

«ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ» ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Το αρθρο αυτο ειναι απομαγνητοφωνημενη ομιλια του Κρις Χαρμαν του Socialist Workers Party στο "Τριημερο Επαναστατικου Μαρξισμου '89" που οργανωσε η ΟΣΕ στην Αθηνα τον Μαη του 1989.

Το θεμα για το οποιο θα μιλησω εχει εξελιχθει σε **κεντρικο ιδεολογικο ζητημα** για τους σοσιαλιστες σημερα. Παραλληλα με την κριση στην Δυση βλεπουμε αυτα τα χρονια να ξετυλιγεται και η κριση στις χωρες του κρατικου καπιταλισμου, τις οποιες πολλοι αγωνιστες θεωρουσαν σαν προτυπο σοσιαλιστικο. Παραλληλα με την **κριση του καπιταλισμου ξετυλιγεται και μια κριση του σοσιαλισμου.**

Βλεπουμε, σαν αποτελεσμα αυτης της διαδικασιας, κομματα οπως το Κ.Κ.Ε. εδω, ή αντιστοιχα το περιοδικο μεσα απο το οποιο κνειται το Βρεττανικο Κ.Κ., να επιχειρηματολογουν οτι για να προχωρησουμε στον σοσιαλισμο δεν μπορουμε να ξεχασουμε την αγορα. Η αγορα, λενε, ειναι βασικο συστατικο στοιχειο, πρεπει να πατησουμε πανω σ'αυτη για να προχωρησουμε στο σοσιαλισμο.

Στην ουσια αναπαραγουν το βασικο επιχειρημα που παντα χρησιμοποιουσανε οι αστοι εναντια στο σοσιαλισμο. Το επιχειρημα οτι ο μοναδικος τροπος με τον οποιο μπορεις να διαχειριστεις μια οικονομια αποτελεσματικα ειναι η αγορα, γιατι η αγορα στην πραγματικοτητα εκφραζει τις επιθυμιες των ανθρωπων. Αν δεν χρησιμοποιησεις την αγορα το αποτελεσμα ειναι αναποτελεσματικοτητα, σπαταλη πορων και τελικα ο κοσμος να μην παιρνει αυτο το οποιο θελει.

Για να στηριξουν αυτο το επιχειρημα, παρουσιαζουν μια εικονα του καπιταλισμου, συμφωνα με την οποια η λειτουργια της αγορας στηριζεται στην υπαρξη πολλων μικρων επιχειρησεων οι οποιες παραγουν συμφωνα με την αγορα.

Ουσιαστικα λενε οτι δεν υπαρχει αναγκη για σχεδιασμο. Οτι η διαδικασια της αγορας λειτουργει αποτελεσματικα. Οτι ο κοσμος με τα λεφτα που εχει στην τζεπη του καθοριζει κατα καποιο τροπο αυτο το οποιο θελει να παραχθει. Γιατι, οταν θελει καποια πραγματα, τρεχει με τα λεφτα του να τα αγορασει και ετσι ανεβαζει τις τιμες, και επειδη ανεβαινουν οι τιμες, οι επιχειρησεις παραγουν περισσοτερα αγαθα απ' αυτα που ζητα ο κοσμος. Ενω αν ο κοσμος δεν θελει καποια αγαθα, τοτε δεν θα ξοδεψει τα λεφτα του για να τα παρει, οι τιμες πεφτουν, και μ'αυτο τον τροπο οι επιχειρησεις δεν παραγουν τα πραματα που δεν θελει ο κοσμος.

Ουσιαστικα ζωγραφιζουν μια εικονα συμφωνα με την οποια η αγορα ειναι μια μαζικη δημοκρατια, μεσα απο την οποια, οι επιθυμιες μετατρεπονται σε εντολες προς τις επιχειρησεις για το τι πρεπει να παραγουν. Δημιουργουν την εντυπωση οτι ουσιαστικα η αγορα ειναι ενας παραλληλος μηχανισμος, διπλα στην κοινοβουλευτικη δημοκρατια. Το επιχειρημα που προβαλουν ειναι οτι, οπως με την κοινοβουλευτικη δημοκρατια εχετε το δικαιωμα να ψηφισετε και να διαλεξετε ποιο κομμα θελετε να σας εκφραζει, με τον ιδιο τροπο με την ελευθερη αγορα, αντι να χρησιμοποιησετε την ψηφο χρησιμοποιητε τα λεφτα σας, για να επιλεξετε τα αγαθα που θελετε να σας προσφερει. Και οι δυο μηχανισμοι ειναι οι τελειοτεροι που μπορουν να υπαρχουν για να ικανοποιουν τις επιθυμιες των ανθρωπων, ειναι ο φυσικος τροπος με τον οποιο λειτουργουν τα πραγματα.

Οι πιο εκλεπτισμενοι απολογητες αυτου του συστηματος τοποθετουν το ζητημα με ορους πληροφορικης και κυβερνητικης. Στην πραγματικοτητα, λενε, τι ειναι η αγορα; Ειναι ενα συστημα πληροφορικης, ενα συστημα με το οποιο ο κοσμος στελλει τα καταλληλα μηνυματα, τις καταλληλες πληροφοριες για τα πραγματα που θελει να παρει, στις επιχειρησεις, οι οποιες ετσι ξερουν τι θελει ο κοσμος για να του προσφερουν αυτο που θελει.

ΑΠΛΗ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Το πρωτο που λεμε εμεις, ειναι οτι αυτη η εικονα δεν ειναι κατι νεο στα οικονομικα. Αυτη η περιγραφη της λειτουργιας της αγορας ειναι κατι το οποιο υπηρχε πολυ καιρο πριν γραψει ο Μαρξ το Κεφαλαιο.

Στην πραγματικοτητα ειναι μια εικονα την οποια βρισκουμε σε ενα απο τους ιδρυτες της συγχρονης οικονομικης επιστημης, τον Ανταμ Σμιθ. (1723-1790) Μετα, πηρε αυτη τη συστηματοποιημενη μορφη απο καποιους χυδαιους οικονομολογους, ο πιο γνωστος απο τους οποιους ηταν ο Σαιη. (1767-1832)

Αυτη η περιγραφη δεν ανταποκρινεται καθολου στην συγχρονη οικονομια. Ειναι καποιου ειδους περιγραφη αυτου, που σαν Μαρξιστες θα ονομαζαμε **απλη εμπορευματικη παραγωγη.** Ειναι μια εικονα η οποια θα ισχυε σε μια κατασταση οπου τα εμπορευματα πραγματικα παραγονται απο εκατομμυρια μικροπαραγωγους, οι οποιοι επικοινωνουν και ανταλλασουν τα προιοντα μεταξυ τους μεσα απο μια ανοικτη αγορα.

Τετοιου τυπου κατασταση μπορουμε να πουμε οτι κλασικα επικρατουσε σε χωρες με μικροκαλλιεργητες, που μ'αυτο τον τροπο εξασφαλιζαν κυρια τα εμπορευματα τροφιμων. Ειναι μια μορφη παραγωγης τροφιμων που εξακολουθει να υπαρχει σε ορισμενα μερη του κοσμου. Σ' αυτο το συστημα μπορουμε πραγματικα να πουμε οτι ο καθε μικροπαραγωγος αγροτης παραγει τοσο καλαμποκι στο χωραφι του, αναλογα με το τι τιμες περιμενει να παρει, οταν θα βγει το καλαμποκι του στην αγορα.

Το επιχειρημα που χρησιμοποιειται με βαση αυτο το μοντελο ειναι οτι αν υπαρχουν ανθρωποι που χρειαζονται περισσοτερη τροφη τοτε θα πληρωσουν περισσοτερα χρηματα για να την αποκτησουν, και μ'αυτο τον τροπο θα προσφερουν μια καλυτερη τιμη στο μικροπαραγωγο ο οποιος θα παραγει περισσοτερο καλαμποκι.

Ακομα ομως και αυτο το απλοποιημενο μοντελο, που στηριζεται στο να υπαρχουν μονο μικροπαραγωγοι αγροτες και τα μονα εμπορευματα για τα οποια μιλαμε να ειναι τα τροφιμα, ακομα και αυτο το μοντελο στην πραγματικοτητα ποτε δεν λειτουργουσε ετσι.

Τι συμβαινει στην πραγματικοτητα; Ας υποθεσουμε οτι μια χρονια υπαρχει ελλειψη τροφιμων. Αυτο οδηγει σε μια αυξηση της τιμης των τροφιμων. Δεν ειναι ομως αληθεια οτι αυτο οδηγει σε μια κατασταση οπου αμεσως οι μικροπαραγωγοι αγροτες θα παραγουν περισσοτερα τροφιμα για να καλυψουν τις ελλειψεις που υπαρχουν.

Ο λογος ειναι οτι για να μεγαλωσει το καλαμποκι χρειαζονται 6 μηνες. Αρα δεν υπαρχει περιπτωση αυτοι οι μικροπαραγωγοι αγροτες να καλυψουν αυτο το ελλειμα που υποτιθεται οτι σηματοδοτει η αγορα. Αυτο το οποιο μπορει το πολυ-πολυ να γινει μεσα απ' αυτη τη διαδικασια, ειναι οτι οι αγροτες θα σπειρουν παραπανω καλαμποκι με την προοπτικη της επομενης χρονιας.

Ετσι λοιπον σ' αυτο το απλο μοντελο, οπου εχουμε μικροκαλλιεργητες που παραγουν τροφιμα, και το παραδειγμα ειναι το καλαμποκι, αυτο που γινεται ειναι οτι εχουμε συνεχεις διακυμανσεις της τιμης του καλαμποκιου, η οποια ανεβοκατεβαινει. Το αποτελεσμα αυτων των διακυμανσεων ειναι οτι εχουμε χρονιες που ο κοσμος λιμοκτονει, δεν υπαρχει αρκετο καλαμποκι για να τον θρεψει και υπαρχουν χρονιες που οι μικροκαλλιεργητες καταστρεφονται γιατι υπαρχει υπερβολικη προσφορα και η τιμη πεφτει κατω.

Αν δυσκολευεστε να με πιστεψετε, σκεφτητε τι γινοταν στη Ελλαδα, πριν απο καμμια σαρανταρια χρονια, οταν υπηρχε πραγματικα μια μεγαλη μαζα μικροκαλλιεργητων. Η κατασταση μεσα στην οποια ζουσαν, ηταν οτι υπηρχαν χρονιες που ο κοσμος πεθαινε της πεινας και υπηρχαν χρονιες που υπηρχε πραγματικα μια μεγαλη παραγωγη να προσφερουν.

Στην πραγματικοτητα, ακομα και σ' αυτο το παρα πολυ απλοικο μοντελο, που δεν απαιτει να εχουνε επενδυθει μεγαλες ποσοτητες κεφαλαιου, η λυση του προβληματος με την διαδικασια της αγορας, γινεται με μια κατασταση οπου η συμπτωση της προσφορας με την ζητηση γινεται μεσα απο μια αλλεπαλληλη διαδικασια κρισεων, οπου υπαρχει αυτη η αλληλοδιαδοχη χρονιων, στις οποιες διαφοροι γινονται αρκετα πλουσιοι μεσα απο το πως παει η σοδια και αλλοι καταστρεφονται.

Γι'αυτο ακριβως τον λογο καθε συγχρονο κρατος δεν αφηνει το προβλημα της παραγωγης των τροφιμων, της παραγωγης των αγροτων, να λυθει και να προχωρησει απλα μεσα απο τους μηχανισμους της αγορας. Αντιθετα βλεπουμε συνεχεις μηχανισμους παρεμβασης, επιδοτησεις, οργανισμους συνγκεντρωσης των προιοντων, οργανισμους διαθεσης των προιοντων, προγραμματα επενδυσης για εργα υποδομης, κλπ.

Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΓΟΡΑ

Αν λοιπον η αγορα δεν μπορει να δουλεψει στην απλη εμπορευματικη παραγωγη των αγροτικων προιοντων, ακομα περισσοτερο δεν μπορει να

δουλεψει οταν περναμε στην βιομηχανικη παραγωγη προιοντων. Γιατι οταν προχωραμε πια στην βιομηχανια δεν μεσολαβουν απλως 6 μηνες απο την εποχη που θα σπειρεις μεχρι που να μαζεψεις την σοδια, αλλα πολυ περισσοτερο. Μεσολαβουν 5 και 10 χρονια απο την στιγμη που αρχιζει η ερευνα για να προσδιοριστει το ειδος του εργοστασιου, για να γινει η επενδυση, ενας ολοκληρος κυκλος που απαιτει ενα μεγαλο συγχρονο εργοστασιο για να φτασει να παραγει τα προιοντα που υποτιθεται ζητα η αγορα.

Για παραδειγμα, καποια στιγμη διαπιστωνεται οτι υπαρχουν ελλειψεις στην αγορα αυτοκινητων, οτι δεν κυκλοφορουν αρκετα αυτοκινητα, και οτι υπαρχει προοπτικη να βγουνε μεγαλα κερδη αν γινουνε επενδυσεις στο κλαδο των αυτοκινητων. Μπορει να χρειαστουν 5 και 10 χρονια για να κτιστει, να εγκατασταθει και να λειτουργησει ενα συγχρονο εργοστασιο παραγωγης αυτοκινητων. Σ' αυτο το διαστημα των 5 και 10 χρονων, οταν θα φτασει να βγαλει τα αυτοκινητα στην αγορα, μπορει να μην υπαρχει καθολου ελλειψη αυτοκινητων, μπορει αντιθετα να κυκλοφορουν παρα πολλα αυτοκινητα.

Ας ακολουθησουμε παρα περα αυτη τη συλλογιστικη. Ας πουμε "ναι, λειτουργει η αγορα, και δεν υπαρχει κανενας ελεγχος, καμμια ρυθμιση της αγορας". Αυτο που βλεπουμε ειναι οτι η προσδοκια οτι θα υπαρξουνε μεγαλα κερδη, σημαινει οτι δεν υπαρχει κανενας μηχανισμος που να ελεγχει και να καθοριζει οτι θα πραγματοποιηθουν ακριβως **εκεινες** οι επενδυσεις, οι οποιες θα παραγουν **εκεινο** τον αριθμο αυτοκινητων που προβλεπεται οτι θα ικανοποιησουν τα μυνηματα της αγορας και θα φερουν ετσι αυτα τα τεραστια κερδη. Αντιθετα, ειναι σιγουρο οτι πολλες ανταγωνιστικες εταιρειες που βλεπουν την προοπτικη αυτων των κερδων θα τρεξουν να επενδυσουν, και αρα, με μαθηματικη ακριβεια, θα παραγουν τελικα πολυ περισσοτερα αυτοκινητα απ' αυτα τα οποια απαιτουνται για να βγουν αυτα τα κερδη.

Αρα λοιπον, ειναι απο την αρχη ενσωματωμενο μεσα σ' αυτο τον μηχανισμο της αγορας το να οδηγει σε μια κατασταση οπου για καποιες περιοδους υπαρχει η προοπτικη οτι θα υπαρξουν κερδη, οτι χρειαζεται να γινουν νεες επενδυσεις, και υπαρχει στροφη προς τις νεες επενδυσεις. Αυτο με την σειρα του, μετα απο 5 - 10 χρονια, οδηγει σε μια κατασταση οπου εχουν γινει υπερβολικα μεγαλες επενδυσεις, περισσοτερο απο οτι μπορει η αγορα να σηκωσει.

Αν εχετε αμφιβολια οτι εκει καταληγει αυτη η ιστορια, τοτε ριξτε μια ματια στο τι συνεβαινε την περασμενη δεκαετια, την δεκαετια του '70. Γινοταν αγωνας δρομου για το ποιος θα καταφερει να εχει καινουργιες επενδυσεις σε ναυπηγια, σε χαλυβουργεια, σε χημικα εργοστασια. Δεκα χρονια αργοτερα, στην δεκαετια του '80, παντου, στην Βρεττανια, στην Πολωνια, στην Ελλαδα, καινουργια ακομη εργοστασια κλεινουν το ενα πισω απο το αλλο, κλεινουν χαλυβουργεια, κλεινουν ναυπηγεια, κλεινουν χημικα εργοστασια.

Η πραγματικοτητα ειναι οτι αυτο το "θαυμασιο" συστημα που στελλει μηνυματα μεσω των τιμων, αυτο που περιγραφουν σαν ενα τελειο συστημα πληροφορικης, ξανα και ξανα κατα την διαρκεια της ομαλης του λειτουργιας φτανει σε σημειο καταρρευσης. Και πρεπει να συμπληρωσουμε οτι οταν συμβαινει αυτο, οταν φτανει σ'αυτα τα σημεια, οχι μονο καταστρεφεται η ζωη χιλιαδων, εκατομμυριων ανθρωπων, αλλα και σπαταλιουνται τεραστιες ποσοτητες πορων.

Το γεγονος οτι γινεται μια τετοιου ειδους μεγαλη σπαταλη δεν ειναι θεμα που αποσχολει μονο εμας. Πρεπει να μας αποσχολει, γιατι ουσιαστικα ολα αυτα τα πραγματα θα μπορουν να χρησιμοιηθουν για να καλυψουν αναγκες που μενουν ακαλυπτες, στεγασης, τροφης για ανθρωπους που πεινουν και δεν εχουν να ντυθουν κτλ. Αλλα δεν ειναι μονο για μας που ειναι μεγαλο το προβλημα, ειναι τεραστιο και για τους ιδιους τους καπιταλιστες.

Αυτο, γιατι ο καθε καπιταλιστης, καθε επιχειρηση, ανησυχει οτι αυτος ο συγκεκριμενος θα ειναι αυτος που δεν θα μπορει να πουλησει, αυτος που δεν θα μπορει να βγαλει τα κερδη του, αυτος ο οποιος θα πρεπει να πληρωσει την καταστροφη. Ετσι λοιπον, αυτο το οποιο βλεπουμε να συμβαινει στον συγχρονο καπιταλισμο, ειναι οτι ο καθε ενας συγκεκριμενος καπιταλιστης θελει, εχει αναγκη, να παρει μετρα προστασιας για να μην ειναι αυτος που θα βρεθει σ'αυτη τη θεση, που δεν θα μπορει να πουλησει τα προιοντα του.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ, ΛΑΔΩΜΑΤΑ, ΔΙΑΦΘΟΡΑ

Αυτο τους οδηγει να παρουν μετρα εξω απο την παραγωγικη διαδικασια. Τι σημαινουν απο την καπιταλιστικη πλευρα αυτα τα εξω απο την παραγωγικη διαδικασια μετρα με τα οποια αναζητουν καποια μορφη προστασιας

να μην τους κτυπησει το κακο; Σημαινουν τεραστια εξοδα σε ιστοριες οπως διαφημιστικες εκστρατειες, οπως ο ανασχεδιασμος των προιοντων με βαση την συσκευασια και οχι το πραγματικο τους περιεχομενο. Σημαινει εξοδα για δημοσιες σχεσεις, σημαινει, τελος, το λαδωμα. Αυτη η ιστορια με τα λαδωματα δεν ειναι μια υποθεση απλως του ΠΑΣΟΚ, το βλεπουμε αμα κανουμε τον γυρο του κοσμου, ειναι η ιστορια του σκανδαλου Ρεκρουτ στην Ιαπωνια, ειναι η Λοκχιντ, η οποια ειχε εξαγορασει κυβερνησεις απο την Ιταλια μεχρι την Ιαπωνια, ειναι η ιστορια την οποια περναμε στην Αγγλια, οπου δυο τεραστιες εταιριες ηλεκτρικων ειδων, ξοδευουν απεραντα ποσα για να κανουν διαφημιστικες εκστρατειες για το ποιος θα μπορεσει να καταπιει τον αλλο, για να παρουνε την κυβερνηση με το μερος τους, για να αποκτησουν ουσιαστικη πολιτικη επιρροη, που να μπορεσει να τους προστατεψει απο αυτη την εξελιξη.

Να παρουμε σαν παραδειγμα την εταιρεια Ναμπισκο. Μια προσφατη διαμαχη στην Αμερικη, για το αν θα εξαγορασει μια εταιρεια μια αλλη, οπου εγινε σκληρη μαχη. Αυτη η μαχη σημαινε οτι ξοδευτηκαν ποσα τα οποια ισοδυναμουν σε δυο δισεκατομμυρια δραχμες.

ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΣΜΟΣ

Η λογικη καταληξη αυτου του τυπου της προστασιας ειναι οτι τελικα οι επιχειρησεις απευθυνονται στο κρατος για πολεμικες προσπαθειες, για εξοπλισμους. Και επειδη εκει βρισκουν μια αγορα για τα προιοντα τους, τους προσφερει μια διεξοδο σε ποιον να τα πουλησουν, και με τον σκοπο της χρησιμοποιησης αυτου του πολεμικου μηχανισμου εναντιον των ανταγωνιστων τους, εναντιον των εταιρειων αλλων χωρων, που αντιμετωπιζονται με την στρατιωτικη βια.

Για παραδειγμα αυτη τη στιγμη, υπαρχει μια εντονη διαμαχη αναμεσα στην αρχουσα ταξη της Ιαπωνιας και την αρχουσα ταξη στην Αμερικη, τι θα απογινει το σχεδιο για την αναπτυξη ενος νεου πολεμικου αεροπλανου που λεγεται FSX. Στην πραγματικοτητα η διαμαχη αφορα αν τα λεφτα που θα ξοδευτουν θα βοηθησουν στην αναπτυξη της αεροναυπηγικης βιομηχανιας στην Αμερικη ή στην Ιαπωνια. Μπορει τα διαφορα σοσιαλδημοκρατικα κομματα η τα Κ.Κ. αυτη τη στιγμη να λενε οτι ειναι καιρος να λειτουργησει η αγορα, ομως οι λογικοι καπιταλιστες που διευθυνουν αυτες τις επιχειρησεις δεν μιλαν με τετοιους ορους.

Αυτο που σημαινει αυτη η ιστορια, ειναι οτι τεραστιες επιχειρησεις, οι πραγματικα μεγαλες επιχειρησεις, προστατευονται απο το κρατος για μεγαλα χρονικα διαστηματα, για δεκαετιες ολοκληρες, απο το να αντιμετωπισουν τον οποιονδηποτε ανταγωνιστη. Ετσι ολη αυτη η φιλολογια περι των μηνυματων της αγορας που ερχονται μεσα απο τον ανταγωνισμο, στην πραγματικοτητα ποτε δεν φτανει σ' αυτες τις μεγαλες επιχειρησεις.

Η ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΟΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ

Ετσι λοιπον αν διαβασουμε οχι τα βιβλια τις ακαδημαικες μελετες των οικονομολογων, αλλα τις συγκεκριμενες μελετες που γινονται για την δομη των επιχειρησεων, ανακαλυπτουμε οτι η συγκεκριμενη δομη διαχειρισης των επιχειρησεων ειναι παρα πολυ αναποτελεσματικη.

Προσφατα το Wall Street Journal, η εφημεριδα του Αμερικανικου χρηματιστηριου, δημοσιευσε μια μελετη που συμπεραινει οτι η IBM, η τεραστια επιχειρηση παραγωγης κομπιουτερ, ειναι τοσο αναποτελεσματικη και γραφειοκρατικη οσο και η Σοβιετικη Ενωση, οσο και ο Κρατικος Καπιταλισμος, και επομενως εχει κατα καποιο τροπο αναγκη απο μια δικη της περεστροικα.

Η ιδια ιστορια επαναλαμβανεται ειτε μιλαμε για την Ford, ειτε μιλαμε για την General Motors, για τα ναυπηγεια στην Αγγλια, για τα μεγαλα εργοστασια στην Αγγλια. Αν κοιταξουμε τις εκθεσεις και τα δημοσιευματα αυτων που μελετανε την δομη των επιχειρησεων, συγκεκριμενα βγαζουνε παντου αυτη την εικονα. Και αν μιλησετε με τους εργατες που δουλευουν σ' αυτες τις επιχειρησεις, τοτε οι ιστοριες που θα ακουσετε σε σχεση με την σπαταλη που υπαρχει σ'αυτες τις επιχειρησεις και την διαφθορα που υπαρχει στο επιπεδο των διευθυντων και της διαχειρησης της επιχειρησης, ειναι πραγματικα εντυπωσιακες.

Ειναι πραγματικα μια πολυ διαφορετικη εικονα απ' αυτη την οποια ζωγραφιζουν οι δεξιοι σοσιαλδημοκρατες, και απο την οψιμη στροφη των Κ.Κ. που εχουν αρχισει να αγαπουν την αγορα.

ΤΑ ΜΟΝΟΠΩΛΙΑ

Υπαρχει ενα τελευταιο στοιχειο το οποιο πρεπει να προσθεσουμε σ'αυτη την εικονα. Ο βαθμος ελεγχου που εχουν αυτες οι τεραστιες επιχειρησεις πανω στην αγορα ειναι τεραστιος. Ενδεικτικα η Ford και η General Motors μαζι ελεγχουν το 60% της αγορας αυτοκινητων στην Αμερικη. Τρεις εταιρειες παραγωγης τροφιμων στην Βρεττανια ελεγχουν το 60% της αγορας. Η Boeing καλυπτει το 90% των αεροπλανων της πολιτικης αεροποριας που πεταν σ'ολοκληρο τον κοσμο.

Στην πραγματικοτητα οταν φτασουμε πια σ' αυτο τον βαθμο ελεγχου, αυτες οι επιχειρησεις δεν ενδιαφερονται καθολου για το τι ειδους προιοντα παραγουνε. Δεν υποκεινται σε τετοιου ειδους πιεσεις, δεν τους απασχολει καθολου αν μετα απο 5, 10 χρονια αποδειχθει οτι το προιον που βγαλανε στην αγορα ειναι επικινδυνο για τους καταναλωτες του, και αλλα τετοια παρομοια.

Ετσι λοιπον ολος αυτος ο θαυμαστος κοσμος της συγχρονης αγορας, οταν τον δουμε στην πραγματικοτητα ειναι ενα συστημα το οποιο παραγει τροφιμα που προκαλουνε δηλητηριασεις, κτιρια τα οποια καταρρεουν, εργοστασια στα οποια γινονται εκρηξεις, πλοια τα οποια βουλιαζουν με το παραμικρο, ή αεροπλανα που αρχιζουν να αποσυντιθενται ενω πετουν στον αερα.

Ο "ΥΠΑΡΚΤΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ"

Για να γυρισουμε στο θεμα μας, θα υπενθυμησουμε ποσο διαφορετικη ειναι η πραγματικοτητα, απο την ιδεολογια της αγορας την οποια πλασαρουν ολον αυτο τον καιρο. Το σημειο συναντησης της προσφορας με την ζητηση, δεν ειναι ενα φυσικο σημειο συναντησης, ειναι μια "συναντηση" που πραγματοποιειται μεσα απο κρισεις, τεραστιας εκτασης κρισεις, οι οποιες σημαινουν τεραστιες σπαταλες, τεραστιες αναδιοργανωσεις. Κατι που το εχουμε δει μεταπολεμικα στην δεκαετια του '70, προσφατα στην αρχη της δεκαετιας του '80.

Η προστασια που επιλεγουν οι καπιταλιστες για να μπορεσουν να επιβιωσουν σε καθε τετοιο κυκλο αναδιοργανωσης και ανασυγκροτησης της οικονομιας ειναι να σπαταλουνε ολους αυτους τους πορους για την διαφημηση, για τη συσκευασια, για τα λαδωματα, και τελικα για την παραγωγη των οπλων.

Αυτο με την σειρα του, οδηγει στην εξαπλωση δυο φαινομενων, τα οποια υποτιθεται οτι τα εχουν αποκλεισει. Οι τεραστιας εκτασης γραφειοκρατιες που φτιαχνονται γυρω απο αυτες τις επιχειρησεις. Και το τελικο αποτελεσμα, που ειναι προιοντα χαμηλης ποιοτητας που δεν εχουν τιποτε να κανουν με τις αναγκες που υποτιθεται οτι προσπαθουν να ικανοποιησουν.

Ετσι λοιπον, αντι για την εικονα της αγορας που ζωγραφιζουν, στην οποια ο καταναλωτης ειναι κυριαρχος, η πραγματικοτητα ειναι ολος αυτος ο κοσμος που αντιμετωπιζει αυτα τα προβληματα, ειτε γιατι χανει την δουλεια του καθε φορα που υπαρχει αυτη η διαδικασια της αναπροσαρμογης μεσα απο την κριση, ειτε γιατι ειναι υποχρεωμενος να καταναλωσει ολα αυτα τα προιοντα που δεν καλυπτουν της αναγκες του.

ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ: ΤΑ ΙΔΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Οταν λοιπον κατανοησουμε την αναπτυξη του συγχρονου καπιταλισμου σαν μια τετοια διαδικασια τοτε μπορουμε να κατανοησουμε κατι το πολυ σημαντικο για τις λεγομενες κομμουνιστικες χωρες. Τα προβληματα που αντιμετωπιζουν αυτες οι χωρες δεν ειναι κατι το διαφορετικο απο τα προβληματα του καπιταλισμου. Στην ουσια προκειται για του ιδιου τυπου φαινομενα, εστω και αν ορισμενες φορες ειναι σε πιο οξυμμενη μορφη.

Αυτες οι χωρες σε μεγαλο βαθμο εφτασαν εκει που ειναι σημερα ξεκινωντας απο χωρες που στην δεκαετια του '30 και πριν τον Β' Παγκοσμιο πολεμο ηταν υπαναπτυκτες χωρες. Ηταν χωρες που αν ειχε αφεθει να λειτουργησει ανενοχλητη η διαδικασια της αγορας, οι δυναμεις της αγορας, αυτες θα τις οδηγουσαν συνεχως σε μια κατηφορικη πορεια.

Οι κρατικες γραφειοκρατιες οι οποιες πηρανε τον ελεγχο αυτων των χωρων, επιχειρησαν να οικοδομησουν σε μια πολυ μεγαλυτερη κλιμακα τους μηχανισμους προστασιας τους οποιους βλεπουμε οτι δημιουργουν οι ιδιες οι καπιταλιστικες επιχειρησεις για να προστατεψουν τον εαυτο τους απο τους ανταγωνιστες της αγορας.

Στη Δυση, η κριση στο μεσοπολεμο [1920-40] σημαινε την εμφανιση μιας διαδικασιας τεραστιου κρατικου παρεμβατισμου, ακριβως για προστασια

των επιχειρησεων απεναντι στην κριση. Σε χωρες οπως η Ρωσσια, η Κινα, ουσιαστικα εχουμε μια ακομη μεγαλυτερη χρησιμοποιηση του κρατους, αλλα με τον ιδιο στοχο, την δημιουργια προστασιας απεναντι στις πιεσεις της κρισης.

Αν στην Δυση βλεπουμε την General Motors να ξεκινα απο τις διαφημιστικες εκστρατειες και να προχωρα και να κλιμακωνει αυτου του τυπου τις δαπανες και την σπαταλη μεχρι τα συμβολαια εξοπλισμων, μια διαδικασια με την οποια προσπαθει να προστατεψει το μεριδιο της στην αγορα αυτοκινητων, στην Ανατολη βλεπουμε την γραφειοκρατια να χρησιμοποιει την οικοδομηση ενος τετοιου στρατιωτικου μηχανισμου που να μπορεσει να την προστατεψει για να μπορεσει να αναπτυχθει σε πολυ μεγαλυτερη κλιμακα.

Στην πραγματικοτητα αμα κοιταξουμε τι συνεβαινε στο κοσμο, βλεπουμε οτι δεν ειναι μονο η Ρωσσια και η Κινα αλλα και μια σειρα απο χωρες που ποτε δεν διεκδικησαν τον τιτλο της σοσιαλιστικης χωρας, να ακολουθουν παρομοιες διαδικασιες υποκαταστασης εισαγωγων που στηριζονται πανω στην ιδια συλλογιστικη.

Αν ομως στις επιχειρησεις της Δυσης αυτου του ειδους οι μηχανισμοι οδηγουνε στην εξαπλωση γραφειοκρατικων μηχανισμων αναποτελεσματικοτητας και μη παραγωγικοτητας, το ιδιο φαινομενο βλεπουμε και στην Ανατολη οπου το "κλεισιμο" μιας ολοκληρης οικονομιας, μπορει βραχυπροθεσμα η εστω για καποια χρονικα διαστηματα να αποδεικνυεται οτι ειναι μορφη προστασιας, αλλα μακροπροθεσμα οδηγει στα ιδια αποτελεσματα. Ουσιαστικα αναπαραγει μηχανισμους σπαταλης των πορων και αναποτελεσματικοτητας.

ΓΙΑΤΙ Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ ΕΙΝΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΡΗ

Για την ακριβεια τα πραματα ειναι χειροτερα απο δυο αποψεις. Για να αρχισει η οικοδομηση βιομηχανιας σε μια υπαναπτυκτη χωρα, σημαινει οτι μπαινει μπροστα η διαδικασια μειωσης του ποσοστου του εθνικου προιοντος που προοριζεται για την καταναλωση των εργατων.

Για παραδειγμα στην Αμερικη το ποσοστο του εθνικου εισοδηματος που πηγαινει σε μισθους και μεροκαματα ειναι το 55% ενω στην Ρωσσια το αντιστοιχο ποσοστο ειναι 35%. Αρα δεν πρεπει να μας κανει εντυπωση οτι τελικα τα καταναλωτικα αγαθα που προοριζονται για να ικανοποιησουν τις αναγκες των εργατων στην Ρωσσια ειναι χειροτερης ποιοτητας απ' αυτα που συναντα με στην Δυση.

Επισης δεν πρεπει να μας κανει εντυπωση το οτι αυτη η ιστορια οδηγει σε ελλειψεις. Γιατι οταν ενα μεγαλο ποσοστο παραγωγης κατευθυνεται στο να καλυψει τις αναγκες της οικοδομησης της βιομηχανιας τοτε δεν ειναι παραξενο οτι αναγκες του πληθυσμου παραμελουνται και πολλες φορες δεν καλυπτονται και καθολου.

Το δευτερο που κανει τα πραματα χειροτερα σ' αυτες τις χωρες, ειναι οτι στην πραγματικοτητα εχουμε να κανουμε με οικονομιες οι οποιες ειναι μικροτερες και οι οποιες αντιμετωπιζουν ανταγωνιστες οι οποιοι ειναι μεγαλυτερου μεγεθους απο αυτους. Μ' αυτο τον τροπο ολα αυτα τα προβληματα οξυνονται, μεγεθυνονται και εμφανιζονται με πιο εντονο τροπο.

Για να παρουμε το παραδειγμα του ανταγωνισμου των εξοπλισμων. Η Ρωσσια βρισκεται σε στρατιωτικο ανταγωνισμο με την Αμερικη. Αυτο σημαινει οτι ειναι υποχρεωμενη να παραγει εξοπλιστικα συστηματα της ιδιας ποιοτητας και του ιδιου βαθμου αναπτυξης με τους Αμερικανους.

Ξερουμε οτι το 1/3 περιπου απο τα οπλικα συστηματα τα οποια παραγουνε οι Αμερικανοι στην πραγματικοτητα ειναι αχρηστα. Τα παραγουν και στο τελος επειδη δεν μπορουν να τα χρησιμοποιησουν, τα πετανε. Μπορουμε να υποθεσουμε οτι ενα αντιστοιχο ποσοστο ισχυει και για την Ρωσσια. Το ζητημα ειναι οτι η Ρωσικη οικονομια ειναι μονο η μιση σε συγκριση με την Αμερικανικη. Ετσι οταν δουμε τι αντιπροσωπευει αυτο σε σχεση με το εθνικο προιον, αν στην Αμερικη το ποσοστο ειναι τελικα 3% στην Ρωσσια πρεπει να ειναι το διπλασιο, δηλαδη 6%.

Επισης ξερουμε οτι στην Αμερικη πεσανε εξω στον υπολογισμο των επενδυσεων που απαιτουνταν για ολοκληρους κλαδους, ετσι ωστε να υπαρχει ενα μεγαλο ποσοστο απο εργοστασια που τελικα αποδεικτηκαν αχρηστα. Το ιδιο λαθος αν το μεταφερουμε στα πλαισια της Σοβιετικης Ενωσης μπορει και να σημαινει οτι ενας ολοκληρος χαλυβουργικος κλαδος αποδεικτηκε λανθασμενη επενδυση.

Ολη αυτη η κατασταση δεν σημαινει οτι η φυση της Ρωσσικης οικονομιας ειναι διαφορετικη απο αυτη των υπολοιπων χωρων. Σημαινει οτι οταν το μεγεθος των μοναδων σ'αυτο τον ανταγωνισμο ειναι μικροτερο απο καποιες αλλες, τοτε τα προβληματα

που παρουσιαζονται σ'αυτες τις μικροτερες μοναδες ειναι μεγαλυτερα.

Να παρουμε ενα αλλο παραδειγμα. Στην Βρεττανια η αυτοκινητοβιομηχανια δημιουργησε τεσσερις επιχειρησεις. Μια απ'αυτες, η British Leyland, καταφερε να φτιαξει ενα πολυ πετυχημενο μοντελο, αυτο που το ξερουμε ολοι, το Μινι. Το ζητημα ειναι οτι ειχανε πεσει εξω στον υπολογισμο του κοστους και ετσι ενω πουλησανε εκατομμυρια αυτοκινητα εχαναν λεφτα σε καθε ενα απ' αυτα που πουλουσαν.

Στην Βρεττανια ομως υπηρχαν τρεις αλλες επιχειρησεις οι οποιες καταφερναν να βγαλουν κερδη απο τα αυτοκινητα που πουλουσαν, και ετσι να επιβιωσουν. Αν το ιδιο λαθος που εκανε η British Leyland, το μεταφερουμε στα πλαισια της Σοβιετικης Ενωσης, δηλαδη αν η Lada κανει ενα τετοιο λανθασμενο υπολογισμο, σημαινει οτι η αυτοκινητοβιομηχανια που υπαρχει στην Σοβιετικη Ενωση πεφτει εξω.

Αυτο ομως δεν μπορει να χρησιμοποιηθει σαν επιχειρημα απο τους απολογητες του καπιταλισμου στην Δυση. Δεν μπορουνε να πουνε δηλαδη οτι τα πραγματα ειναι καλυτερα στην Δυση γιατι εδω εχουμε περισσοτερες επιχειρησεις στον καθε κλαδο, γιατι η ιδια η λογικη τους ειναι οτι πρεπει να υπαρχουν ολο και λιγοτερες επιχειρησεις σε ενα κλαδο.

ΣΤΑΛΙΝΙΣΜΟΣ, ΚΕΥΝΣΙΑΝΙΣΜΟΣ, ΤΡΙΤΟΚΟΣΜΙΣΜΟΣ

Ας δουμε την εικονα μ'αυτο τον τροπο: Ολοκληρος ο καπιταλισμος απο την δεκαετια του '30 προχωρησε σε μια πορεια οπου αυτες οι τεραστιες επιχειρησεις χρησιμοποιουσαν ολο και περισσοτερο τετοιες μορφες σπαταλης και δαπανης για να προστατεψουν τον εαυτο τους, μετατρεποντας τον σε ολο και λιγωτερο αποτελεσματικο. Αυτο που συνεβηκε στην Ρωσσια και την Κινα σ'αυτη την πορεια ειναι ουσιαστικα μια πιο οξυμμενη εκδοχη του ιδιου φαινομενου, αλλα απο ποιοτικη αποψη προκειται για το ιδιο φαινομενο.

Ολες αυτες οι διαδικασιες κουβαλουσαν μαζι τους και την αντιστοιχη ιδεολογια. Στην Ανατολη ηταν ο Σταλινισμος, στην Δυση ηταν η ιδεολογια του Κευνσιανισμου, του οργανωμενου καπιταλισμου, στο τριτο κοσμο ηταν η ιδεολογια της οικονομικης αναπτυξης μεσα απο την υποκατασταση εισαγωγων.

Οποια μορφη και αν επερνε αυτη η ιδεολογια, οι ρεφορμιστες την υιοθετουσαν, την αγαπουσαν, ηταν μια εναλλακτικη προταση απεναντι στην ιδεα οτι αυτο το συστημα πρεπει να ανατραπει. Ετσι ολες αυτες τις ιδεολογιες τις βαφτιζανε σοσιαλισμους. Ειτε ηταν ο Σοβιετικος Σοσιαλισμος ειτε ηταν η Δυτικη σοσιαλδημοκρατια, ειτε ηταν ο ας τον πουμε τριτοκοσμικος σοσιαλισμος.

Η ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΣΜΟΥ ΤΗΝ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ '70

Αυτη η εικονα της οικοδομησης ισχυρων επιχειρησεων μεσα στα πλαισια ενος κρατικου προστατευτισμου αρχισε να καταρρεει, αρχισε να αποσυντιθεται στην δεκαετια του'70, αρχιζοντας απο τις επιχειρησεις της Δυσης. Τελικα, κατω απο τις πιεσεις αυτων των προβληματων, οι κυβερνησεις στην Δυση αρχισαν να αντιμετωπιζουν το οτι δεν μπορουν πια να προστατευουν αυτες τις επιχειρησεις και τα προβληματα τους. Ετσι ξεκινησε η διαδικασια εξορθολογισμου, οι διαδικασιες τις οποιες ξερουμε απο την δεκαετια του '80.

Ακριβως επειδη οι κυβερνησεις αρχισαν να λενε οτι δεν υπαρχει πια δυνατοτητα προστασιας των επιχειρησεων μ' αυτο τον τροπο, γι'αυτο οι ρεφορμιστες, οι σοσιαλδημοκρατες αρχισαν να λενε οτι πλεον εχει φτασει το τελος του σοσιαλισμου. Ετσι λοιπον στα τελη της Δεκαετιας του '70 αρχες της δεκαετιας του '80 βλεπουμε τους ρεφορμιστες να μετατρεπονται σε οπαδους της αγορας.

Στην πραγματικοτητα ομως αυτη η στροφη δεν τους λυνει ουτε μπορει να τους λυσει τα προβληματα, γιατι το βασικο προβλημα που αντιμετωπιζουν συνεχιζει να ειναι οτι οι επιχειρησεις εξακολουθουν να μην ξερουν τι ειδους ζητηση θα υπαρχει για τα προιοντα τους μετα απο πεντε δεκα χρονια.

Τι σημαινει αυτη η κατασταση; Οτι ολα τα παλια κολπα εξακολουθουν να εφαρμοζονται απο τις επιχειρησεις που επιβιωνουν, σε ακομα μεγαλυτερη κλιμακα απο οτι προηγουμενα.

Αυτες οι επιχειρησεις λειτουργουν μεσα στην συνολικη δυναμικη της οικονομιας. Εκει δεν παιζουν πραγματικα διαφορετικο ρολο τωρα που βρισκονται στα χερια ιδιωτικων μετόχων απο την περιοδο που αυτες οι επιχειρησεις ηταν ε στα χερια του κρατους.

Η ΑΓΟΡΑ ΣΤΗΝ ΡΩΣΙΑ

Ορισμενοι μελετητες οταν εξεταζουν την Ρωσια λενε οτι αυτο που πραγματικα θα της χρειαζοταν ειναι να δημιουργονταν μια σειρα απο πολλες μικρες επιχειρησεις, οτι αυτο θα αναζωογωνουσε την οικονομια.

Αυτο το οποιο αυτοι οι ανθρωποι δεν βλεπουνε ή αποκρυβουνε, ειναι οτι οι πολλες μικρες επιχειρησεις ειναι περιθωριακες ακομα και στον δυτικο καπιταλισμο. Για παραδειγμα, περπατωντας για να ερθω εδω, περνω στο δρομο απο διαφορα μικρομαγαζακια που πουλανε πεδιλα, πορτοφολια, γυαλια κλπ. Αμα το ψαξετε λιγο το ζητημα βλεπετε οτι τα γυαλια που πουλανε αυτα τα μικρομαγαζα ειναι φτιαγμενα απο την ιδια μεγαλη επιχειρηση, οτι το πορτοφολια, τα παπουτσια κ.λ.π. επισης ειναι ολα του ιδιου τυπου, ανεξαρτητα απο το ποιο μικρομαγαζο θα πας να ψωνισεις. Στην πραγματικοτητα αυτο που συμβαινει ειναι οτι οι μικρες ιδιωτικες επιχειρησεις δεν ειναι παρα μια βιτρινα πισω απο την οποια κρυβονται οι μεγαλες εταιριες.

Το αλλο που πρεπει βεβαια να παρατηρησει κανενας ειναι πως το οτι υπαρχουνε πολλα τετοια μικρομαγαζα, δεν συμβαινει γιατι η Ελλαδα ειναι καποια πλουσια καπιταλιστικη χωρα. Ισα ισα, ειναι γιατι υπαρχουνε παρα πολλοι ανθρωποι τοσο φτωχοι που προσπαθουνε να σταθουνε οικονομικα μεσα απ' αυτη την διαδικασια του μικρομαγαζου.

Ολοι αυτοι που λενε οτι λυση για την Ρωσια ειναι ν' αποκτησει πολλες μικρες επιχειρησεις ειναι στην πραγματικοτητα σαν να επιχειρηματολογουν οτι αν εμφανιστουν και στους δρομους της Μοσχας τετοια μικρομαγαζα που πουλανε γυαλια ηλιου, πεδιλα κ.λ.π. αυτο θα μετασχηματιζε την ζωη των ανθρωπων στην Ρωσια.

Η πραγματικη αλλαγη που χρειαζεται να γινει ειναι αλλαγη στα εργοστασια, τα οποια αντι να παραγουνε μεσα παραγωγης πρεπει να αρχισουν να παραγουνε προιοντα για την καταλωση. Τοτε δεν θα εχει σημασια πως διοχετευονται αυτα τα προιοντα, ή αν υπαρχουν μικρες ή μεγαλες επιχειρησεις που τα πουλανε. Αυτο που εχει σημασια ειναι αν θα υπαρχει μια μεγαλη βιομηχανια η οποια θα παραγει τετοιου ειδους προιοντα κι' οχι αν θα υπαρχει μια σειρα απο μικρους μικροαστους επαγγελματιες.

"ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ" ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ, ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Στη συζητηση μπηκε το ερωτημα: εν πασει περιπτωση για να φτασουμε στο σημειο να γινει τετοια αλλαγη, τι κανουμε, περιμενουμε πως θα παρουνε την πρωτοβουλια οι εργατες ή κανουμε καποιες δικες μας εκστρατειες; Μπηκε θεμα εναλλακτικης παραγωγης και των αποψεων που υπαρχουν γυρω απο αυτη. Με μια εννοια μπαινει το ζητημα τι κανουμε, απλως κανουμε προπαγανδα περιμενοντας την αλλαγη;

Το θεμα ειναι οτι ολοι αυτοι οι οποιοι μας λενε οτι θα πρεπει να βρουμε εναλλακτικες μορφες παραγωγης, που να φροντιζουν για το περιβαλλον κ.λ.π. τι αλλο κανουνε κι' αυτοι; Στο 99,9% των περιπτωσεων, τις περισσοτερες φορες, αυτο που κανουνε κι' αυτοι ειναι προπαγανδα. Οταν καποιος επιχειρηματολογει οτι η πυρηνικη ενεργεια ειναι επικινδυνη, του λεω πολυ ωραια, ετσι ειναι. Οταν μου λεει πρεπει να κλεισουνε τα πυρηνικα εργοστασια, του βαζω το ερωτημα: και πως μπορει να γινει αυτο το πραγμα; Κι' αν δεν μπορει να μου απαντησει για το πως θα γινει αυτο το πραγμα, τοτε το μονο που κανει ειναι προπαγανδα.

Κι' οταν καποιος λεει οτι ενα εργοστασιο το οποιο τωρα παραγει τανκς θα μπορουσε να μετατραπει σε εργοστασιο που να παραγει τρακτερ, για να στελλουμε στον τριτο κοσμο, επισης του λεω: θαυμασια ιδεα. Αλλα του βαζω και το ερωτημα, πως μπορει να γινει αυτη η αλλαγη, να σταματησει το εργοστασιο να παραγει τανκς και να περασει στα τρακτερ; Κι' αν δεν εχει ενα τροπο για να απαντησει πως θα γινει αυτο, πρεπει να του πω οτι αυτο που κανει ειναι προπαγανδα.

Και απο την μερια μας, σαν σοσιαλιστες, ενα μεγαλο μερος της προσπαθειας μας παει προς αυτη τη κατευθυνση, παει στο να κανουμε προπαγανδα. Επιχειρηματολογουμε και λεμε στο κοσμο οτι ο καπιταλισμος ειναι ενα απαισιο συστημα, που εχει ολα αυτα τα προβληματα, οδηγει σ' ολες αυτες τις καταστροφες, και πρεπει να το αλλαξουμε, και προπαγανδιζουμε προς αυτη την κατευθυνση. Απο αυτη την αποψη δεν υπαρχει και μεγαλη διαφορα αναμεσα σε μας και σε διαφορους οι οποιοι ονομαζονται οικολογοι ή εν πασει περιπτωσει προβαλουνε διαφορα προβληματα και προπαγανδιζουνε γυρω απο αυτα.

Μια διαφορα που εχουμε με αυτους

ειναι οτι εμεις αναφερομαστε σε πολυ μεγαλυτερα προβληματα του συστηματος απο αυτα για τα οποια μιλανε αυτοι. Μια βασικη διαφορα ειναι οτι εμεις μπορουμε να λεμε οτι ολα αυτα τα προβληματα, που περιγραφουνε κι' αυτοι και εμεις, προερχονται απο τον διαχωρισμο της κοινωνιας σε αντιπαλες ταξεις. Κι' οτι τα προβληματα αυτα μπορουν να αρχισουν να λυνονται ακριβως μεσα απο την αντιμετωπιση της αλλαγης της κοινωνιας απο αυτη την σκοπια.

Οταν μισο εκατομυριο Αρμενιοι γεμιζουνε τις πλατειες της Αρμενιας, δειχνουν οτι υπαρχει μια δυναμη η οποια μπορει ν' αλλαξει την κοινωνια. Οταν εκατομμυρια εργατες κατεβαινουν μαζι με τους φοιτητες στο Πεκινο, δειχνουνε οτι υπαρχει μια δυναμη η οποια μπορει ν' αλλαξει την κοινωνια. Οταν καποιοι κατεβαινουν στις εκλογες και προπαγανδιζουν οτι μπορει να γινει τουτο και το αλλο, δεν δειχνουν καμμια δυναμη που μπορει ν' αλλαξει την κοινωνια.

Το ζητημα λοιπον ειναι οτι οταν εμεις μιλαμε για την κριση του κρατικου καπιταλισμου δεν μιλαμε μονο για τις διαδικασιες της ιδιας της κρισης, για ολα αυτα τα προβληματα, τις δυσκολιες, τις ανακατατaξεις κλπ. Μιλαμε για μια διαδικασια η οποια υποχρεωνει εκατονταδες χιλιαδες ανθρωπους να περασουνε σε δραση, να κινητοποιηθουν. Και αυτη ειναι η δυναμη που δειχνουμε εμεις, οτι μπορει να προσανατολισει αλλου, ν' αλλαξει την κοινωνια, να κτισει μια καλυτερη κοινωνια.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ

Η αποκηρυξη της Δικτατοριας του Προλεταριατου απο τα Ευρωκομμουνιστικα κομματα και η τωρινη προσπαθεια τους, μετα τις αλλαγες στην Ανατολικη Ευρωπη, να εξαφανισουν ακομα και απο το ονομα τους ο,τιδηποτε το κομμουνιστικο, σημαινει ακομα μεγαλυτερη απομακρυνση της εργατικης ταξης απο την καταληψη της εξουσιας και την επιβολη του σοσιαλισμου.

Αλλα και το ΑΚΕΛ, εκαμε μια τετοια στροφη πριν απο δεκαετιες: Για χαρη ενος ανυπαρκτου "Εθνικου προβληματος" και καποιου "Αντιμπεριαλιστικου, αντικατοχικου, εθνικοαπελευθερωτικου αγωνα", ανακαλυψε την αναγκη της "Εθνικης ενοτητας", την συνθηκολογηση με την αστικη ταξη. Αναστειλλε για το αοριστο μελλον την παλη για την Δικτατορια του Προλεταριατου, την ιδια την ταξικη παλη στην πραγματικοτητα. Και εγινε φανατικος οπαδος της αστικης "πολυφωνιας" και της κοινοβουλευτικης δημοκρατιας και νομιμοτητας.

Τωρα, ευρωκομμουνιστες, "ανανεωτικοι" και ΑΚΕΛ, κανουν το επομενο βημα για την ολοκληρωση αυτης της στροφης. Η αποτυχια του κρατικου καπιταλισμου, της δικτατοριας μιας εκμεταλλευτριας ταξης, της γραφειοκρατιας, **πανω και εναντια** στην εργατικη ταξη, θεωρειται σαν αποτυχια του αντιποδα της, της δικτατοριας του προλεταριατου **πανω στις εκμεταλλευτριες ταξεις.**

Μπορει ακομα να λεει ο Γ.Γ. του ΑΚΕΛ Χριστοφιας οτι "Καθηκον των επαναστατικων κομματων ειναι... να εξευρουν τις καινουργιες μορφες μεσα στις οποιες η ταξικη παλη θα αναπτυχθει μ' επιτυχια, συνδιαζοντας τα πανανθρωπινα, με ταξικα καθηκοντα." (Ολομελεια Κ.Ε., 12/89). Στην πραγματικοτητα αυτα τα "πανανθρωπινα καθηκοντα", και η αντιδιαστολη τους με τα ταξικα, δεν ειναι παρα η δικαιολογια για την τελειωτικη απαλειψη απο την θεωρια τους της ταξικης παλης, για την συνεργασια τους οχι μονο με τους ντοπιους αστους αλλα και με οποιοδηποτε κομματι της διεθνους αστικης ταξης.

ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Στην ιστορια ολων των επαναστατικων εργατικων κινηματων, απο την Κομμουνα του Παρισιου, μεχρι την Ρωσσικη επανασταση, η **Δικτατορια του Προλεταριατου** δεν ειχε καμμια σχεση με την σταλινικη καταπιεση της εργατικης ταξης απο μια κομματικη και κρατικη γραφειοκρατια. Ηταν αντιθετα συνωνυμη με την καταληψη της εξουσιας απο την εργατικη ταξη, την εγκαθιδρυση ενος **Εργατικου Κρατους**, και την επιβολη της **Εργατικης Δημοκρατιας.** Της Δημοκρατιας αναμεσα στους επαναστατημενους εργατες και τους συμμαχους τους, την πλειοψηφια του πληθυσμου. Και Δικτατοριας πανω στους αστους και τους δικους τους συμμαχους.

Αυτη η δικτατορια ειναι απαραιτητη επειδη "Η ιστορια διδασκει οτι καμμια καταπιεζομενη ταξη δεν εγινε ποτε, ουτε μπορει να γινει κυριαρχη, χωρις να περασει απο μια περιοδο δικτατοριας, δηλαδη χωρις να κατακτησει την πολιτικη εξουσια και να συντριψει με την δυναμη, την λυσσασμενη, απελπισμενη αντισταση που παντοτε προβαλλουν οι εκμεταλλευτες, αντισταση που δεν σταματα μπροστα σε κανενα εγκλημα." (Λενιν, "Κρατος και Επανασταση").

Αστικη Δημοκρατια και Δικτατορια του Προλεταριατου.

Το κρατος με κοινοβουλευτικη εκπροσωπηση ειναι κρατος στο οποιο η λειτουργια των μηχανισμων, "δεν ειναι τιποτε αλλο, παρα μονο, μια μηχανη καταπιεσης της εργατικης ταξης απο την μπουρζουαζια, της μαζας των εργαζομενων απο μια χουφτα καπιταλιστες". (Λενιν)

Σημερα ομως, υποστηριζουν οι ρεφορμιστες, "τα πραγματα εχουν αλλαξει" απο την εποχη του Μαρξ και του Λενιν. Μετα την "χρεωκοπια του υπαρκτου σοσιαλισμου", λενε, η μονη διεξοδος, δεν ειναι αλλη απο την Δυτικη Δημοκρατια, που περιλαμβανει αξιολογες δημοκρατικες κατακτησεις. Το μονο που χρειαζεται αυτη ειναι να την διορθωσουν λιγο εδω και εκει οι αριστεροι, και αυτη θα μετεξελιχτει σε σοσιαλιστικη (ισως και "πανανθρωπινη";) δημοκρατια.

Ολα αυτα ειναι κουφια λογια. Στο ονομα αυτης της ελευθεριας θησαυριζουν και **σημερα** ακομα οι εμποροι οπλων, καταπιεζοντας ή θυσιαζοντας, εκατομμυρια ανθρωπους.

> "Οι εργατες" εγραφε ο Λενιν "ξερουν πολυ καλα οτι ακομα και στην δημοκρατικοτερη αστικη δημοκρατια, η ελευθερια των συγκεντρωσεων ειναι μια κουφια φραση αφου οι πλουσιοι κατεχουν τα καλυτερα δημοσια και ιδιωτικα οικοδομηματα και εχουν την ανεση να συγκεντρωνονται κατω απο την προστασια του αστικου κρατικου μηχανισμου τους... η τεραστια πλειονοτητα του πληθυσμου, εργατες και αγροτες, δεν διαθετουν

ουτε το ενα ουτε το αλλο". ("Κρατος και Επανασταση")

"Οι καπιταλιστες," εγραφε ακομα ο Λενιν, "ελευθερια, ονομαζουν την ελευθερια των πλουσιων να θυσαυριζουν, την ελευθερια των φτωχων να πεθαινουν απο την πεινα. Οι καπιταλιστες, ελευθερια τυπου, ονομαζουν την ελευθερια των πλουσιων να δωροδοκουν τον τυπο, την ελευθερια να χρησιμοποιουν τα πλουτη τους για να κατασκευαζουν και να παραποιουν την κοινη γνωμη."

Οποιος δεν βλεπει οτι **και σημερα**, ακομα και στις πιο αναπτυγμενες δυτικες κοινωνιες, ισχυουν ολα αυτα, οτι ο τυπος πχ ελεγχεται απο τα μεγαλα κεφαλαια ακομα παραπανω απο την εποχη του Λενιν, κρυβεται πισω απο το δακτυλο του.

Η αστικη δημοκρατια **συνεχιζει** να μην ειναι τιποτε αλλο παρα το καλυμα της δικτατοριας των λιγων πανω στην πλειοψηφια. Για αυτο και συνεχιζει να ειναι δικαιωμα και καθηκον της εργατικής ταξης το παρσιμο της εξουσιας. Κατι που δεν μπορει να γινει ειρηνικα, παρα μονο με επανασταση, γιατι "μεσα στον καπιταλισμο δεν μπορουν να αναπτυχθουν κατακτησεις με μονιμοτητα και διαρκεια" εγραφαν οι κλασικοι του Μαρξισμου. Μια ματια στο καταντημα του πριν μολις εικοσι χρονια υποδειγματικου σχεδον συστηματος κοινωνικων παροχων στην Αγγλια, δειχνει ποσο επικαιρη ειναι αυτη η παρατηρηση.

Η αντιμετωπιση απο το Θατσερικο κρατος των φτωχων που αντιστεκονταν στον "κεφαλικο φορο", δειχνει ακομα ποσο μεγαλος συνεχιζει να ειναι για την αστικη ταξη, ακομα και των πιο "ευρωπαικων" και "αναπτυγμενων" δημοκρατιων, ο ρολος της ωμης βιας, την οποια ομως η εργατικη ταξη καλειται να αποκυρηξει.

Τελος, ακομα και ο πιο αποβλακωμενος οπαδος της "γνησιας δημοκρατιας" (οπως την αποκαλεσε για παραδειγμα ο Διγκλης) μπορει να δει τι εγινε στις τελευταιες εκλογες στην Νικαραγουα. Η αστικη ταξη της "μεγαλυτερης Δημοκρατιας", της Αμερικης, εκβιασε με την βοηθεια προς τους Κοντρας και την εξαθλιωση που προκαλεσε ο οικονομικος αποκλεισμος, και μετα εξαγορασε με την υποσχεση οικονομικης βοηθειας, τους ψηφους ενος τεραστιου κομματιου του λαου. Κυριολεκτικα αγορασε με την οικονομικη της δυναμη το αποτελεσμα των εκλογων. Κατι παρομοιο κανουν οι αστοι με χιλιους δυο τροπους, λιγοτερο φανερους αλλα εξισου αποτελεσματικους, σε ολες τις αστικες εκλογες.

Σοβιετ - μια πραγματικη Δημοκρατια.

Υπαρχει λοιπον η "πραγματικη" Δημοκρατια; Ναι, αλλα δεν μπορει να ξεχωριστει απο την ταξικη πραγματικοτητα, ουτε να κρυφτει πισω απο "πανανθρωπινες" αξιες. "Πραγματικη" δημοκρατια μπορει να ειναι μονο αυτη που χρησιμοποιει η εκμεταλλευομενη ταξη για να αποτιναξει την εκμεταλλευση της. Δεν ειναι αλλη απο τα σοβιετ οπως αυτα λειτουργησαν για λιγα χρονια μετα την επανασταση του 1917.

Τα Σοβιετ ειχαν δημιουργηθει, πρωτα στην Πετρουπολη, σχεδον αυθορμητα απο τις μαζες. Η εκλογη των μελων τους γινονταν στους τοπους εργασιας, στα εργοστασια, τα εργαστηρια, την αστυνομια, τον στρατο κλπ. Ο τροπος με τον οποιο γινονταν οι εκλογες εκαναν αδυνατη την παρουσια σε αυτα πλουσιων.

Τα μελη των σοβιετ αλλαζαν τακτικα (καθε εξη μηνες ή και νωριτερα) διοτι τακτικα γινονταν και οι εκλογες τους. Οι βουλευτες των σοβιετ δεν ηταν εκλεγμενοι για μια καθορισμενη περιοδο, αλλα μπορουσαν να αντικατασταθουν οποιαδηποτε στιγμη. Οι ψηφοφοροι ειχαν το δικαιωμα να συγκαλεσουν τα σοβιετ οποιαδηποτε στιγμη επιθυμουσαν. Μ' αυτο τον τροπο οι βουλευτες προσπαθουσαν να εργαστουν με μονο γνωμονα το συμφερον των λαικων μαζων.

Τα σοβιετ, εκτος απο τον κοινοβουλευτικο-νομοθετικο τους ρολο, ειχαν και εκτελεστικη εξουσια. Οι αποφασεις τους ισοδυναμουσαν με νομους τοσο μεσα στα εργοστασιο οσο μεσα στο ταχυδρομειο και ακομα τον στρατο.

Τα σοβιετ ηταν για τους Μπολσεβικους η καλυτερη εκφραση της δικτατοριας του προλεταριατου, ενος κρατους οπου οι κυβερνητικες λειτουργιες επαυαν να ειναι το προνομιο μιας μειοψηφιας και γινονταν καθημερινη υποθεση ολων των πολιτων.

Ο Λενιν και οι Μπολσεβικοι πιστευαν οτι οσο πιο δημοκρατικο ειναι το εργατικο κρατος, τοσο πιο γρηγορα θα αρχισει να φθειρεται, και τοτε θα ανοιξει ορθανοικτα η πορτα που θα επιτρεψει να περασουμε απο την πρωτη φαση της κομμουνιστικης κοινωνιας στην επομενη και στην συνεχεια στην ολοκληρωτικη εξαφανιση του κρατους.

Σημερα οπως και χθες η μονη διεξοδος απο τα καπιταλιστικα αδιεξοδα ειναι ο δρομος προς τον Σοσιαλισμο οπως των οραματιστηκε ο Λενιν χωρις τις απατες των "πανανθρωπινων" αξιων και καποιας "γνησιας δημοκρατιας".

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

ΚΑΤΩ ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Τα ΜΜΑΔ ξυλοφορτωσαν στην Λεμεσο κοσμο, και εκαναν εφοδο στην Χρυσαλιδα. Δημοσιευουμε την καταγγελια της "Πρωτοβουλιας εναντια στον Κοινωνικο Ρατσισμο" καθως και αρθρο που μας εστειλε μελος αυτης της πρωτοβουλιας.

Καταγγελία πολιτών.

Η κάθοδος τής ΜΜΑΔ στή Λεμεσό διαφημίστηκε από τόν τύπο καί τό υπουργεό εσωτερικών σάν προσπάθεια εμπέδωσης τού νόμου καί τήσ τάξης στή Λεμεσό. Απ'ότι φαίνεται όμως η όλη συμπεριφορά αυτής τής μονάδας συνιστά μάλλον παραβίαση τών στοιχειωδών δικαιωμάτων του πολίτη.

Στή Λεμεσο ήδη κυκλοφορούν φήμες γιά τήν βίαιη δράση τής ΜΜΑΔ απέναντι στή νεολαία.

Τό βράδυ τής 21ης τού Απρίλη γίναμε μάρτυρες μάς τέτοιας αυθαιρεσίας. Τα γεγονότα εξελήχθηκαν ώς εξής:

Γινόταν ιδιωτικό πάρτυ γενεθλίων στό καφενείο "Χρυσαλλίδα" στή Λεμεσό. Γύρο στίς δύο καί ενώ τό πάρτυ ήταν πρός το τέλος, εμφανίστηκαν άνδρες τού Ο.Π.Ε. γιά νά συστήσουν νά χαμηλώσει ή μουσική. Μέχρι εδώ τά πράγματα θά τελείωναν κανονικά τό πολύ με μία κλήση γιά τό περασμένο τής ώρας. Καθώς όμως δίνονταν τά στοιχεία στόν αξιωματικό τού Ο.Π.Ε., έκαμε τήν εμφάνιση της μία ομάδα ανδρών τής ΜΜΑΔ. Μπήκαν μέσα μέ φάνερα επιθετική διάθεση και άρχισαν νά προκαλούν τον κόσμο μέ την συμπεριφορά τους.

'Οταν τούς έγινε παράκληση νά αποχωρήσουν μιά καί τά στοιχεία είχαν ήδη δωθεί καί ή μουσική είχε σταματήσει, άρχισαν νά φωνάζουν "σκασμός" καί προκλιτικά νά κάνουν κινήσεις πρός τά πιστόλια τους. Ταυτόχρονα έσπρωχναν καί χτυπούσαν τόν κόσμο που ήταν εκεί. Παρά τίς συνεχείς εκκλήσεις πρός τούς υπέυθυνους αξιωματικούς, γιά νά συγκρατήσουν τούς άνδρες τους, φαινόνταν ότι ή κατάσταση τών ανδρών τής ΜΜΑΔ ήταν εκτός ελέχου. Εξαγριώθηκαν ιδιαίτερα όταν τούς έγινε παρατήρηση ότι ή όλη συμπεριφορά τους καταργεί τά δικαιώματα τού πολίτη. Ουσιαστικά φάνηκε ότι καί ή ίδια ή έννοια "δικαιώματα τού πολίτη" τούς ήταν όχι απλά άγνωστη αλλά καί προκλητική. Στό τέλος συνέλαβαν κάποιον ο οποίος ούτε καν βρισκόταν στό κέντρο τής συζήτησης. Χρειάστηκε ή εμφάνιση δικηγόρου καί ή μαζική μας παρουσία στόν κεντρικό σταθμό γιά να τόν απελευθερώσουν καί νά πάρουν οί αστυνομικοί μία πιο απολογιτική στάση, δικαιολογώντας τό χάος που δημιούργησαν σάν "παρεξήγηση". Εξίσου μυστηριωδώς όμως ή ΜΜΑΔ επέμενε γία μία ακόμα επίσκεψη στό καφενείο μέ τήν δικαιολογία ότι έχασαν ένα πιστόλι! Η "έρευνα" έγινε ευτυχώς μέ τήν παρουσία δικηγόρου. Αλήθεια ποιά ήταν ή εκοπιμότητα τής δικαιολογίας τού "χαμένου πιστολιού"; Μήπως ή ΜΜΑΔ εκτός από "αστυνομία εκτός ελέχου" έχει μυηθεί καί στήν κατασκευή σκευωριών;

Πρωτοβουλία πολιτών ενάντια στόν κοινωνικό Ρατσισμό.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΑΤΥΧΕΣ ΣΥΜΒΑΝ

(Ενα σημειωμα για την επεμβαση της ΜΜΑΔ στη Λεμεσο, τη Χρυσαλιδα και στην ανυπαρκτη ακομα κοινωνια των πολιτων)

Τα γεγονοτα στη Χρυσαλλιδα το βραδυ της 21ης του Απριλη (οπως και οι μετεπειτα εξελιξεις) θα μπορουσαν να ερμηνευτουν απο διαφορετικες οπτικες γωνιες. Απο μια αποψη η εισβολη της ΜΑΔΔ, η επιδειξη δυναμης, οι ξυλοδαρμοι κλπ ειχαν σιγουρα τα στοιχεια της καταστολης ενος πολιτικου και κοινωνικου χωρου - μια κατασταλτικη ενεργεια που αν δεν ηταν προσχεδιασμενη ηταν ισως αναποφευκτη δεδομενων των διαμετρικα αντιθετων κοινωνικων πρακτικων που εκπροσωπουν η Χρυσαλλιδα, σαν αυτοδιαχειριζομενο καφενειο ενος αντιεξουσιαστικου εναλλακτικου χωρου, και της ΜΑΔΔ σαν της κυριας κατασταλτικης δυναμης του κυπριακου κρατους. Ας πουμε οτι αυτη ειναι η θεωρια της μεγαλης συγκρουσης.

Η ΜΑΔΔ δεν ηρθε στη Λεμεσο απλα για να παταξει την παρανομια σ' αυτο το νεο "Σικαγο" οπως θαθελαν να μας παρουσιασουν τη πολη οι εφημεριδες, αλλα και για να επιβαλουν το νομο και την ταξη σε διαφορες κοινωνικες ομαδες της πολης που φαινονται, τουλαχιστον απ' την οπτικη γωνια της Λευκωσιας ανεξελεκτες. Οποτε η ΜΑΔΔ βρισκει την ευκαιρια ενα βραδυ οπου γινεται παρτυ και η μουσικη ειναι δυνατη μεχρι αργα και επεμβαινει για να αποδειξει συμφωνα με τα λεγομενα ενος απο τους θερμοαιμους εν στολη νεαρους οτι "καμνωμε οτι θελουμε". Η Χρυσαλλιδα ειναι γνωστη στην αστυνομια ετσι και αλλιως σαν το (ή ενα) στεκι των αναρχικων (και αυτο σημαινει οτι θελει ο καθενας στα αστυνομικα γραφεια) απ' οπου ξεκινουν τα graffiti και οτι αλλο φανταστει κανεις, στην πολη. Και μια και εχει και ενα mural που καλυπτει ολοκληρο τοιχο και να μη τοχει ακουσει αυτο ο μεσος αστυνομικος σιγουρα θα του αναψουν τα αντανακλαστικα του νομου και της ταξης βλεπωντας τη σουρεαλιστικη εκφραση ονειρων που μαλλον δεν διαπερασαν ποτε το το δικο του ειναι. Ειναι η Χρυσαλλιδα, μια υπαρκτη προκληση μ' αυτη την εννοια - και την επισκεψη της ΜΑΔΔ δεν θα μπορουσε να την αποφυγει.

Απο την αλλη ωστοσο και με βαση τα ιδια τα γεγονοτα η ΜΑΔΔ πλακωσε εκει και λιγο τυχαια μεσα στο γενικο της πνευμα (και ισως των διαταγων απ' τη Λευκωσια) να πειθαρχησουν οτι φαινεται υποπτο (κατα παραλλαγη δηλαδη της γνωστης Αμερικανικης διαταγης στο Βιετναμ "πυροβοληστε οτι κουνιεται").

Αποφασιζει λοιπον ο υπουργος εσωτερικων και οποιοσδηποτε αλλος υπευθυνος οτι ο υποκοσμος στη Λεμεσο εχει φτασει σε σημειο εκτος ελεγχου (δεδομενων των φημων και δηλωσεων του υπουργειου οτι η αστυνομια Λεμεσου εχει διαβρωθει απο τον υποκοσμο αντι του αντιθετου) και στελλεται η ΜΑΔΔ σαν η επιλεκτη γνησια μοναδα για να επιβαλλει την ταξη.

Αν ακολουθησουμε το σεναριο των εφημεριδων, ο υποκοσμος αντιδρα με απειλες και στηνεται η πολη σαν το πεδιο μαχης του κρατους με τη παρανομια. Σ' αυτα τα πλαισια η ΜΑΔΔ με τη στρατιωτικη της εκπαιδευση και λογικη ουσιαστικα αναλαμβανει και τη Χρυσαλλιδα για ενα απλο ζητημα μικροπαραβασης. Εκει ανακαλυπτουν οτι ο κοσμος δεν εχει καμια διαθεση υπακοης σε πειθαρχια στρατοπεδου, εχει επιπροσθετα "το θρασος" να της εξηγα οτι οι ενεργειες τους ειναι παρανομες ακομα στα πλαισια του αστικου δικαιου οποτε συγχιζονται και αγανακτουν... και τελικα μετα απο δυο βδομαδες ηρεμουν και γλυκαινουν. Συμφωνα με αυτη την ερμηνεια η ΜΑΔΔ την πατησε γιατι ηγε να παιξει τη μαγκια της σε ενα, κατ' αυτη, υποπτο χωρο, και βρεθηκε αντιμετωπη με ενα πολιτικο χωρο που συσπειρωσε κοσμο και αντεδρασε στα πλαισια του αστικοδημοκρατικου παιγνιδιου πολυ πιο γρηγορα και εξυπνα απ' αυτους. (δημοσιοποιωντας το, φερνοντας δικηγορους κλπ)

Και οι δυο θεωριες ειναι πιθανες και ισως αλληλοσυμπληρωματικες. Ο χωρος της Λεμεσου αντεδρασε με τη λογικη της δευτερης εκδοχης, οχι αναγκαστικα απο αναλυση του τι αρμοζε, αλλα περισσοτερο γιατι η αμυνα του χωρου του ιδιου σαν "αναρχικου" ή οτιδηποτε αλλο δεν θα εβρισκε μια ομοφωνια δοσμενης της ετερογενειας των ατομων αλλα και του επιπροσθετου πλουραλισμου που εδιναν διαφορα αλλα ατομα που βρεθηκαν εκει. Εκ των πραγματων λοιπον απ' την αρχη το θεμα αντιμετωπιστηκε σαν θεμα "υπερβασης εξουσιας" απ' τη ΜΑΔΔ και αποπειρα κατασκευης σκευωριων με την υποθεση του χαμενου πιστολιου. Την Κυριακη, στις 22 συνταχθηκε μια επιστολη διαμαρτυριας με την υπογραφη "της πρωτοβουλιας εναντια στον κοινωνικο ρατσισμο" (η οποια ειχε και παλιοτερα αναλαβε μια εκστρατεια εναντια στη αστυνομευση) και σταλθηκε στις εφημεριδες.

Το πρωτο σοκ της επιθεσης της ΜΑΔΔ αντικατασταθηκε απο ευφορια μετα την απελευθερωση του ατομου που συνεληφθηκε την ιδια νυκτα και τα απανωτα τηλεφωνηματα δημοσιογραφων για το χαμενο πιστολι. Αρχισαν να γινονται πλατιες συνελευσεις στη Χρυσαλλιδα για ενημερωση και επεσε το βαρος στη δημοσιοποιηση.

Οι εφημεριδες, η καθε μια με το ρυθμο της και την εμφαση της το δημοσιοποιησαν και αρχισαν να συρρεουν πληροφοριες για ξυλοδαρμο νεαρων και ομοφυλοφιλων σε διαφορετικες περιπτωσεις απο την ΜΑΔΔ.

Παρα το οτι το ζητημα εκινητο ακομα στα πλαισια των αστικων δικαιωματων, η ιδια η αιχμη των διακρισεων και επιθεσεων εναντια σε κοινωνικες μειοψηφιες αρχισε να γινεται πιο εντονα ο αξονας των συζητησεων - αλλα η καμπανια παρεμεινε στο πλαισιο της υπερασπισης των δικαιωματων των πολιτων και των θεσμων της κοινωνιας των πολιτων απεναντι στο κρατος.

Η γενικοτερη αντιδραση του κοσμου στην αρχη ηταν καχυποπτη -"κατι θα κανατε για να σας την πεσουν" ελεγαν ουσιαστικα τα μισολογα των ατομων παρα εξω. Σε μια βδομαδα ομως το κλιμα φανηκε να αρχισε να μεταστρεφεται. Αυξηθηκαν οι καταγγελιες για τη ΜΑΔΔ και η κρυφη δυσφορια αρχισε να εκδηλωνεται με πολο ενα χασμα μεταξυ του "νομοταγη " και του "πολιτη". Στο τελος ουτε ο προεδρος της Βουλης απεφυγε την ερωτηση για τη συμπεριφορα της ΜΜΑΔ αμα ηρθε στη Λεμεσο.

Θα ηταν βεβαια ωραια να υποστηριξει κανεις οτι η "πρωτοβουλια" ή οι συνελευσεις στη Χρυσαλλιδα ηταν το κεντρο βαρους των εξελιξεων. Θα ηταν ομως υπερβολη. Μαλλον η αντιδραση του χωρου της Χρυσαλλιδας και ενος ευρυτερου κυκλου με προσωπικες ή πολιτιστικες ή ιδεολογικες συμπαθειες εβαλε σε ενεργεια μια διαδικασια αντιδρασης που ειχε αρχισει να διαμορφωνεται ηδη αλλα του ελειπε η γλωσσα να εκφραστει. Ο λογος της "κοινωνιας των πολιτων" φανηκε να κανει μια τομη και να ειναι ιδιαιτερα προσιτος στη συσπειρωση αντιδρασεων.

Γινονται τωρα συζητησεις για τη δημιουργια μονιμης επιτροπης δικηγορων, γενικοτερης (απο αποψη συμμετοχης) επιτροπης πολιτων, καταγραφης περιστατικων ξυλοδαρμων κλπ.

Στο μεταξυ τοσο η ΜΜΑΔ οσο και η αστυνομια φαινονται να εχουν επανελθει στην κατασταση ανακωχης - ανοχης του χωρου της Χρυσαλλιδας που υπηρχε απ' το 87 ως το 90 (μετα τη πορεια για το δικαιωμα να εισαι διαφορετικος). Σε σημειο που καποιος να παρατηρησει χαμογελωντας οτι κοντευουν τωρα να μας υποχρεωσουν με την επιδειξη ευγενειας και σεβασμου των δικαιωματων του πολιτη τουλαχιστον σε σχεση με την Χρυσαλλιδα... Αν αυτα ειναι κολπα πριν απο μια νεα σκευωρια ή συνειδητοποιηση οτι δεν τους παιρνει ή συγκρουση λογω της διευρυνσης του ζητηματος μενει να φανει.

Το γενικοτερο ζητημα που μπαινει ομως ειναι η ιδια η τακτικη του κρατους...

Η αντιφατικη εκστρατεια εναντια στη παρανομια τη στιγμη που ο υπουργος εσωτερικων δηλωνει οτι ξερει τους "δολοφονους" και βομβιστες που ψαχνει μαλλον αποτελει μια νεα στροφη στη πολιτικη του κρατους απεναντι στη κοινωνια η οποια χρειαζεται γενικοτερη αναλυση που δεν ειναι της στιγμης. Αξιζει παντως να σημειωσει κανεις τη νεα πολιτικη των ενοπλων περιπολων που θα εφαρμοστει συμφωνα με τις εφημεριδες στη Λευκωσια και στη Λεμεσο αλλα και της καμπανιας για να "πλησιασει η αστυνομια το κοινο".

Η κοινωνικη κατασταση δεν εναι βεβαια εκρηκτικη αλλα ο εφησυχασμος οτι αυτα ειναι απλως εποχιακα βιτσια του κ. Βενιαμιν ή αναγκαια, οπως μερικοι θα το ηθελαν, για να αντιμετωπιστει η πολιτικη "παρανομια" (βομβες στο Ομεριε, αντισταςιακων Λεμεσου), διαιωνιζει μια τυφλα απεναντι στην ιστορικη λειτουργια του κρατους - αλλα και προωθα τη ταση της ιδιας της κοινωνιας να ταυτιζει την αυτονομια - ανεξαρτησια της με το κρατος και να αδυνατει να δει την αναγκη συγροτησης αυτονομων κοινωνικων δομων και ενος κριτικου λογου που θα υπερβαινει το σημερινο γελοιο κομφουζιο οπου εσυ επικαλεισαι το αστικο δικαιο και τα δικαιωματα του πολιτη και ο αγνακτισμενος γειτονας φωναζει στη ΜΜΑΔ να κλεισει ολους οσους φαινονται διαφορετικοι μεσα.

Α. Π.

No 43
Μάης 1990
Δρχ. 70

εργατικη αλληλεγγυη

Εκδίδεται από την Οργάνωση Σοσιαλιστική Επανάσταση

Σ' αυτό το φύλλο
★ Πού βαδίζει η Ανατολική Ευρώπη;
★ Η αντιπολίτευση στην ΕΣΣΔ
ΚΙΝΑ: Ένα χρόνο μετά τη σφαγή
ΑΓΓΛΙΑ: Οι διαδηλώσεις ενάντια στη Θάτσερ

ΟΧΙ ΣΤΗ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΕΞΙΑΣ

Λίγες μόνο βδομάδες έχουν περάσει από τις εκλογές της 8 Απρίλη και η Νέα Δημοκρατία προσπαθεί να μας κάνει να ξεχάσουμε ότι είναι κυβέρνηση του 150+1. Ο Μητσοτάκης δηλώνει ότι σχημάτισε κυβέρνηση με προοπτική τετραετίας που θα εφαρμόσει το πρόγραμμα της ΝΔ. Οι φυλλάδες της δεξιάς το παίζουν ντούρα: "1 και να καίει"...

Οι κορδακισμοί των υπουργών και των κονδυλοφόρων της ΝΔ, όμως, δεν μπορούν να συγκαλύψουν την αγωνία και την ανησυχία που τους κατέχει. Ξέρνουν πολύ καλά ότι αυτό που έχουν μπροστά τους είναι μιά δύσκολη επιχείρηση πολιτικής και οικονομικής σταθεροποίησης. Ενα διπλό νούμερο ακροβασίας που απαιτεί ταυτόχρονα σκληρά οικονομικά μέτρα και ζογκλερικά πολιτικά ανοίγματα.

Το εργατικό κίνημα έχει κάθε λόγο και πολλές δυνατότητες να οδηγήσει αυτή την επιχείρηση της δεξιάς στην αποτυχία. Το ΠΑΣΟΚ και ο Συνασπισμός, όμως, δεν αντιμετωπίζουν έτσι το ζήτημα. Προσανατολίζονται σ'αυτό που ονομάζουν "υπεύθυνη αντιπολίτευση". Ξεχωρίζουν το οικονομικό από το πολιτικό, τάσσονται υπέρ της οικονομικής σταθεροποίησης και περιορίζουν την αντιπολίτευσή τους σε ό,τι περιθώρια μένουν από εκεί και πέρα.

Αυτή η ταχτική είναι αδιέξοδη. Αυτό που χρειάζεται είναι να οργανώσουμε εδώ και τώρα τους αγώνες ενάντια στο "νέο" πακέτο οικονομικής σταθεροποίησης και πάνω σ'αυτή τη βάση να χτίσουμε ένα γερό κίνημα που, όχι μόνο θα φράξει τα πολιτικά σχέδια του Μητσοτάκη, αλλά θ'ανοίξει το δρόμο για τη δική του προοπτική, για την προοπτική της εργατικής τάξης, για την ανατροπή των καπιταλιστών και το σοσιαλισμό από τα κάτω.

Συνέχεια στη δεύτερη σελίδα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

κυκλοφορουν

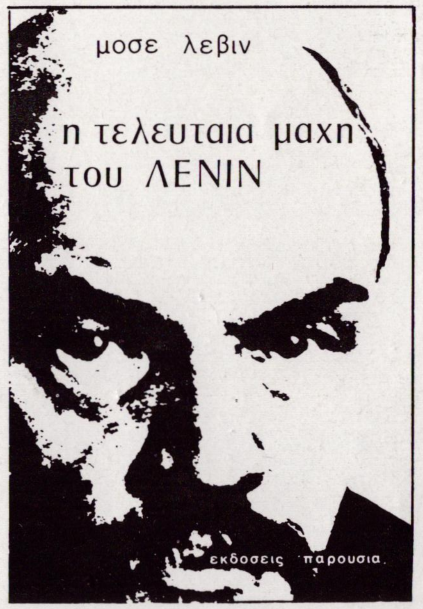

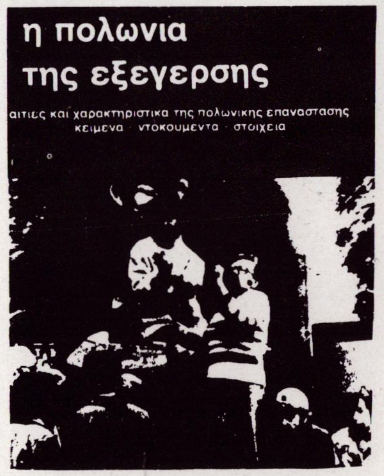

- ΔΙΑΣΠΑΣΗ ΣΤΟ ΑΚΕΛ
  ΣΩΒΙΝΙΣΤΙΚΑ ΞΕΣΠΑΣΜΑΤΑ
  ΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΣΗ
- ΑΔΗΣΟΚ: ΜΙΑ ΔΕΞΙΑ ΔΙΑΣΠΑΣΗ
- ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ
  ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
- ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΑ ΚΥΠΡΟ
  ΤΟ ΓΚΡΕΜΙΣΜΑ ΤΩΝ ΜΥΘΩΝ
  "ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ"-"UNUTMA"
- Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΟΥ Γ. ΠΑΡΠΑ
- ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΚΡΕΤΙΝΙΣΜΟΣ
- ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ
  Η ΗΤΤΑ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ
- ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ ΤΑΞΙΚΗΣ ΠΑΛΗΣ
- "ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ" ΣΩΒΙΝΙΣΜΟΣ
- ΕΣΣΔ: ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ
  ΣΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ
- "ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ" ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ
- ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ
- ΟΙ ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΜΑΔ